

Verheffing & Veldslagen

AFFECTIEVE BETEKENISCONSTRUCTIE BIJ PUBLIEK VAN OORLOGSFILMS

Bachelor Eindwerkstuk | Communicatie- en Informatiewetenschappen | 18 juni 2021

Jorim Spiekhout
(6451489)

Universiteit Utrecht

Begeleider: *dr. Frank Hakemulder*

Aantal woorden: 5923

Samenvatting

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te bieden in de wijze waarop publiek van oorlogsfilms betekenis construeert aan de hand van de affectieve processen *wishful identification* en *elevation*. Eerder publieksonderzoek op het gebied van oorlogsfilms is beperkt tot de amusementsbeleving en richt zich niet tot nauwelijks op de eerdergenoemde fenomenen. Receptieonderzoek naar oorlogsfilmkijkers is relevant omdat verbanden zijn verondersteld tussen oorlogsfilms en militarisering, en tussen mediageweld en maatschappelijk geweld. Omdat mannelijke filmkijkers zich sterk zouden identificeren met mannelijke gewelddadige filmpersonages, zou *wishful identification* een rol kunnen spelen in deze verbanden. Daarnaast zouden oorlogsfilms ook aanleiding kunnen geven tot zelfverbetering bij de kijker, doordat deze *elevation* ervaart na het zien van heroïsche daden. Vanuit de *grounded theory*-benadering zijn met vijf participanten semigestructureerde diepte-interviews gehouden. De gesprekken zijn achtereenvolgens getranscribeerd, gecodeerd en geanalyseerd. Mijn interpretatie van de analyse veronderstelt dat middels *wishful identification* met oorlogsfilmpersonages en gevoelens van *elevation* bij het zien van hun prestaties de waarden doorzettingsvermogen, relativiseringsvermogen, vredesgezindheid en solidariteit door de deelnemers van dit onderzoek worden gewaardeerd en geaspireerd in het dagelijks leven. Dit is met name een introspectief proces dat zich zelden uit in altruïstisch handelen. Daarnaast vindt *wishful identification* plaats in de vorm van verlangen om een historische gebeurtenis te beleven ter verbreding van de eigen historische kennis. Mijn interpretatie van de analyse zou tevens suggereren dat oorlogsfilms bijdragen aan vreedzame houding in de maatschappij. Vervolgonderzoek zou kunnen uitwijzen of de bevindingen vergelijkbaar zijn wanneer een bredere definitie van oorlogsfilms wordt gehanteerd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Aanleiding	5
2. Theoretisch kader	7
2.1 Oorlogsfilms en militarisering	7
2.2 Narratieven en genot	8
2.3 Wishful identification en elevation.....	8
2.4 Onderzoeksvraag	10
3. Methode	11
3.1 Participantenselectie.....	11
3.2 Interviews.....	13
3.3 Transcriptie, codering en analyse.....	14
4. Analyse en interpretatie.....	15
4.1 Doorzetten en relativeren	15
4.2 Vredesgezindheid en solidariteit	17
4.3 Ervaren van de geschiedenis	19
5. Conclusie.....	22
6. Discussie	23
Dankwoord	26
Bibliografie	27
Bijlagen	33
<i>Bijlage 1. Topic list</i>	<i>33</i>

<i>Bijlage 2a. Informatiebrief onderzoeksdeelnemers</i>	36
<i>Bijlage 2b. Toestemmingsverklaring onderzoeksdeelnemers</i>	39
<i>Bijlage 3a. Codeerschema THEMA 1 (sectie 4.3). 'Ervaren van de geschiedenis'</i>	40
<i>Bijlage 3b. Codeerschema THEMA 2 (sectie 4.1). 'Doorzetten en relativeren'</i>	41
<i>Bijlage 3c. Codeerschema THEMA 3 (sectie 4.2). 'Vredesgezindheid en solidariteit'</i>	42
<i>Bijlage 4a. Transcript interview met Participant 1</i>	43
<i>Bijlage 4b. Transcript interview met Participant 2</i>	67
<i>Bijlage 4c. Transcript interview met Participant 3</i>	87
<i>Bijlage 4d. Transcript interview met Participant 4</i>	106
<i>Bijlage 4e. Transcript interview met Participant 5</i>	125
<i>Bijlage 5. Verklaring kennisneming regels m.b.t. plagiaat</i>	142

1. Aanleiding

Wat men ziet als ‘kennis van de werkelijkheid’ bestaat grotendeels uit informatie verkregen via verhalen (Young, 2012). Dit zijn veelal verhalen over gebeurtenissen waar we zelf niet bij waren, zoals de Tweede Wereldoorlog (WOII). Filmvertellingen over waargebeurde oorlogen kunnen hierdoor slechts een beperkt perspectief bieden en vaak is dit een verheerlijkte versie (Cunningham & Nelson, 2016). Omwille van het laatste worden oorlogsfilms regelmatig ingezet om nieuwe rekruten gerust te stellen en te inspireren. Faludi (1999) schrijft dat de geromantiseerde WOII-films in het naoorlogse tijdperk hebben gezorgd voor onhaalbare verwachtingen bij de generatie soldaten die vocht in Vietnam. Daarnaast zijn deze films door meerdere onderzoeken in verband gebracht met een stijging in het aantal aanmeldingen voor de militaire dienst (Cunningham & Nelson, 2016). Zo rapporteert Suid (2002) dat de helft van de ondervraagde rekruten van de Amerikaanse marinebasis Camp Pendleton verklaarde zich te hebben aangemeld vanwege de ‘John Wayne-film’ *Sands of Iwo Jima* (Dwan, 1949) die zich afspeelt in de Tweede Wereldoorlog. Maar ook latere films, zoals de Vietnamoorlogsfilm *Full Metal Jacket* (Kubrick, 1987), speelden een grote rol in de hoge rekruteringscijfers (Smith, 2006).

Hoewel het voorgaande suggereert dat kijkers van oorlogsfilms actief betekenis construeren en hiernaar handelen, is publieksonderzoek op het gebied van oorlogsfilms tot op heden beperkt tot de amusementsbeleving (Cunningham & Nelson, 2016). Toch gaan ervaringen van filmkijkers lang niet alleen over amusement, maar zijn het tevens actieve processen van betekenisgeving (Young, 2012). Dit geldt zeker voor films waar veel geweld in voorkomt dat niet altijd rechtvaardig lijkt. Publieksonderzoek naar de subjectieve ervaring bij kijkers van dit soort films kan ons volgens Young (2012) meer leren over waarom dergelijke films worden gewaardeerd, ondanks hun gewelddadige karakter. Daarnaast schijnt het licht op de variërende cultureel-afhankelijke persoonlijkheden van filmpubliek.

Publieksonderzoek naar oorlogsfilms zou tevens meer inzicht kunnen geven in maatschappelijke fenomenen, zoals het mogelijke verband tussen films en militarisering (Regan, 1994), en media en gebruik van geweld (Huesmann, 2009). Immers, stellen Gudehus, Anderson & Keller (2010), voor het kunnen theoretiseren van dergelijke

macrofenomenen is onderzoek naar filmreceptie op microniveau onmisbaar, omdat het inzicht biedt in dominante vormen van interpretatie, die grotendeels door sociale invloed worden bepaald. Staiger (2000) erkent dat interpretatie en kijkervaring worden gevormd door contextuele factoren, die ze beschrijft als 'sociale formaties en geconstrueerde identiteiten die zich verhouden tot de historische omstandigheden' (p. 1).

2. Theoretisch kader

2.1 Oorlogsfilms en militarisering

Het oorlogsfilmgenre is al decennialang onverminderd populair (Cunningham & Nelson, 2016). Massale consumptie van oorlogsfilms houdt volgens Milano (1988) verband met een groter maatschappelijk draagvlak voor militaire conflicten. De kwantitatieve studie van Regan (1994) toont een correlatie aan tussen oorlogsfilms en militarisering. Zijn verklaring hiervoor is dat oorlogsfilms een potentieel propagandamiddel zijn om de perceptie van een internationale dreiging te handhaven en hiermee de publieke opinie jegens het leger te beïnvloeden. Dit is mogelijk doordat wat men beschouwt als 'kennis van de realiteit' grotendeels bestaat uit informatie vanuit verhalen die onder andere via films tot hen komt (Hoorn & Konijn, 2003). Zowel Orgad (2012) als Hall (2013) benaderen de realiteit daarom als een sociaal construct, dat men zelf produceert door er betekenis aan te geven. Tijdens het kijken van films interpreteert het publiek de visuele inhoud die aan hen wordt getoond en hierbij construeert iedere kijker zijn of haar eigen betekenis (Hall, 2013). Deze betekenisvorming wordt beïnvloed door contextuele, culturele en historische factoren (Staiger, 2000), maar ook door politieke factoren (Arceneaux & Weiss, 2010) die propagandistische doeleinden kunnen bevatten (Storey, 2018). Hoewel zowel Regan (1994) als Storey (2018) zich richt op de Amerikaanse maatschappij, is ook het grootste deel van de in Nederland uitgebrachte oorlogsfilms in de Verenigde Staten geproduceerd (IMDb, 2021). Daarnaast is het draagvlak voor een sterke krijgsmacht onder de Nederlandse bevolking momenteel 'groter dan ooit' (Ministerie van Defensie, 2020) en heeft Defensie verklaard de steun van de bevolking te willen behouden en vergroten. In hoeverre oorlogsfilms hierin een rol kunnen spelen bij Nederlandse consumenten is niet bekend. Om erachter te komen hoe ver de 'realiteit' van Hollywoods oorlogsfilms is doorgedrongen, moet de receptie van de filmconsument worden meegenomen in onderzoeken (Storey, 2018). Door in kaart te brengen hoe betekenis wordt gevormd door Nederlands publiek van oorlogsfilms kan dit onderzoek een bijdrage leveren aan inzicht in de publieke opinie ten aanzien van de Nederlandse krijgsmacht en mogelijke beïnvloeding daarvan.

2.2 Narratieven en genot

De essentiële motivator voor publiek om media te gebruiken is het ervaren van genot (Bilandzic & Busselle, 2011). Dit genot wordt veroorzaakt door cognitieve en affectieve reacties op de getoonde inhoud. Wanneer een kijker dusdanig wordt meegesleept of 'geabsorbeerd' door het verhaal en de narratieve wereld dat hij of zij zich niet meer bewust is van de tijd en de fysieke omgeving, wordt dit 'transportatie' genoemd. Narratieve transportatie draagt bij aan het kijkgenot van een film omdat het voor het publiek mogelijk wordt gebeurtenissen en emoties te ervaren die niet toegankelijk zijn in het echte leven. Dit maakt films buitengewoon bijzonder in vergelijking met het dagelijks leven.

Wat narratieven met geweld - zoals oorlogsfilms - betreft, bevindt de aantrekkingskracht zich volgens Goldstein (1998) onder andere in het element van rechtvaardigheid; "het goede overwint het kwade" (p. 220). Want hoewel oorlogsfilms doorgaans zijn gevuld met geweld, destructie en menselijk lijden, komen ze vaak neer op de overwinning van de held ten koste van de vijand. Toch zijn er ook genoeg voorbeelden van films waarin geweldpleging moreel onjuist lijkt (bijv. *Apocalypse Now* (Coppola, 1979)) of waarin het slecht afloopt voor het hoofdpersonage (bijv. *Saving Private Ryan* (Spielberg, 1998)). De populariteit van soort films geeft aanleiding om het rechtvaardigheidsargument van Goldstein (1998) te betwisten.

Een mogelijke verklaring voor waarom deze films toch veel worden bekeken, is het samenspel van narratieve transportatie en sensaties van 'zinnelijkheid' bij de kijker, zoals gevoelens van inzicht, ontroering, compassie en inspiratie (Oliver, Ferchaud, Yang, Huang & Bailey, 2017). Het verkrijgen van inzicht is waar een film voorbijgaat aan louter het bieden van vermaak en het oproepen van emoties (Young, 2012). Voorbeelden van processen van betekenisvorming die als 'zinnelijk' worden beschreven, zijn *wishful identification* (Hoffner & Buchanan, 2005) en *elevation* (Oliver, Hartmann & Woolley, 2012).

2.3 Wishful identification en elevation

Een heldhaftig hoofdpersonage kan bijdragen aan het verlangen van de kijker om te zijn of te handelen als dat filmpersonage (Hoffner & Buchanan, 2005). Dit wordt *wishful*

identification genoemd. Een weergave van heroïsche daden met moraliteit kan zelfs leiden tot gevoelens van *elevation* (verheffing) bij de filmconsument (Oliver et al., 2012). *Elevation* is een gevoel van ontroering of inspiratie als affectieve reactie op het waarnemen van een moreel waardevolle actie. Deze ervaring kan aanleiding geven tot 'het belichamen van morele deugden' door de kijker, waarmee het uitvoeren van soortgelijke moreelverheffende daden wordt bedoeld (Oliver et al., 2012, p. 360). Terwijl de studie van Oliver et al. (2012) verklaart dat gevoelens van *elevation* pro sociaal gedrag 'zeer waarschijnlijk' maken, tonen Schnall, Roper & Fessler (2010) daadwerkelijk een verband aan tussen *elevation* en altruïstische handelingen.

Ook psycholoog Niemiec (2020) noemt het filmmedium als middel om de kijker te kunnen verheffen. Het tonen van heldhaftige of sterke karaktereigenschappen in films kan de kijker namelijk bewegen tot introspectie en zelfs inspireren tot zelfverbetering. Zo zou de WOII-film *All Quiet on the Western Front* (Milestone, 1930) hebben geleid tot een verbetering van zelfregulering en perspectief bij een cliënt (Niemiec, 2020). Desondanks zijn er geen andere oorlogsfilms gebruikt in zijn studie. Hier zou dit publieksonderzoek een aanvulling kunnen bieden door te onderzoeken of dergelijke vormen van verheffing ook bij ander publiek en tijdens het kijken van andere oorlogsfilms voorkomen.

Het fenomeen *wishful identification* was in de studie van Hoffner & Buchanan (2005) sterk aanwezig bij mannelijke kijkers wanneer zij keken naar gewelddadige, mannelijke personages. Hierdoor zou receptieonderzoek bij deze groep enigszins kunnen bijdragen aan inzichten in het wetenschappelijk debat omtrent de effecten van mediageweld. Want hoewel de studies van Hopf et al. (2008) en Huesmann (2009) een verband tussen visueel geweld en (imitatie)gedrag aantonen, wordt dit verband later ook betwist (O'Dea, 2015). Door te onderzoeken hoe fenomenen als *wishful identification* en *elevation* tot stand komen bij de receptie van heldhaftige personages in oorlogsfilms, kan tevens meer inzicht worden verkregen in de beleving van mediageweld. De toename van de hoeveelheid visueel geweld in oorlogsfilms sinds 1990 maakt dit onderzoek extra urgent (Monk-Turner et al., 2004).

2.4 Onderzoeksvraag

Om de wijze waarop vormen van identificatie en verheffing worden geconstrueerd bij het kijken van oorlogsfilms inzichtelijk te maken, is meer kwalitatief publieksonderzoek nodig. Door het uitvoeren van diepte-interviews met publiek van oorlogsfilms doet mijn studie een poging om bij te dragen aan het wetenschappelijke debat omtrent de werking van receptiefenomenen als *wishful identification* en *elevation* in films en de ervaren rol van visueel geweld bij dergelijke betekenisvorming. Middels mijn analytische interpretatie van de persoonlijke ervaring van enkele filmkijkers probeer ik inzicht te bieden in de wijze waarop gevoelens van verlangen, 'zinnelijkheid' en zelfverbetering bij het kijken van oorlogsfilms tot stand komen, waarmee ik tracht het academisch perspectief op deze concepten te verbreden. Daarnaast hoop ik de mogelijk verwante ervaringen van gewelddadig of prosociaal gedrag te exploreren. De hierbij gehanteerde onderzoeksvraag luidt als volgt: *Hoe worden vormen van wishful identification en elevation ervaren bij het kijken van oorlogsfilms?*

3. Methode

Het doel van dit onderzoek is het bieden van inzicht in de kijkervaringen van publiek van oorlogsfilms. De wijze waarop betekenis wordt geconstrueerd, bijvoorbeeld aan de hand van *wishful identification* en *elevation*, is persoonsgebonden (Staiger, 2000). Dit heeft te maken met de culturele, contextuele en historische verschillen tussen de kijkers. Zo zal een oorlogsvluchteling uit Irak vermoedelijk een andere betekenis vormen bij het kijken naar een Golfoorlogsfilm dan een Texaanse varkensboer. En een Duitser zal een WOII-film anders ervaren dan een Nederlander. Onderzoek naar betekenisproductie levert daarom slechts gesitueerde kennis op (Staiger, 2000). In het kader van deze sociaal-constructivistische benadering van kennis wordt in mijn studie een methode voor kwalitatief receptieonderzoek gehanteerd. Volgens Holstein & Gubrium (1995) zorgt deze vorm van onderzoek voor diepgaand, specifiek inzicht in de subjectieve ervaring van een kleine groep mensen. In lijn met deze benadering zijn in mijn onderzoek semigestructureerde diepte-interviews afgenomen bij een afgebakende groep kijkers van oorlogsfilms. In deze gespreksvorm staat de subjectieve ervaring van de participant centraal en wordt de totstandkoming van betekenis inzichtelijk gemaakt door de interactie tussen de interviewer en de participant (Holstein & Gubrium, 1995).

3.1 Participantenselectie

Ik heb op basis van geschiktheid voor het onderzoek participanten geselecteerd aan de hand van enkele criteria, een methode die *purposive sampling* wordt genoemd (Baxter & Babbie, 2003). De voorwaarden zijn als volgt: Allereerst heb ik enkel mannelijke participanten geïnterviewd, omdat zij zich over het algemeen meer aangetrokken voelen tot gewelddadige films dan vrouwen (Goldstein, 1998) en zich sneller identificeren met mannelijke hoofdpersonages (Hoffner, 2020). Dit laatste is relevant omdat de militaire filmvertellingen zich vooralsnog laten domineren door het mannelijke geslacht (Brown, 2016). Daarnaast kwamen de participanten slechts in aanmerking wanneer ze zichzelf omschrijven als een fervent oorlogsfilmkijker en ze het afgelopen jaar daadwerkelijk minimaal één oorlogsfilm volledig hebben gezien die voldoet aan de drie criteria die Eberwein (2010) noemt in *The Hollywood War Film* (p. 45). Volgens Eberwein valt een film in het oorlogsgenre als de nadruk ligt op 'het gevecht zelf' (zoals weergave van

veldslagen), op de activiteiten van deelnemers buiten het slagveld (zoals training en herstel) en op de effecten van oorlog op menselijke relaties (zoals familie en geliefden aan het 'thuisfront'). Omdat de reikwijdte van dit onderzoek is beperkt tot de Nederlandse context, hebben de participanten allemaal de Nederlandse nationaliteit.

Vanwege de contactrestricties ten tijde van dit onderzoek door de coronapandemie heb ik tevens *convenience sampling* toegepast in mijn selectiemethode, wat betekent dat de participanten zoveel mogelijk uit mijn eigen sociale netwerk of omgeving komen (Baxter & Babbie, 2003). Hiervoor heb ik een oproep voor onderzoeksdeelname geplaatst op mijn persoonlijke sociale mediakanalen. Het selecteren van participanten stopte nadat ik het gevoel had saturatie te hebben bereikt, wat wil zeggen dat er geen nieuwe patronen optraden in de antwoorden van de participanten (McCoy & Scarborough, 2014). Dit was het geval na het vijfde interview. De interviews duurden gemiddeld een uur.

Omwille van de veiligheid van de deelnemers en mijzelf zijn de interviews grotendeels gehouden via het online communicatieplatform Microsoft Teams¹. Omdat een gesprek in fysieke aanwezigheid vaak van hogere kwaliteit is (Holstein & Gubrium, 1995), heb ik de respondenten die daarmee instemden op minimaal anderhalve meter afstand gesproken, volgens de coronarichtlijnen van het RIVM (Ministerie van Algemene Zaken, 2021). De audio van de gesprekken is geregistreerd door een H1-microfoon van het merk *Zoom*. Ten behoeve van de privacy van de participanten zijn de interviews opgeslagen onder 'Participant 1' tot en met 'Participant 5', ter vervanging van de echte persoonsnamen. Op deze manier zal ook naar hun antwoorden worden verwezen in de analyse en interpretatie (hoofdstuk 4). Alle participanten hebben op voorhand de informatiebrief over deelname aan het onderzoek (Bijlage 2a) gelezen en de toestemmingsverklaring (Bijlage 2b) ondertekend.

¹ Microsoft Teams is een communicatie- en samenwerkingsplatform van Microsoft dat chatmogelijkheden, videoconferentie, bestandsopslag en integratie van applicaties samenbrengt. Meer informatie is te vinden op <https://www.microsoft.com/nl-nl/microsoft-teams/group-chat-software>.

3.2 Interviews

Om de participant niet te veel te sturen in zijn antwoorden maar wel betrokken te houden bij het onderzoeksonderwerp, heb ik semigestructureerde interviews gehouden met een actief karakter zoals Holstein & Gubrium (1995) omschrijven, met vragen die dynamisch en betekenis-construerend zijn en waarbij de subjectieve ervaring van de participant centraal staat. Op deze manier heb ik getracht samen met de participant kennis te construeren over zijn beleving van oorlogsfilms en eventuele vormen van *elevation* en *wishful identification* die hierbij worden ervaren.

Tijdens het interview heb ik een structuuropzet gehanteerd zoals Galletta (2012) deze aanraadt. Deze bestaat uit een structuur van afwisselend open en theoretisch gedreven vragen met een cumulatief karakter, waardoor de participant zoveel mogelijk de ruimte krijgt zijn persoonlijke beleving te delen, zonder dat hij te veel van het onderzoeksonderwerp afdwaalt. Ter voorbereiding op de interviews heb ik een *topic list* (lijst met onderwerpen) opgesteld (Bijlage 1). Galletta (2012) beschrijft het voordeel van een *topic list* als ongebonden houvast om je participant op cumulatieve en iteratieve wijze een narratief te laten ontvouwen dat waardevolle kennis oplevert. De vragen zijn gevormd vanuit de eerder beschreven onderzoeksvraag en het theoretisch kader. De vraagvolgorde op de *topic list* begint bij het segment met algemene vragen over het kijkgedrag van de participant, gaat vervolgens in op zijn favoriete oorlogsfilms en bouwt dan op naar vragen over zijn gevoelens tijdens de kijkbeleving. Daarna richt het zich op de voorkeuren met betrekking tot het narratieve verloop van een film, om vervolgens eventuele ervaringen omtrent invloed van oorlogsfilms op het dagelijks leven van de participant te bespreken. Het slotsegment richt zich op de houding van de participant met betrekking tot oorlog in de hedendaagse maatschappij en de rol van de Nederlandse krijgsmacht. Bij elke vraag staat een klein aantal *probes* weergegeven. Een *probe* kan in deze context worden gedefinieerd als een 'doorvraag-vraag'; een vraag die om extra verheldering of uitbreiding van het voorgaande antwoord vraagt (Galletta, 2012). Het is niet noodzakelijk dat al de genoteerde vragen zijn gesteld, ze fungeerden slechts als hulpmiddel voor de interviewer om het gesprek richting te geven.

3.3 Transcriptie, codering en analyse

De interviews zijn naderhand getranscribeerd en geanalyseerd. De analyse is toegepast vanuit de *grounded theory*-benadering van Straus & Corbin (in Krijnen, 2011). Aan de hand van hun methode heb ik de data voorafgaand aan de analyse in drie fasen gecodeerd, omdat dit helpt effectief onderliggende patronen en verbanden met theoretische concepten te ontwaren. De eerste fase van die methode is het 'open coderen', wat bestaat uit het labelen van alle relevante tekstfragmenten met behulp van annotaties. Vervolgens komt 'axiaal coderen', waarbij deze labels worden onderverdeeld in categorieën en subcategorieën. De laatste fase betreft 'selectief coderen', waarin de categorieën worden ondergebracht in een kleiner aantal overkoepelende thema's. Voor het coderingsproces heb ik het digitale organisatieprogramma Nvivo² gebruikt. De hoofdthema's die voortvloeiden uit de codering zijn tot slot onderworpen aan een iteratieve analyse en interpretatie, waarbij ik de resultaten in verband heb gebracht met de kernconcepten uit het theoretisch kader om tot een onderbouwde conclusie te komen.

² Nvivo is een softwarepakket voor kwalitatieve data-analyse, geproduceerd door QSR International. Het helpt onderzoekers om hun ongestructureerde data te ordenen, analyseren en inzichtelijk te maken. Meer informatie is te vinden op www.nvivo.nl.

4. Analyse en interpretatie

Het open coderingsproces leverde een flink aantal annotaties op, waarna de bijbehorende tekstfragmenten zijn onderverdeeld en gegroepeerd in (sub)categorieën. Deze categorieën zijn terug te vinden in de codeerschema's in Bijlage 3, waarin ook de hiërarchische ordening zichtbaar is. Bovenaan, op het hoogste niveau, is per schema het thema te zien dat de categorieën eronder representeert. Uit het coderen kwamen drie overkoepelende thema's voort die betrekking hebben op vormen van *elevation* en *wishful identification* tijdens het kijken van oorlogsfilms: 'doorzetten en relativeren'; 'vredesgezindheid en solidariteit'; en 'ervaren van de geschiedenis'. In onderstaande analyse wordt per thema het proces van totstandkoming en mijn interpretatie van de bevindingen verklaard, ondersteund door verwijzingen naar de categorieën die het proces in hoofdlijnen representeren en illustrerende citaten uit de interviews. De transcripten van de interviews zijn te vinden in Bijlage 4.

4.1 Doorzetten en relativeren

Tijdens het coderen van de verzamelde data ontvouwde zich een patroon dat werd aangevoerd door enkele persoonlijke waarden. Het gaat hierbij om waarden die de participanten terugzagen in oorlogsfilms en tevens belangrijk leken te vinden om zelf na te streven op persoonlijk vlak. De twee persoonlijke waarden die het meest terugkwamen waren doorzettingsvermogen en relativeringsvermogen. Hoewel ook discipline regelmatig werd genoemd als getoonde waarde in oorlogsfilms, leken de participanten dit voor zichzelf een minder belangrijke waarde te vinden.

Doorzetten werd regelmatig omschreven in gerelateerde termen, zoals wilskracht en gedrevenheid. Hierin kwam een vergelijkend perspectief met oorlogsfilms en het eigen leven terug als een manier om zichzelf te motiveren. Zo geeft Participant 1 aan: "Ik heb zeg maar wel eens het gevoel van, ik wil ook iets presteren dat fysiek zwaar is [net als de soldaten in oorlogsfilms]" (Participant 1, Bijlage 4a). In het leven van de participanten wordt de vergelijking met soldaten in oorlogsfilms met name gebruikt tijdens fysieke uitdagingen. Daarnaast was de meest gehoorde vergelijking die met de Tweede Wereldoorlog (WOII). Het volgende citaat van Participant 4 geeft dit weer:

Dat is misschien wel een goed voorbeeld inderdaad, met sporten of zo. Of als je een keer ergens last van hebt. (...) dan denk ik wel terug, zo van, nou ja vroeger, je weet wel, in de oorlog [WOII] hadden ze het niet zo makkelijk. En je weet dat ze het niet zo makkelijk hadden of dat ze ook gewoon door moesten zetten omdat je wel bepaalde films [oorlogsfilms] hebt gezien. (Participant 4, Bijlage 4d)

Voor een enkele participant stimuleerde de weergave van doorzettingsvermogen in oorlogsfilms hem om zich aan te melden voor de vooropleiding van Defensie:

Ik heb stagegelopen bij luchtmobiel want tja, de 101e divisie Airborne, dat was toch mijn drijfveer vanwege die films [met name de tv-serie *Band of Brothers*]. Ik wilde ook parachutespringen en ik wilde ook die actie doen en zo. (Participant 1, Bijlage 4a)

Het zien van de WOII-serie *Band of Brothers* (Hanks, 2001) is de aanleiding voor Participant 1 geweest om een belangrijke keuze te maken in zijn loopbaan. Het zien van deze en andere oorlogsfilms inspireerde hem en zette aan tot actie.

Het belang van doorzettingsvermogen uitte zich in veel gevallen in het kunnen relativeren van vervelende omstandigheden. Zoals Participant 1 het verwoordt: "Ik denk dan wel terwijl ik bezig ben van 'kom nou', weet je wel. Dat [vervelende beproevingen] deden die mannen [soldaten] toen [tijdens WOII] ook. Ja, zo kun je er wel een beetje motivatie uit putten." (Participant 1, Bijlage 4a). Participant 3 omschrijft: "(...) dat je denkt van, mijn god, wat verschrikkelijk toen [tijdens WOII] en wat goed hebben we het nu eigenlijk hier, in Nederland" (Participant 3, Bijlage 4c).

De motivatie die de participanten omschrijven lijkt een affectieve reactie te zijn op de weergave van volhardende soldaten in oorlogsfilms. Het zien van dergelijk doorzettingsvermogen inspireert de participanten om fysiek te presteren, wat aansluit bij een introspectieve vorm van *elevation* zoals Oliver et al. (2012) dat omschrijven. Door hun uitdagingen te vergelijken met de uitdagingen die ze hebben aanschouwd in oorlogsfilms, lijken ze in staat zich even te 'verheffen' tot een verbeterde versie van zichzelf, met meer doorzettingsvermogen. Hetzelfde geldt voor het relativeringsvermogen: het zien van oorlogsomstandigheden verandert het perspectief

op de eigen situatie en draagt bij aan een nuchtere houding, doordat er grote mate van compassie wordt gevoeld met de oorlogsfilmpersonages in hun benarde situaties. Beide vormen van *elevation* lijken vooral op verbetering van de persoon zelf gericht – en minder op het helpen van anderen.

De participanten leggen hun eigen prestaties naast die van soldaten in oorlogsfilms, omdat ze mogelijk verlangen om te zijn of handelen zoals die soldaten, zoals Hoffner & Buchanan (2005) *wishful identification* omschrijven. De gesproken kijkers van oorlogsfilms zouden graag hetzelfde doorzettingsvermogen hebben als aan hen wordt getoond. In onderstaand citaat wordt dit verlangen naar wilskracht onbetwistbaar helder samengevat:

Ik kan me er heel erg mee identificeren, want (...) ik denk dat als ik in die [film]verhalen zou zitten, dat ik dan ook het liefst zou zien dat ik die wilskracht bezit om inderdaad mijn doel te behalen. (...) dus ik denk zeker dat dat een belangrijke waarde is voor mijzelf. (Participant 2, Bijlage 4b)

In het besproken geval van Participant 1 heeft het verlangen om te zijn en te handelen zoals de parachutisten in *Band of Brothers* (Hanks, 2001) hem zelfs aangezet deze wens te verwezenlijken. Hierdoor is dit voorbeeld van verheffing vergelijkbaar met het eerder beschreven geval uit de literatuur van Niemiec (2020).

4.2 Vredesgezindheid en solidariteit

Uit het codeerproces kwamen naast persoonlijke waarden ook twee onderling samenhangende morele waarden naar voren: vredesgezindheid en solidariteit. Hoewel eerdergenoemde onderzoeken (Hopf et al., 2008; Huesmann, 2009) uitwijzen dat visueel geweld de oorzaak kan zijn van maatschappelijk geweld, suggereert mijn interpretatie van mijn verzamelde interviewdata eerder het tegendeel. In de gesprekken pleitten de participanten op variërende manieren voor een vreedzame en solidaire samenleving. Een opvatting die door alle participanten werd gedeeld, is dat oorlog moreel verwerpelijk is. De gruwelijkheden die oorlogsfilms laten zien, leken de

participanten te bewegen naar een negatieve houding jegens oorlogsvoering, zoals kan worden opgemaakt uit het citaat van Participant 3:

Ik heb genoeg geschiedenisvakken gehad waarin, ja, het ergste van het ergste werd beschreven. En als ik dan een oorlogsfilm kijk, komt dat absoluut terug. (Participant 3, Bijlage 4c)

Geen van de participanten zou een oorlog willen meemaken, ondanks dat ze graag naar oorlogsfilms kijken. Ook Participant 1, ondanks zijn deelname aan de militaire vooropleiding, verklaarde: “Nee, je wil in geen enkele oorlog zijn, denk ik. Want je ziet het in die films... Het is zo makkelijk kijken, want je zet de tv uit en gaat gewoon weer verder [met het dagelijks leven]” (Participant 1, Bijlage 4a).

Oorlogsfilms lijken hier in eerste instantie het tegenovergestelde van *wishful identification* te bewerkstelligen; het gesproken filmpubliek wil absoluut níét het hoofdpersonage zijn. Toch lijkt het met name te gaan om de (oorlogs)situatie waar de hoofdpersoon zich in bevindt die de participanten als onwenselijk beschouwen, niet per se het handelen of zijn van het hoofdpersonage zelf. De filmpersonages bevinden zich in gruwelijke omstandigheden, “het ergste van het ergste” (Participant 3, Bijlage 4c), die een oorlogsaversie opwekken bij dit publiek. Deze data bieden daarom geen aanleiding om te suggereren dat oorlogsfilms verband houden met militarisering of vormen van oorlogsdraft onder de bevolking, zoals Regan (1994) stelt. De afkeer van geweld en oproep om toenadering overlapt met de waardering die de participanten toekennen aan solidaire handelingen door filmpersonages tijdens veldslagen:

Hoe iedereen elkaar op elk moment in zo'n veldslag helpt om maar met z'n allen terug te komen, ook al is iemand supergewond en gaat hij het niet meer halen... (...) je strijdt wel met z'n allen heel erg voor elkaar. En ja, dat mis je soms wel in deze samenleving heb ik het idee. (Participant 3, Bijlage 4c)

Ook hier zijn vormen van *elevation* te ontwaren: de solidaire handelingen worden duidelijk als moreel waardevolle acties bestempeld door de participant, die zelfs graag

meer soortgelijk handelen zou willen zien in zijn dagelijkse leven. Participant 2 'belichaamde' zelfs een morele deugd die hij in oorlogsfilms heeft gezien:

Als ik bijvoorbeeld denk aan een keer dat ik een scooterongeluk zag of zo, dat ik toen ook meteen daarmee ging helpen. En later dan daarna wel bedenk van, "nou, ik ben net als die mensen in de film", weet je wel.
(Participant 2, Bijlage 4b)

Bovenstaand voorbeeld is het enige voorbeeld uit de data waarbij daadwerkelijk een verband werd verondersteld tussen *elevation* en altruïstisch gedrag, wat Schnall et al. (2010) als causaal verband beschrijven. De mentale associatie met de morele deugden vertoond in films die Participant 2 heeft, demonstreert een mogelijke reden waarom men naar oorlogsfilms kijkt: Zoals Goldstein (1998) en Young (2012) verklaren, is geweld vermakelijk wanneer het moraliteit representeert, bijvoorbeeld middels een weergave van solidaire daden zoals door de participanten beschreven.

4.3 Ervaren van de geschiedenis

Een ander patroon dat sterk naar voren kwam in het codeerproces was het verlangen naar een realistisch inkijkje in het menselijke oorlogsverleden, om, zoals Participant 4 verklaart, "(...) een idee te hebben van hoe zoiets [oorlogsvoering] is gegaan"
(Participant 4, Bijlage 4d).

Voor de participanten was dit klaarblijkelijk een reden om oorlogsfilms waarvan het narratief zo dicht als mogelijk bij de waargebeurde gebeurtenis blijft, meer te waarderen – zij het met enige ruimte voor 'functionele' romantisering. Dit laatste wil zeggen dat inconsistenties met het verloop van de daadwerkelijke historische gebeurtenis gedoogd zijn, mits dit als functie heeft om het publiek betrokken te houden:

Ja, tuurlijk mag er wat actie inzitten. En dat moet ook, want dan houd je het interessant voor het grote publiek en doordat het voor het grote publiek interessant blijft, blijft die gedachte en blijven mensen zich herinneren wat die mensen [soldaten aan het front] hebben meegemaakt. (Participant 1, Bijlage 4a)

Het bovenstaand citaat toont gelijk een gerelateerd fenomeen: het verleden moet worden onthouden. Oorlogsfilms worden door de participanten beschouwd als een soort bewaker van het collectieve geheugen en het historisch bewustzijn: “Ik vind het goed dat we weten wat daar [tijdens de oorlog] wel niet gebeurd is” (Participant 3, Bijlage 4c) en ook: “(...) door middel van films worden die mensen [soldaten] nooit vergeten” (Participant 1, Bijlage 4a).

Het verlangen om in de schoenen te staan van een personage dat onderdeel is van een historische gebeurtenis zoals die wordt weergegeven in oorlogsfilms, sluit aan bij de definitie van *wishful identification*. Het lijkt hierbij met name te gaan om de wens om een echt gebeurde, grootschalige, onvoorstelbare situatie zo accuraat mogelijk te beleven via betrokken filmpersonages met voor de kijker herkenbare kenmerken. Het resultaat: “Je kunt je veel beter voorstellen hoe zij zoiets doorgemaakt hebben” (Participant 3, Bijlage 4c). Een gevoel van respect en verwondering voor wat plaats heeft gevonden drijft dit proces in mijn participanten aan.

Oorlogsfilms fungeren kennelijk als toegangsluik tot het verleden. Hoe afschuwelijk oorlogen ook zijn geweest, de participanten willen het ‘meemaken’. De aantrekkingskracht van oorlogsfilms ligt voor hen verscholen in het verlangen naar historische herbeleving:

Ze [oorlogsfilms] laten nu altijd wel zien hoe heftig het [oorlog] is. Dat vind ik ook heel goed, want oorlog is natuurlijk geen romantische film.
(Participant 1, Bijlage 4a)

De participanten prefereren gevoelens van historisch inzicht boven verheerlijkt vermaak. Oliver et al. (2017) beschrijven deze ervaring van ‘zinvolheid’ als onderdeel van kijkgenot, samen met het beleven van narratieve transportatie. Transportatie maakt het immers mogelijk gebeurtenissen te ervaren die niet toegankelijk zijn in het echte leven, zoals zaken uit het verleden (Bilandzic & Busselle, 2011). Omdat verhalen tevens de enige manier zijn om het verleden te herbeleven, zijn de participanten constant op zoek naar ‘kennis van de realiteit’ om een zo correct mogelijke historische betekenis te construeren. Hoewel dit fenomeen niet aan bod is gekomen in de theoretische inbedding van dit onderzoek, kan het op iteratieve wijze in verband worden gebracht met de studie

van Gudehus et al. (2010), waarin zij aangeven dat respondenten van receptieonderzoek een hoge mate van correlatie zien tussen filmische representaties van historische gebeurtenissen en de werkelijke wereld. Het kijken van historische films vormt dus gedeeltelijk iemands vermeende kennis van de geschiedenis, waarbij persoonlijke kenmerken de mate bepalen waarin kijkers romantisering van realiteit kunnen onderscheiden. Hoewel bij mijn participanten de gedachte heerste dat de meeste filmkijkers “best wel goed inschattingen kunnen maken van wat film is en wat realiteit” (Participant 5, Bijlage 4e), worden getuigenissen van oorlogsveteranen gezien als legitieme maatstaf om te kunnen beoordelen hoe waarheidsgetrouw een oorlogsfilm is:

Net als met *Saving Private Ryan* [WOII-film uit 1998] ook, heel veel van die veteranen hebben ook gezegd van, “als je wil weten hoe het was op de stranden [van Normandië tijdens D-Day, 1944], dan kijk je gewoon die film, want dat is het dichtst bij dat je kunt komen”. En dat vind ik heel goed, ondanks dat het zo bloederig is. (Participant 1, Bijlage 4a)

5. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was het bieden van inzicht in de kijkervaringen van publiek van oorlogsfilms door antwoord geven op de vraag: *Hoe worden vormen van wishful identification en elevation ervaren bij het kijken van oorlogsfilms?* Uit de analyse van de data die door interviews zijn verzameld, blijkt dat de gesproken groep kijkers van oorlogsfilms affectieve betekenis construeert aan de hand van een tweetal persoonlijke waarden en een tweetal morele waarden die volgens hen het sterkst naar voren komen in hun interpretatie van oorlogsfilms. De weergave van wilskracht door filmpersonages van oorlogsfilms inspireert hen tot het doorzetten in fysieke beproevingen en relativeren van nare situaties. Oorlogsfilms helpen de participanten om zich in deze gevallen te verheffen boven negatieve gevoelens aan de hand van *wishful identification*; namelijk door zich op te trekken aan de kwaliteiten van de hoofdpersonages in oorlogsfilms. Daarnaast geeft de weergave van geweld in oorlogsfilms bij de participanten aanleiding voor een vredesgezinde houding in de maatschappij. Door de extreem benarde omstandigheden die scènes van veldslagen vertonen, worden solidaire handelingen van filmpersonages extra gewaardeerd door de participanten, die daardoor solidariteit als maatschappelijke waarde meer op prijs stellen. Deze morele motivatie leidde slechts incidenteel tot het in de praktijk brengen ervan. *Wishful identification* komt ook terug in het verlangen naar het ervaren van historische gebeurtenissen die de participanten nooit hebben meegemaakt. Narratieve transportatie in een waargebeurde oorlogsfilm ontlokt affectieve gevoelens van 'zinnelijkheid', doordat de participanten middels de filmbeleving hun historisch begrip verrijken. De participanten leken deze vorm *elevation* vooral te ervaren wanneer de film realistisch en accuraat was.

6. Discussie

Hoewel de onderzoeksbevindingen de totstandkoming van affectieve reacties als *wishful identification* en *elevation* bij een kleine groep oorlogsfilmkijkers inzichtelijk maken, biedt dit onderzoek slechts beperkt inzicht in de wijze waarop oorlogsfilms aanzetten tot het *uitvoeren* van morele deugden, een aspect dat Schnall et al. (2012) stellen als aannemelijk gevolg van *elevation*. Dit praktische onderdeel van het onderzochte fenomeen kwam niet tot nauwelijks voor bij de participanten van dit onderzoek. Moreelverheffing vond bij de participanten van dit onderzoek vooral plaats als persoonlijk, introspectief proces, zonder betrekking van anderen – met het voorbeeld van altruïstisch handelen bij het scooterongeluk (Participant 2, Bijlage 4b) als enige uitzondering. Het is mogelijk dat dit komt doordat de afgebeelde omstandigheden in oorlogsfilms in zodanige mate verschillen met de omstandigheden van de gesproken kijkers in vreedstijd, dat dit soortgelijke moreelverheffende handelingen moeilijk uitvoerbaar maakt. De aanwezigheid van ‘supergewonden’ in de nabije omgeving van de kijker is simpelweg zeldzaam, evenals de mogelijkheid om in een vergelijkbare zin te kunnen ‘strijden voor elkaar’ (Participant 3, bijlage 4c). Evenzeer kan de summere mate van moreelverheffende daden te maken hebben met de wijze waarop ernaar gevraagd is; de vragen met betrekking tot ‘invloed op dagelijkse bezigheden’ (Topic 4) van de *topic list* zijn vrij direct geformuleerd, wat tijdens de gesprekken regelmatig leidde tot stellige ontkenning. Participanten weigerden een levensveranderd effect toe te kennen aan fictiefilms. Vervolgonderzoek zou kunnen uitwijzen of een subtielere vraagstructuur andere antwoorden oplevert met betrekking tot het ‘belichamen van morele deugden’ (Oliver et al., 2012, p. 360).

Naast de vraaghoud zouden ook de gespreksomstandigheden een beperkende werking kunnen hebben gehad op de openheid van een deel van de participanten. Door de coronapandemie is een deel van de interviews via een digitale verbinding gehouden. Deze grote fysieke afstand kan de perceptie van een veilige, vertrouwelijke privé-omgeving negatief hebben beïnvloed, waardoor de participanten minder eerlijk durfden te antwoorden.

De bevindingen van deze studie geven aanzet tot meerdere vervolgonderzoeken. Zo bleek de nadruk in de gevoerde gesprekken onbedoeld te liggen op films over

20e-eeuwse- en 21e-eeuwse oorlogen, zoals WOI, WOII, de Vietnamoorlog en de Golfoorlog. Films die oorlogen van eerder in de geschiedenis weergeven, kwamen niet aan bod. Dit heeft mogelijk te maken met de dominantie van films over recente oorlogen in het huidige filmlandschap (IMDb, 2021). Vervolgonderzoek zou kunnen uitwijzen in hoeverre soortgelijke vormen van affectieve betekenisconstructie voorkomen bij films over oudere oorlogen, zoals bijvoorbeeld de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog in *The Patriot* (Emmerich, 2000), de Napoleontische veldslagen in *Waterloo* (Bondartsjoek, 1970) of de middeleeuwse kruistochten in *Kingdom of Heaven* (Scott, 2005).

Tijdens de gesprekken kwam meerdere keren de definitie van een oorlogsfilm aan bod als een punt van discussie. Doordat ik de voorwaarden van Eberwein (2010) heb gehanteerd, viel een aantal films dat werd genoemd door de participanten af, bijvoorbeeld omdat er geen veldslag in voorkwam. In een vervolgonderzoek zouden de criteria mogelijk kunnen worden verlegd naar alle films die zich afspelen tegen een oorlogsachtergrond of oorlog als thema hebben, met als gevolg dat kort besproken non-militaire films als *Zwartboek* (Verhoeven, 2006) en *Jojo Rabbit* (Waititi, 2019) ook kunnen worden uitgediept in de interviews. Mogelijk zorgt afwezigheid van militaire veldslagen in oorlogsfilms bijvoorbeeld voor een minder aanwezige perceptie van doorzettingsvermogen en komen andere waarden juist meer naar voren. Een verbreding van de gestelde definitiekaders zou daarbij de inclusie van vrouwen in de onderzoeksdoelgroep kunnen faciliteren. Immers, de hoofdrol in non-militaire oorlogsfilms wordt regelmatig door een vrouw gespeeld (bijv. in *Zwartboek* (Verhoeven, 2006) en *Atonement* (Wright, 2007)), wat identificatie door vrouwelijke kijkers versterkt (Hoffner, 2020).

Ondanks bovengenoemde beperkingen draagt mijn onderzoek bij aan het wetenschappelijke debat omtrent de werking van receptiefenomenen als *wishful identification* en *elevation* bij publiek van oorlogsfilms, omdat de bevindingen inzichtelijk maken dat de geïnterviewde kijkers middels *wishful identification* met de oorlogsfilmpersonages en gevoelens van *elevation* bij het zien van hun prestaties zowel de persoonlijke waarden doorzettingsvermogen en relativiseringsvermogen als de morele waarden vredesgezindheid en solidariteit hoogachten en nastreven in hun dagelijks leven. In deze bevindingen is vooral sprake van een psychische verheffing die zich

zelden uit in prosociale, moreelverheffende daden. Daarnaast lijken de participanten een vorm van *wishful identification* te ervaren met deelnemers van waarheidsgetrouwe historische gebeurtenissen, zoals de soldaten in oorlogsfilms. Via narratieve transportatie in oorlogsfilms trachten ze hun historisch inzicht te verrijken, wat hen sensaties van 'zinnelijkheid' (Oliver et al., 2017) en daarmee kijkgenot oplevert (Bilandzic & Busselle, 2011). Hierbij vormen de filmverhalen grotendeels hun 'kennis van de (geschiedkundige) realiteit', zoals Hoorn & Konijn (2003) stelden. Tot slot draagt dit onderzoek enigszins bij aan het academisch en maatschappelijk debat omtrent mediageweld doordat mijn interpretatie van de analyse zou suggereren dat ondanks – of eigenlijk zelfs dankzij – de toename van geweld in oorlogsfilms (Monk-Turner et al., 2004), deze niet bijdragen aan het publieke draagvlak voor conflicten of aan een toename van maatschappelijk geweld, maar aan een vreedzame samenleving. Door de hedendaagse brutere weergave van strijd in dit filmgenre laat oorlog zich niet langer interpreteren als een romantische roeping – ondanks de inspirerende hoofdpersonages.

Dankwoord

Graag wil ik via deze weg alle deelnemers aan dit onderzoek bedanken voor hun tijd, enthousiasme en openheid. Daarnaast wil ik Niels Kerssens bedanken voor de ondersteuning tijdens de voorbereiding en de ontwikkeling van de onderzoeksopzet. En tot slot een speciaal dankwoord aan Frank Hakemulder, die zijn veeleisende taak als mijn scriptiebegeleider met aanstekelijke uitbundigheid, ijver en humor heeft vervuld.

Jullie zijn allemaal helden.

Bibliografie

Arceneaux, N., & Schmitz Weiss, A. (2010). Seems stupid until you try it: press coverage of Twitter, 2006-9. *New Media & Society*, 12(8), 1262–1279.
<https://doi.org/10.1177/1461444809360773>

Baxter, L. A., & Babbie, R. (2003). *The Basics of Communication Research* (1st ed.). Cengage Learning.

Bilandzic, H., & Busselle, R. W. (2011). Enjoyment of films as a function of narrative experience, perceived realism and transportability. *Communications*, 36(1), 29-50. <https://doi.org/10.1515/comm.2011.002>

Bondartsjoek, S. (Regisseur). (1970). *Waterloo* [film]. Columbia Pictures.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Brown, B. B. (2016). *10 Films Featuring Women in Combat*. BBC America.
<https://www.bbcamerica.com/anglophenia/2016/03/10-films-featuring-women-in-combat>

Coppola, F. F. (Regisseur). (1979). *Apocalypse Now* [film]. Francis Ford Coppola.

Cunningham, D. A., & Nelson, J. C. (2016). *A Companion to the War Film*. John Wiley & Sons, Inc.

Dwan, A. (Regisseur). (1949). *Sands of Iwo Jima* [film]. Paramount Pictures.

Eberwein, R. (2010). *The Hollywood War Film*. John Wiley & Sons, Ltd.

Emmerich, R. (Regisseur). (2000). *The Patriot* [film]. Sony Pictures Entertainment.

Faludi, S. (1999). *Stiffed: The Betrayal of the American Man*. W. Morrow and Co.

Galletta, A. (2012). *Mastering the semi-structured interview and beyond. From research design to analysis and publication*. New York University Press.

Goldstein, J. H. (1998). *Why We Watch: The Attractions of Violent Entertainment*. Oxford University Press.

Gudehus, C., Anderson, S., & Keller, D. (2010). Understanding Hotel Rwanda: A reception study. *Memory Studies*, 3(4), 344–363.
<https://doi.org/10.1177/1750698010374923>

Hall, S. (2013). *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*. Sage Publications, Inc.

Hanks, T. (Regisseur). (2001). *Band of Brothers* [televisieserie]. HBO.

Hoffner, C. A. (2020). Same-Gender Characters: Appeal and Identification. *The International Encyclopedia of Media Psychology*, 1–5.
<https://doi.org/10.1002/9781119011071.iemp0269>

Hoffner, C., & Buchanan, M. (2005). Young Adults' Wishful Identification With Television Characters: The Role of Perceived Similarity and Character Attributes. *Media Psychology*, 7(4), 325–351. https://doi.org/10.1207/s1532785xmep0704_2

Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (1995). *The active interview*. Sage Publications, Inc.

- Hoorn, J. F., & Konijn, E. A. (2003). Perceiving and experiencing fictional characters: An integrative account. *Japanese Psychological Research*, 45(4), 250–268.
<https://doi.org/10.1111/1468-5884.00225>
- Hopf, W. H., Huber, G. L., & Weiß, R. H. (2008). Media Violence and Youth Violence. *Journal of Media Psychology*, 20(3), 79–96. <https://doi.org/10.1027/1864-1105.20.3.79>
- Huesmann, L. R. (2007). The Impact of Electronic Media Violence: Scientific Theory and Research. *Journal of Adolescent Health*, 41(6), 6–13.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.09.005>
- IMDb. (2021, 2 juni). *Feature Film, Rating Count at least 10,000, War, History, English (Sorted by Popularity Ascending)*.
https://www.imdb.com/search/title/?title_type=feature&num_votes=10000,&genres=war&genres=History&languages=en&view=simple&explore=genres&ref_=adv_explore_rhs
- Krijnen, T. (2011). Engaging the moral imagination by watching television: Different modes of moral reflection. *Journal of Audience & Reception Studies*, 8(2), 52–73.
- Kubrick, S. (Regisseur). (1987). *Full Metal Jacket* [film]. Warner Bros. Pictures.
- McCoy, C. A., & Scarborough, R. C. (2014). Watching “bad” television: Ironic consumption, camp, and guilty pleasures. *Poetics*, 47, 41–59.
<https://doi.org/10.1016/j.poetic.2014.10.003>
- Milestone, L. (Regisseur). (1930). *All Quiet on the Western Front* [film]. Universal Studios.
- Ministerie van Algemene Zaken. (2021, 2 juni). *Overzicht algemene coronamaatregelen*.
Coronavirus COVID-19 | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/uitgelicht-corona/coronamaatregelen>

Ministerie van Defensie. (2020, 15 april). *Nederlandse bevolking vindt sterke krijgsmacht belangrijker dan ooit*. Nieuwsbericht | Defensie.nl.

<https://www.defensie.nl/actueel/nieuws/2020/04/09/nederlandse-bevolking-vindt-sterke-krijgsmacht-belangrijker-dan-ooit>

Monk-Turner, E., Ciba, P., Cunningham, M., McIntire, P. G., Pollard, M., & Turner, R.

(2004). A Content Analysis of Violence in American War Movies. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 4(1), 1–11.

<https://doi.org/10.1111/j.1530-2415.2004.00031.x>

Niemiec, R. M. (2020). Character strengths cinematherapy: Using movies to inspire

change, meaning, and cinematic elevation. *Journal of Clinical Psychology*, 76(8), 1447–1462. <https://doi.org/10.1002/jclp.22997>

O’Dea, J. (2015). Media and Violence: Does McLuhan Provide a Connection? *Educational Theory*, 65(4), 405–421. <https://doi.org/10.1111/edth.12124>

Oliver, M. B., Ferchaud, A., Yang, C., Huang, Y., & Bailey, E. (2017). Absorption and meaningfulness: Examining the relationship between eudaimonic media use and engagement. In K. Bálint, M. M. Doicaru, E. S. Tan, M. M. Kuijpers, & F. Hakemulder (Eds.), *Narrative Absorption* (3de ed., Vol. 27, pp. 253–270). Van Haren Publishing. <https://doi.org/10.1075/lal.27>

Oliver, M. B., Hartmann, T., & Woolley, J. K. (2012). Elevation in Response to Entertainment Portrayals of Moral Virtue. *Human Communication Research*, 38(3), 360–378. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2012.01427.x>

Orgad, S. (2012). *Media Representation and the Global Imagination*. Polity Press.

Regan, P. M. (1994). War Toys, War Movies, and the Militarization of the United States, 1900-85. *Journal of Peace Research*, 31(1), 45–58.

<https://doi.org/10.1177/0022343394031001005>

Scott, R. (Regisseur). (2005). *Kingdom of Heaven* [film]. Scott Free Productions.

Schnall, S., Roper, J., & Fessler, D. M. (2010). Elevation Leads to Altruistic Behavior. *Psychological Science*, 21(3), 315–320.

<https://doi.org/10.1177/0956797609359882>

Smith, L. (2006). *The Few and the Proud*. Norton & Co.

Spielberg, S. (Regisseur). (1988). *Saving Private Ryan* [film]. Paramount Pictures.

Staiger, J. (2000). *Perverse Spectators: The Practices of Film Reception*. NYU Press.

Storey, J. (2018). The articulation of memory and desire: from Vietnam to the war in the Persian Gulf. *Memory and popular film*, 99–119.

<https://doi.org/10.7765/9781526137531.00012>

Suid, L. H. (2002). *Guts and Glory: The Making of the American Military Image in Film*. University of Kentucky Press.

Verhoeven, P. (Regisseur). (2006). *Zwartboek* [film]. A-Film.

Waititi, T. (Regisseur). (2019). *Jojo Rabbit* [film]. TSG Entertainment.

Wright, J. (Regisseur). (2007). *Atonement* [film]. Focus Features.

Young, S. D. (2012). Reflecting on the Screen—Reception of Movies. In *Psychology at the*

Movies (First Edition, pp. 113–127). Wiley & Sons, Ltd.

Bijlagen

Bijlage 1. Topic list

- = **hoofdvraag**
 - = **probe**

Topic 1: Kijkgedrag

- Welke oorlogsfilms heb je recent gezien? Hoe lang is dat geleden?
- Hoe vaak kijk je oorlogsfilms?
 - Zou je jezelf een liefhebber/fan van oorlogsfilms noemen? Waarom?
 - Kijk je ook veel andere filmgenres?
- Wat is je favoriete oorlogsfilm?
 - Waar gaat die film over?
 - Waarom is het je favoriete film?
 - Waarom wilde je deze film ooit kijken?
 - Is dit volgens jou meer een pro-oorlog- of anti-oorlogsfilm?
 - Welke boodschap of les haalde je uit deze film?
- Op welke momenten kijk je oorlogsfilms?
- Op wat voor manier kijk je oorlogsfilms? Via wat voor platform en apparaat?
- Waarom kijk je oorlogsfilms?

Topic 2: Gevoelens

- Zou je een scène kunnen omschrijven uit je favoriete oorlogsfilm?
 - Kun je proberen te omschrijven wat voor gevoel je had tijdens het kijken van die scène?
 - Bleef dit gevoel hangen of kwam het terug na het kijken van de film?
 - Kwam dit gevoel terug tijdens het omschrijven van de scène?
 - Waar denk je dat dit gevoel vandaan komt?
- Wat denk je dat jou aanspreekt in oorlogsfilms? Waarom?

- Denk je dat dit voor filmpubliek in het algemeen geldt of slechts voor een specifieke groep?
- Zou je jouw gevoel tijdens het kijken van oorlogsfilms aangenaam noemen? Of juist niet?
 - Geldt dat voor de gehele duur van de film of specifieke stukken? Waarom?
 - Waar denk je dat dat gevoel vandaan komt?

Topic 3: Narratief verloop

- Wat maakt voor jou het verhaal van een oorlogsfilm goed?
 - Moet het waargebeurd zijn of historisch zo correct mogelijk?
- In hoeverre vind je het belangrijk dat er oorlogsgeweld wordt weergegeven (bijv. in de vorm van veldslagen of andere schermutselingen)? Waarom?
 - Wat voor geweldsacties zie je het liefst?
 - In hoeverre hoort daar voor jou zichtbaar bloed en verwondingen bij?
 - Waar ligt hierin een grens voor jou, mocht die er überhaupt zijn?
- In hoeverre vind je het belangrijk dat het goed afloopt voor de hoofdpersoon? Waarom?
 - Wat houdt voor jou in dat een verhaal 'goed' afloopt?
- Welke kenmerken van een hoofdpersonage spreken jou aan? Waarom?
 - Zijn dit eigenschappen die jou ook in het dagelijks leven zouden aanspreken?

Topic 4: Invloed op dagelijkse bezigheden

- Is het wel eens voorgekomen dat je anders over iets bent gaan denken na het zien van een oorlogsfilm? Kun je deze situatie omschrijven?
 - Heb je vergelijkbare gevallen meegemaakt?
- Ben je ooit geïnspireerd geraakt door het kijken van een oorlogsfilm?
- Heeft het kijken van een oorlogsfilm op een andere manier ooit eens invloed gehad op je dagelijkse bezigheden? Op welke manier en hoe komt dat, denk je?

Topic 5: Oorlog in realiteit

- In hoeverre denk je dat oorlogsfilms een realistische weergave zijn van het verloop van oorlogen?
 - Is een realistische weergave belangrijk volgens jou? Waarom?
 - Wat kan er volgens jou anders/beter om dat te bereiken?
- Wanneer is een daadwerkelijke oorlog voor jou geschikt om te worden verfilmd?
- In hoeverre is het goed dat er oorlogsfilms worden gemaakt?
- Kunnen oorlogen moreel juist zijn om te voeren volgens jou? Wat zijn de voorwaarden hiervoor?
- In hoeverre ben je op de hoogte van de actuele gewapende conflicten in de wereld?
 - In hoeverre vind je het belangrijk dit te volgen?
 - Wat doe je actief om op de hoogte te blijven?
- Hoe belangrijk vind je een actieve Nederlandse krijgsmacht?
 - Vind je dat er meer geld naar Defensie moet? Waarom?
- Weet je bij wat voor internationale conflicten Nederland momenteel betrokken is? Wat vind je daarvan?
 - Waarom steun je dit of veroordeel je dit?
- In hoeverre denk je dat het kijken van oorlogsfilms jouw wereldbeeld beïnvloedt?
- Zou jij het leger in willen, mocht Nederland ooit in oorlog geraken? Waarom wel/niet?
 - In welke omstandigheden zou deze keuze mogelijk anders zijn?

Bijlage 2a. Informatiebrief onderzoeksdeelname

Informatie over deelname aan

Verheffing & Veldslagen:
**Onderzoek naar affectieve betekenisconstructie
bij publiek van oorlogsfilms**

1. Inleiding

Beste lezer,

Mijn naam is Jorim Spiekhout. Ik ben derdejaars student van de bacheloropleiding Communicatie- en informatiewetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Voor mijn eindscriptie doe ik onderzoek naar de receptie van oorlogsfilms.

U ontvangt deze informatiebrief omdat u bent gevraagd om deel te nemen aan dit wetenschappelijke onderzoek als proefpersoon. Uw bijdrage zal bestaan uit het participeren in een interview dat via het online communicatieplatform Microsoft Teams zal worden afgenomen. Hieronder vindt u meer informatie over de aard van het onderzoek.

2. Wat is de achtergrond en het doel van het onderzoek?

De populariteit van oorlogsfilms in het hedendaagse filmlandschap neemt toe, evenals de hoeveelheid visueel geweld. Waarom kijkt men hier graag naar en welke maatschappelijke gevolgen heeft dit? Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van betekenisvorming door publiek van oorlogsfilms. Dit betekent dat ik wil achterhalen hoe kijkers oorlogsfilms ervaren, interpreteren en mogelijk terug laten komen in het dagelijks leven.

3. Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?

Omdat dit onderzoek zich richt op diepgaand, specifiek inzicht in subjectieve ervaring omtrent het hoofdonderwerp, voer ik interviews uit met een semigestructureerd karakter. Dit betekent dat ik wel vragen zal stellen, maar u alle ruimte krijgt om te vertellen over uw persoonlijke ervaringen bij het zien van oorlogsfilms. Het interview zal een uur tot anderhalf uur duren.

Het interview dient te worden opgenomen om later te kunnen worden geanalyseerd voor het onderzoek. Het opnemen gebeurt op twee manieren: allereerst wordt de opnametool van Microsoft Teams ingezet; deze neemt zowel audio als beeld op. Daarnaast wordt

tegelijktijd een H1 Zoom-recorder ingezet als extra zekerheid voor audioregistratie. Tevens zult u mij mogelijk op enkele momenten informatie zien noteren.

De geregistreerde audio zet ik op een later moment om in tekst, door de interviews te transcriberen. De inhoud zal ik vervolgens bestuderen en analyseren ten behoeve van mijn onderzoek.

4. Wat wordt er van je verwacht?

Ik vraag u om zo eerlijk en uitgebreid mogelijk antwoord te geven tijdens het interview. Natuurlijk bent u niet verplicht om te antwoorden; u mag te allen tijde aangeven dat u liever geen antwoord geeft, op welke vraag dan ook. Daarnaast bent u volledig vrij in de inhoud van uw antwoord. Er is geen goed of fout; het gaat immers om uw subjectieve beleving.

Om het interview meer de vorm van een informeel gesprek te laten aannemen, gebruiken we de 'jij'-vorm.

5. Wat zijn mogelijke voor- en nadelen van deelname aan dit onderzoek?

U heeft zelf, naast eventuele introspectieve inzichten, geen direct voordeel van deelname aan dit onderzoek. Voor de toekomst kan het onderzoek wel nuttige gegevens opleveren. Zo kan onderzoek naar oorlogsfilms inzichten opleveren over de rol van media in publieke steun voor conflicten of de invloed op geweld in de samenleving.

De tijdsduur van het interview, evenals de cognitieve investering, zouden als nadelig kunnen worden ervaren. Daarnaast zouden er confronterende vragen kunnen worden gesteld.

6. Vrijwillige deelname

Deelname is vrijwillig. Als u toch besluit niet mee te doen, dan hoeft u verder niets te doen. U hoeft niets te tekenen. U hoeft ook niet te zeggen waarom u niet wilt meedoen. Als u wel meedoet, kunt u zich altijd bedenken en stoppen op ieder gewenst moment — ook tijdens het onderzoek. Bovendien kunt u nadat u heeft meegedaan nog uw toestemming intrekken. Indien u daarvoor kiest, zullen uw onderzoeksgegevens niet meegenomen worden in de analyses. Uw onderzoeksgegevens kunnen echter niet meer verwijderd worden als deze al zijn geanalyseerd, of als uw onderzoeksgegevens niet meer tot u te herleiden zijn, zie hieronder.

7. Wat gebeurt er met de verzamelde gegevens?

Tijdens uw deelname aan het onderzoek worden gegevens verzameld. Uw persoonsgegevens (naam, leeftijd en andere privacygevoelige gegevens) worden beheerd door één persoon, dat ben ikzelf. Mocht u uw persoonsgegevens willen corrigeren of laten verwijderen, dan kunt u dit doen door contact op te nemen via de contactgegevens onder kopje 10. Uw persoonsgegevens zullen niet verstrekt worden aan anderen.

De video-opname via Microsoft Teams wordt direct na het interview verwijderd; alleen de audio wordt bewaard. De audiobestanden en bijbehorende transcripties worden geanonimiseerd. Het is namelijk niet relevant voor het onderzoek om antwoorden te kunnen koppelen aan uw naam of andere persoonsgegevens. In de analyse zullen dan ook slechts pseudoniemen of codenamen worden gebruikt bij het citeren van (gedeeltes van) uw antwoorden. Deze zijn onmogelijk naar u te herleiden door andere personen dan mijzelf.

8. Is er een vergoeding wanneer u besluit aan dit onderzoek mee te doen?

U wordt niet vergoed voor deelname aan dit onderzoek.

9. Klachtenprocedure

Wanneer u een klacht wilt indienen over de procedure omtrent dit onderzoek, dan kunt u contact opnemen met de functionaris voor gegevensbescherming van de Universiteit Utrecht, via het e-mailadres privacy@uu.nl.

10. Meer informatie over dit onderzoek?

Voor het stellen van vragen en het inwinnen van nadere informatie voor, tijdens en na het onderzoek kunt u contact met mij opnemen via onderstaande contactgegevens.

E-mailadres: j.p.spiekhout@students.uu.nl

Telefoon: 06-13973392

11. Bijlagen:

In de bijlage vindt u de toestemmingsverklaring. Lees ook deze goed door. Wanneer u akkoord gaat met deelname aan dit onderzoek, dient u de toestemmingsverklaring te ondertekenen.

Bijlage 2b. Toestemmingsverklaring onderzoeksdeelname

TOESTEMMINGSVERKLARING voor deelname aan:

**Verheffing & Veldslagen:
Onderzoek naar affectieve betekenisconstructie
bij publiek van oorlogsfilms**

Ik bevestig:

- dat ik via de informatiebrief naar tevredenheid over het onderzoek ben ingelicht;
- dat ik in de gelegenheid ben gesteld om vragen over het onderzoek te stellen en dat mijn eventuele vragen naar tevredenheid zijn beantwoord;
- dat ik gelegenheid heb gehad om grondig over deelname aan het onderzoek na te denken;
- dat ik uit vrije wil deelneem.

Ik stem er mee in dat:

- de verzamelde gegevens voor wetenschappelijke doelen worden verkregen en bewaard zoals in de informatiebrief vermeld staat;
- de verzamelde, gecodeerde, onderzoeksgegevens door wetenschappers kunnen worden gedeeld en/of worden hergebruikt om eventueel andere onderzoeksvragen mee te beantwoorden;
- er voor wetenschappelijke doeleinden eventueel ook beeld- en/of geluidsopnamen worden gemaakt (zie voor delen en hergebruik van deze gegevens onderstaande box).

Ik begrijp dat:

- ik het recht heb om mijn toestemming voor het gebruik van data in te trekken, zoals vermeld staat in de informatiebrief.

Naam deelnemer: _____

Geboortedatum: _____

Verklaring omtrent hergebruik van gegevens: **in te vullen nadat de dataverzameling heeft plaatsgevonden**
(s.v.p. aankruisen wat van toepassing is, en onderaan ondertekenen).

(1) Gaat u er mee akkoord dat het verzamelde audiomateriaal gedeeld wordt met andere onderzoekers voor onderzoeksdoeleinden?

Ja, daar ga ik mee akkoord.

Nee, niet akkoord.

(2) Soms worden beeld- en/of geluidsopnames ook getoond in wetenschappelijke lezingen of lessen. Gaat u ermee akkoord dat het gemaakte audio- en/of videomateriaal gebruikt wordt voor deze doeleinden?

Ja, daar ga ik mee akkoord.

Nee, niet akkoord.

Handtekening / naam deelnemer: _____

In te vullen door de uitvoerend onderzoeker:

Ik verklaar dat ik bovengenoemde deelnemer heb uitgelegd
wat deelname aan het onderzoek inhoudt.

Universiteit Utrecht | 18 juni 2021

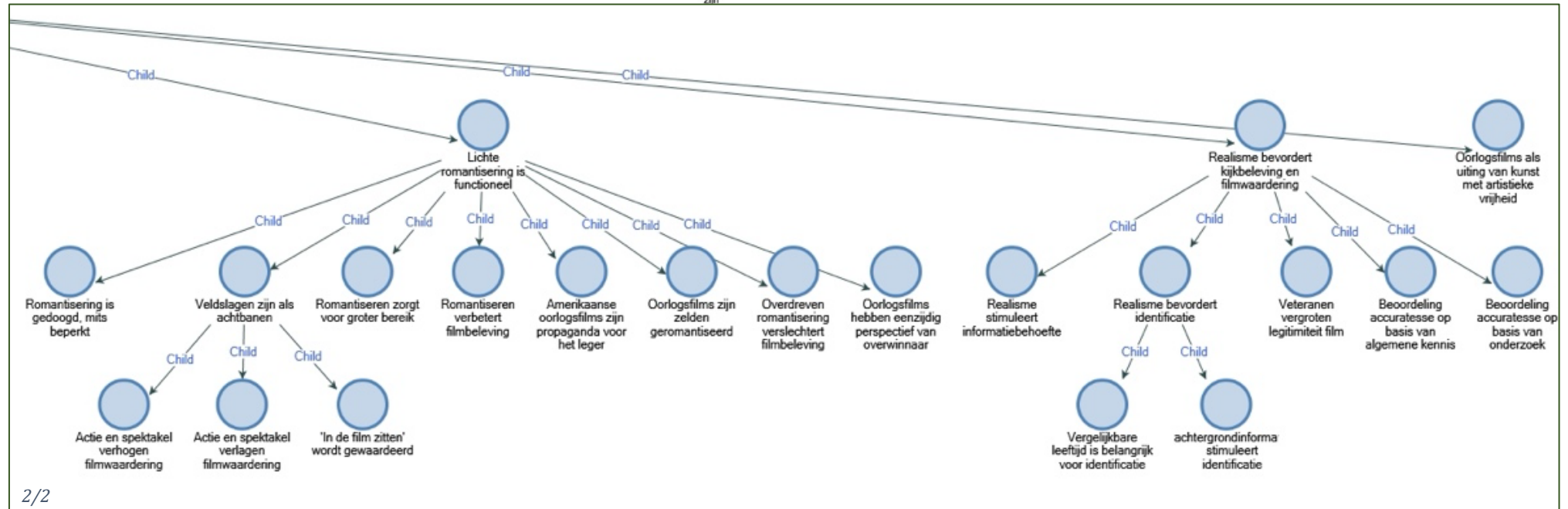
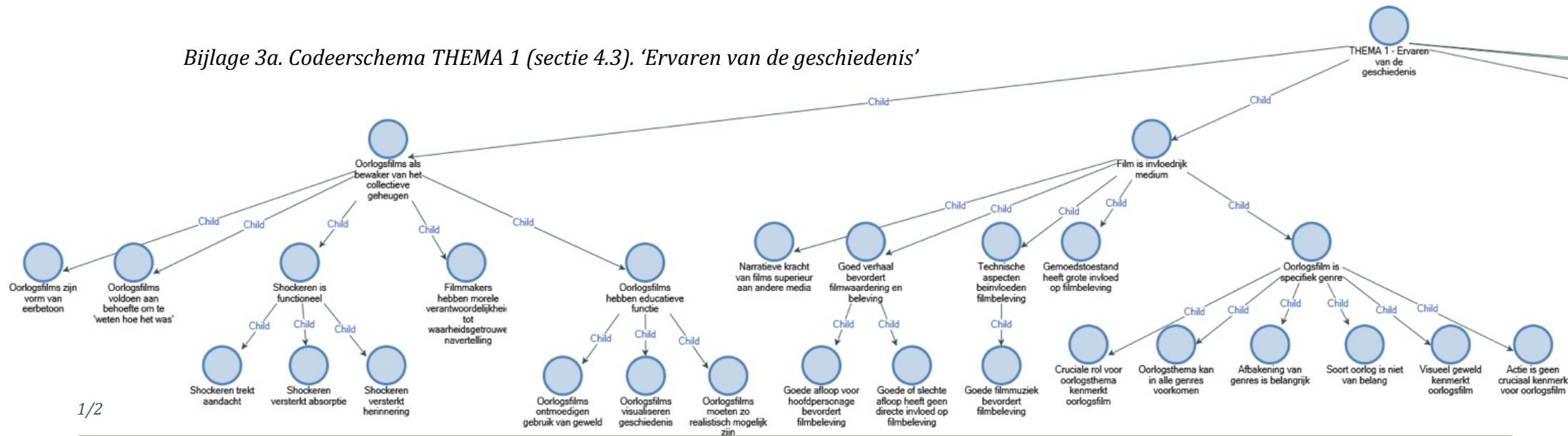
Naam: Jorim Spiekhout

Datum:

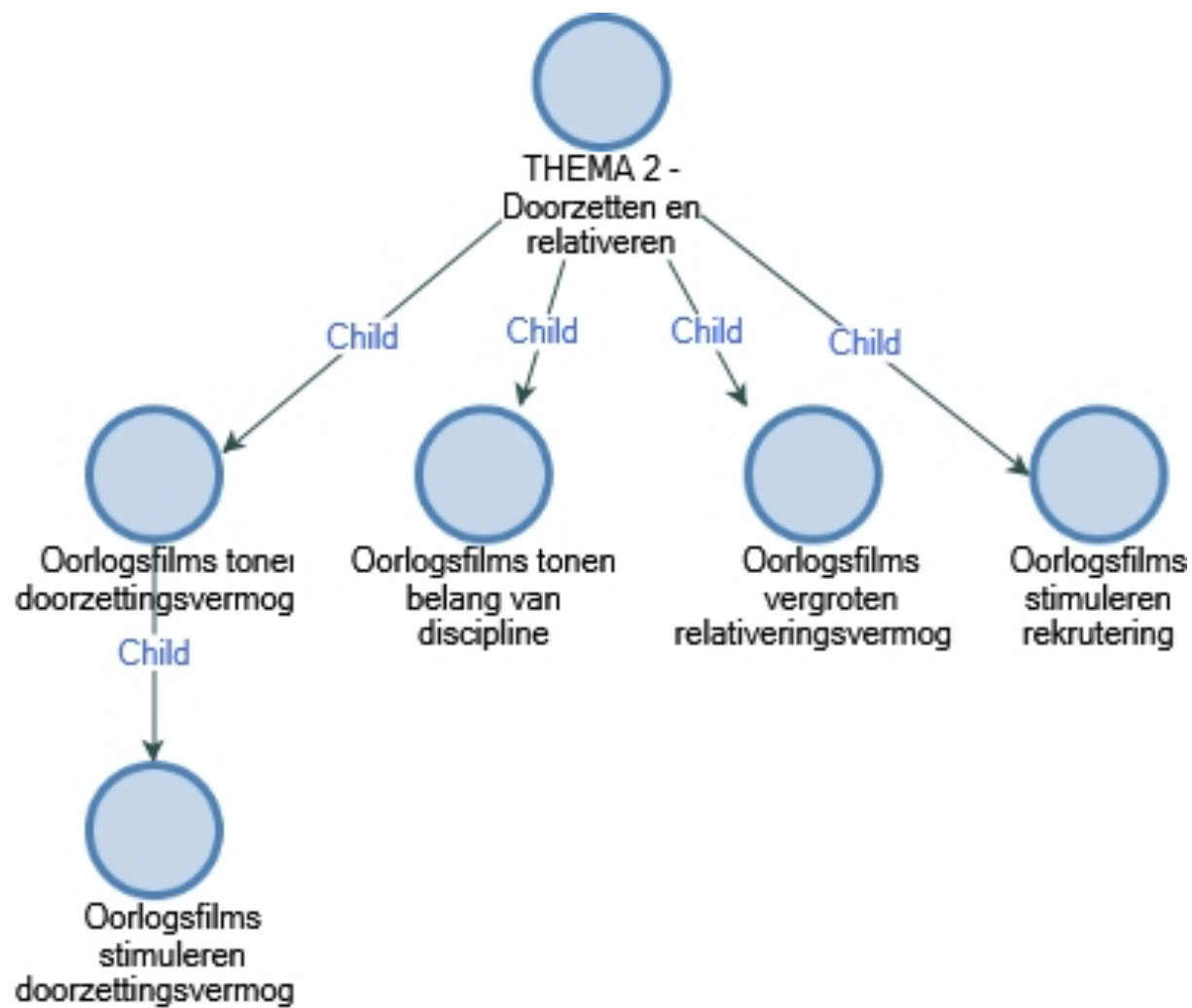
Handtekening:

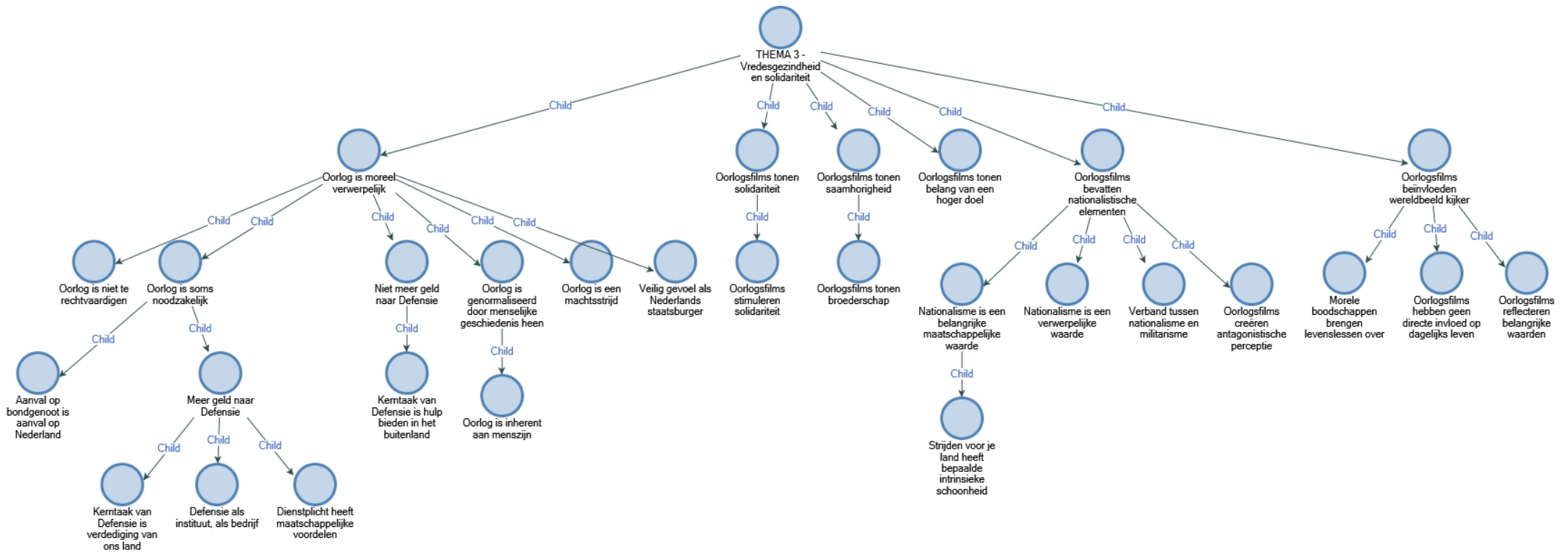
Bijlage 3a. Codeerschema THEMA 1 (sectie 4.3). 'Ervaren van de geschiedenis'

Bijlage 3b. Codeerschema THEMA 2 (sectie 4.1). 'Doorzetten en relativeren'

Bijlage 3c. Codeerschema THEMA 3 (sectie 4.2). 'Vredesgezindheid en solidariteit'

Bijlage 4a. Transcript interview met Participant 1

TRANSCRIPT 1 – INTERVIEW PARTICIPANT 1

I = interviewer

P = participant

I = Wat is de laatste oorlogsfilm die je hebt gezien die je nog kan herinneren?

P = Volledig is Midway. En ik heb laatst Hacksaw Ridge gekeken voor de helft.

Zo'n week geleden ja en Midway was dat 3 weken geleden

I = waar gaat Midway over?

P = Dat gaat over de situatie rondom Midway was eilandje vlakbij Pearl Harbor en het ging eigenlijk over dat de Japanners die zagen kans om via eilandje door te stoten naar Amerika, alleen Amerika wist dat nog niet. En die zijn er eigenlijk pas beetje achter komen door codes te onderscheppen zeg maar en dat is uiteindelijk gelukt en toen hebben ze daar al hun vertrouwen op gelegd want eigenlijk de mensen die die codes ontcijferen waren allemaal oud-muzikanten en die hebben daar een code doorgemaakt en die wisten uiteindelijk op paar uur verschil na hebben ze precies de route van de aanval van de Japanners achterhaald. Dus op die manier is duidelijk een beetje ja is het een beetje ontstaan en Japanners waren veel groter, altijd een grote vloot en veel grotere luchtmacht dus voor Amerika was het echt gewoon een beetje een dogfight van ja underdogs weet je wel en ja uiteindelijk hebben ze het wel gefixt maar anders had die oorlog ik weet niet hoe veel langer geduurd dus eigenlijk was best wel bijzonder, en ook die de journalist volgens mij oorlogsjournalist die die heeft ook beelden gemaakt van Midway dus die heeft echt, die is ook geraakt in die strijd maar heeft wel doorgefilmd dus dat is wel cool. Het is niet helemaal accuraat natuurlijk op sommige dingen maar het grote verhaal is wel zo accuraat

I = want er staat ook iets van de disclaimer dat het waargebeurd is ofzo

P = ja of gebaseerd op, op een gegeven moment zie je ook vliegtuigen die straten in Dat is Natuurlijk niet echt gebeurd, die hebben wel echt gewoon puur gefocust op Pearl Harbor in het begin en dat is gewoon gelukt alleen ja de vliegdekschepen van Amerika waren er op dat moment niet maar die wilde ze juist raken want als je een vliegdekschip te pakken hebt dan controleer jij de hele zee ja dus vul maar in.

I = Je zegt er zitten een aantal dingen in die eigenlijk niet zijn gebeurd, is dat een beetje algemene kennis uit dat je zoiets hebt van dat is dus niet gebeurd of waar baseer je dat op zeg maar?

P = gewoon ja het blijft een beetje een film die moet Natuurlijk plezierig zijn om naar te kijken met wel actie erin. Voor de rest van de film al die aanvallen vanuit de lucht zien er gewoon goed uit, zoals het zou kunnen zijn geweest weet je wel. Dus sat is wel mooi.

I = Waarom denk je dan dat dat zo had kunnen zijn?

P = gewoon bijvoorbeeld hoe ze op die vliegtuigen af duiken enzo en dan ja de situatie in de vliegtuigen, die spanning en zo ja dat is echt wel zo geweest, ik bedoel ja. Het is niet niks

I = nee nee. En je zegt net van ja er moet wel actie in zitten, dat vinden mensen leuk om naar te kijken, toch? Waarom is dat zo denk je?

P = nou ja Het is.. anders krijg je meer een soort van documentaire denk ik en heel veel mensen houden daar niet van. In ieder geval ik bedoel eigenlijk vooral dat het grotere publiek vaak toch wel wil dat er actie is, zeker in de bioscoop, dat is natuurlijk mooi. Alleen ik denk dat op sommige momenten hebben ze echt niet overdreven. Het enige moment wat ik dan zou zeggen is in die straat, dan vliegen die vliegtuigen door de straat en die schiet op mensen op de grond. Het zou kunnen zijn dat dat gebeurd is maar ja ons pap en ik zijn ervan overtuigd dat een beetje extra toegevoegd is voor de show.

I = Komt dat dan ook doordat je meerdere oorlogsfilms hebt gezien?

P = ja ja ons pap is daar heel erg in geïnteresseerd en die leest ook al die boeken enzo en die zegt dan dat is natuurlijk gewoon onzin zegt ie gewoon, maar voor de rest zei die wel van de scènes die vliegtuigen dat ze zo aan het duiken zijn op zo'n schip, dat zal echt spannend zijn geweest, het is gewoon eigenlijk gewoon geluk hebben of dat je het haalt ja of nee en dat is wel heel wat ze heel goed doen in de film want je zit echt helemaal in, dus dat is wel leuk.

I = ja ja en heb je dit vaker voorkomt bij films dat er extra is geromantiseerd om het zo te zeggen?

P = Nou nee niet zo heel vaak. Bijvoorbeeld bij Dunkirk ook, heel veel mensen vonden van dat soort films toch niet zo spannend of niet zo leuk en dan denk ik van ja, dat kan best komen doordat er dan misschien ook hele lange momenten zijn dat het

gewoon even niet zo spannend is zeg maar, maar in die oorlog was ook niet elk moment spannend. En dat was ook met die film 1917; kijk heel veel mensen vonden die ook wel heel vet maar ook wel saai omdat er op veel weinig gebeurt. Maar het is aan één stuk gefilmd en het kan niet in het echt ook zo zijn dat het non stop actie is. Omdat het aan 1 stuk is gefilmd heb je Natuurlijk moment dat het echt even niks is of Alleen maar kletsen of wandelen. Ik vind dat een persoonlijk juist wel mooi

I = ja dus jij vindt het wel belangrijke waarde dat het historisch accuraat is dan?

P = ja zal nooit 100% accuraat zijn maar ik vind ook wel dat je mensen meer eer aandoet daarmee vind ik. Als je het zo accuraat mogelijk maakt.

I = Dat is ook een belangrijke waarde om eigenlijk die historische gebeurtenis realistisch weer te geven als eer aan de mensen die er daadwerkelijk bij waren als ik het goed begrijp.

P = Ja, ik geloof echt dat zeg maar die films over een paar jaar... Er zijn nu al mensen op straat als je die vraagt bijvoorbeeld van wat is er op D-Day gebeurd bijvoorbeeld, ik noem maar iets, dan kijken ze aan van.. dan weten ze gewoon totaal niet waar je het over hebt en ik denk dat je door middel van films kun jij het het verhaal wel steeds door blijven vertellen van wat die mannen gepresteerd hebben en ik vind dat dat verhaal dan wel moet kloppen zeg maar op grote lijnen en ik vind ja ze mogen niet vergeten worden zeg maar. Ik denk dat door middel van films worden die mensen nooit vergeten

I=ja ja dus dus eigenlijk Als ik het goed begrijp zijn in jouw ideale beeld zou ook echt alles moeten kloppen of vind je dat het wel kan dat er af en toe wat wordt overdreven?

P = Ja tuurlijk mag er wat actie inzitten en dat moet ook want dan hou je het dus interessant voor het grote publiek en dan doordat het voor het grote publiek interessant blijft, blijft die gedachte en blijven mensen zich herinneren wat die mensen hebben meegemaakt

I = voor jou gevoel zou je wel goed kunnen onderscheiden wat er daadwerkelijk gebeurd is en wat er extra toegevoegd is? denk je dat dat anderen dat ook kunnen?

P = Ligt eraan hoe geïnteresseerd je bent. Maar sommige dingen zijn ook logisch nadenken weet je wel. voorbeeld ik vond het heel mooi in die film 1917, in een schuur komen ze dan een vrouw tegen en in 9 van de 10 keer in van die geromantiseerde films

wordt dat gelijk neuken. En ja ik vond het prachtig om te zien dat het dan gewoon niet gebeurde. Dat je dan denkt van ja want in het echt is het ook niet zo dat als jij een random vrouw tegenkomt in de schuur dat je denkt van kom we gaan effe, nee hè tuurlijk niet. Je zit toch continu In de spanning enzo. En dat vond ik heel mooi dat dat gewoon niet gebeurde en dat het toch gewoon doorging met het realistischere plaatje. Ze hadden makkelijk gewoon even zo'n scene erin kunnen pompen.

I = Oké dus als je moest kiezen zou je liever een saaie film hebben die realistisch is?

P = Ja en ook vooral die niet zo cliché is zo van een militair wordt In de stad opgevangen door een vrouw en wordt verliefd en denkt van ja Dat is zo cliché.

I = ja, snap ik. En even voor mijn beeld, wat versta je onder een oorlogsfilm?

P = Een oorlogsfilm.. ja het letterlijke begrip is gewoon een film die over oorlog gaat maar ja... het maakt mij niet uit over welke oorlog gaat

I = dus ook bijvoorbeeld in de middeleeuwen, kruistocht?

P= Ja, dat is ook een oorlogsfilm.

I= wat vind jij leuk om naar te kijken? Want je hebt bijvoorbeeld ik noem maar een Zwartboek of zo weet je wel, dat gaat helemaal over nou ja het verzet en wat dan ook of meer een film die zich daadwerkelijk op het slagveld afspeelt?

P= ja Ik vind dat laatste Natuurlijk interessant om naar het kijken Omdat ja Dat is net wat ik zei Ik wil een beetje actie vaak maar die films die Zwartboek en bijvoorbeeld over die concentratiekampen... Ik vind dat wel heel interessant te naar te kijken. Dat is toch ook een andere kant van een oorlog. je hebt Natuurlijk de kant van vechten en actie meer die kant van wat dat wat de burgers meemaakte was eigenlijk ook gewoon hartstikke interessant want ja de situatie kun je jezelf niet voorstellen

I = dus je zou die ook wel hè een zwartboek zou je ook betitelen als oorlogsfilm? dat dus hoeft niet per se dat...

P = nee nee er hoeft niet per se actie in te zitten enzo

I = maar daar kijk je wel graag naar?

P = ja

I =hoe komt het dat dat zo is denk je?

P = dat dat is meer adrenaline denk ik. Mensen houden ervan, dat is een soort van stofje dat je aanmaakt en dat vind ik fijn ja

I = maar die adrenaline zal op het slagveld nog erger zijn. Zou je daar dat niet bij willen zijn?

P = nee je wil geen enkele oorlog zijn denk ik want je ziet er in die films.. het is zo makkelijk kijken want je zet de tv uit en gaat gewoon weer verder. Stel je voor, die mensen daar geweest... ik luister heel vaak naar die memoires, die zijn ze nu heel veel aan het opnemen omdat ja die mensen die sterven gewoon die die worden oud en nou hebben ze heel veel veteranen gevraagd om het verhaal op te nemen zodat dat in leven blijft en als je dan zo'n film bekijkt en denkt o ja spannend dit en dat maar Als je dan die memoires hoort van ja wat hun hebben meegemaakt en dan krijg je gewoon kippenvel want ja dat wil je echt niet meemaken dat ... Iedereen denkt dan dit ja maar als ik daar sta dan overleef ik het wel, maar dachten hun allemaal. Ja dat is super hard. In de film is het altijd de hoofdpersoon overleeft het en je ziet jezelf in jouw leven toch als de hoofdpersoon maar Je moet je voorstellen dat al die negenduizend mensen die zichzelf ook zo zagen en daar is gewoon het licht van uit gegaan .Dat is heel hard vind ik. Dus ik zou dat echt niet zelf mee willen maken, totaal niet.

I = nee dus wat vind jij wat vind je dan van de oorlog In het algemeen? Wat vind je bijvoorbeeld van de Nederlandse inmenging in... nou ja ze zijn net uit Afghanistan vertrokken geloof ik, maar in verschillende andere landen nog wel, tegen terrorisme en andere oorlogen waar ze aan mee hebben geholpen In het verleden, wat vind je daarvan? Heb je daar misschien een mening over door de films die je kijkt?

P = ja weet je wat het is, Dit is gewoon moeilijk omdat als je een de Tweede Wereldoorlog-film kijkt dan is daar gewoon van hèn Duitsers zijn de daders die moet jij aanpakken weet je wel maar de oorlogen van nu zijn van een ander niveau. Die zijn zo ingewikkeld dat ik me best wel kan voorstellen als jij nu op uitzending gaat is dat toch anders dan vroeger. want vroeger Als je iemand neerschoot In de Tweede Wereldoorlog dan wist je zeker, die moest ik hebben weet je wel en nu Als je iemand neerschiet dan krijg je een hele rechtszaak van was dat wel Talibanstrijder, was dat wel dit... Ik kan me best voorstellen Als je daar nou rond zou lopen hèn zeg maar ja. Het is moeilijk, Ik wil niet zeggen dat ik liever in een Tweede Wereldoorlog rond zou lopen want dat was natuurlijk ook 10 keer niks, maar nu... je weet gewoon niet wie jouw vijand dat lijkt me echt een hele grote mindfuck. Je ziet al een man lopen met een baard of Zonder baard en

die groet jou maar je weet niet voor je het weet heeft die verderop een bom neergelegd en hij groet jou en vervolgens blaast die bom jou op weet je wel.

I = ja dus je zegt eigenlijk dat de oorlogen van nu gewoon veel complexer zijn

P = ja ze hebben ook heel veel veteranen van zowel Vietnam als Tweede Wereldoorlog hebben dat ook gewoon toegegeven van dat hun echt niet de oorlog die ze nu voeren die zouden zij niet willen voeren want het is zo moeilijk want je hebt veel meer regels en veel meer ja. Het is gewoon echt tegenwoordig is het gewoon... als jij iemand neerschiet zal je land nu eerder tegen jou zijn dat voor jou want je wordt gewoon serieus voor de rechtszaak gegooid en ook al was hij een Talibanstrijder en hebben ze gewoon al zijn wapens afgepakt en ze noemen hem een burger, ja dan hang jij gewoon.

I = wat vind jij daarvan?

P = slecht. Als land moet je altijd achter jou jouw mannen staan, dat is hetzelfde op werkgebied, als jij een baas bent van een groep monteurs en een monteur die maakt een fout maar de baas denkt wel dat die het uit het best van z'n hart heeft gedaan zeg maar en verder alle regels gevolgd, ja dan ga je die toch niet berechten maarja zo is het gewoon

I = ja en wat vind je dan van Defensie In het algemeen, de Nederlandse defensie zeg maar? Want er is nog wel discussie van zou er meer geld naartoe moeten en dat soort dingen

P = Oh er moet véél meer geld naartoe. Pak de Tweede Wereldoorlog weer als voorbeeld, die hebben toen val van tevoren ook bezuinigd op het Nederlandse leger. Nou kijk hoe snel ze er overheen kwamen. Ja ik vind Defensie is niet iets waar je op moet bezuinigen. Er zijn genoeg andere dingen waar je op kunt bezuinigen en dat klinkt misschien heel lullig maar kijk naar het culturele plaatje, dan staat er in Eindhoven het Van Abbemuseum waar ik weet niet hoeveel miljoen per jaar naartoe gaat en dan denk ik van ja ondertussen zijn er wel mensen die op uitzending gaan die moeten bekant een helm lenen van een ander

I = wat je dan de belangrijkste waarden waarom defensie moet blijven bestaan? Is dat de verdediging van het land of is dat ja is dat iets anders?

P = ja, ja tegenwoordig komt er eigenlijk niet echt een invasiedreiging meer voor net als vroeger weet je wel

I =nee dus wat is nou de dreiging van nu dan denk jij? Waarom is defensie nu nog nodig als verdediging?

P= goeie vraag. In feite denk ik dat je ook moet kijken naar het grote plaatje, dat wij een toevoeging zijn aan het grote geheel net zoals in Afghanistan doen we het ook niet Alleen Natuurlijk, je bent met meerdere landen samen. Je moet ook je bijdrage leveren want anders dan mag je niet meer meedoen. Zo simpel is het. Eigenlijk moet Nederland per jaar zo'n twee miljard in Defensie steken en dat deden ze niet totdat Trump zei, dan kun je oprotten zeg maar zo zeg plus ik heb zoiets van als jij wil meegenieten van de verdediging zeg maar die Europa biedt en die de Verenigde Naties bieden dan moet je wel een bijdrage leveren, dus je kunt niet zeggen van we schrappen het helemaal weet je wel. Het is ook wel een beetje van wat straal je uit. ik bedoel als je dan op uitzending allemaal mensen ziet staan met de nieuwste uitrusting en jij staat daar met een outfit van ik weet niet hoe veel jaar geleden, wat straal je dan uit.

I = ja oké dus imago speelt ook een rol op het wereldtoneel bijvoorbeeld

P = Ja dat denk ik wel. Als je kijkt naar de marine zijn we wel weer heel geavanceerd hè dus daar is gewoon.

I = Waarom is dat verschil er denk je?

P = Van oudsher. Nederland is in marine altijd al sterker, dat is van vroeger uit, vanuit de tijd van de VOC al en dat zal altijd zo blijven denk ik en dan heb je Natuurlijk ook meer ja Je kunt dat meer inzetten die kun je ook inzetten voor, kijk naar de vluchtelingenramp, toen zijn zij er ook naartoe geweest.

I = Dus voor dat soort dingen zijn zij ook nog wel belangrijk voor?

P = ja, ja voor de piraterij enzo, die doen daar heel veel tegen.

I = Dus als ik het zo hoor ben je er wel voor of er wel mee eens dat een Nederlandse leger over heel de wereld duidelijk wordt ingezet ja dus niet Alleen aan de grenzen van ons land?

P = Nee nee, dat moet wel wereldwijd worden ingezet. Mag zelfs wel iets meer. Natuurlijk.

I = ook als daarmee dan ja de Westerse politieke visie eigenlijk een soort van wordt opgelegd aan andere landen Omdat ze bijvoorbeeld ingrijpen in een Mali om daar een democratie te herstellen eigenlijk ja Misschien wel tegen de zin van het volk in?

P = ja heel Afrika is een moeilijk verhaal want uiteindelijk is Afrika nu op zo'n slechte plek door alle buitenlandse inbreng. Kijk naar China, kijk naar het Westen, die hebben eigenlijk gewoon heel Afrika gewoon verpest gewoon. Dus aan de ene kant zou ik zeggen van laat ze lekker zelf hun gang gaan maar andere kant ja We hebben hun zoveel ja toch wel genaaid in het verleden dus nou kun je ook niet zeggen van we gaan jullie in de steek Laten. Ja we kunnen dan ook wel zeggen van ja we moeten jullie dan weer op orde krijgen maar weet je heel veel experts zeggen ook van ja hoe hard het ook klinkt, Het is een bodemloze put. Dat is gewoon dusdanig, bijna niet meer te redden, met de zo'n groot land.

I = maar je vindt wel dat we daar nog steeds tijd en energie in moeten steken terwijl eigenlijk dat wat we In het verleden hebben gedaan, die tijd die we er toen in hebben gestoken dat Dat is juist waarom ze nu zijn verpest eigenlijk

P = Ja maar dat heeft lang niet alleen te maken met militaire inzet.

I = Heb jij zelf ooit het leger in gewild?

P = Ja, jazeker.

I = hoelang hoelang is dat geleden ook alweer dat je dat hebt geprobeerd?

P = 4 jaar terug denk ik.

I = en waar kwam die wil vandaan in eerste instantie?

P = van kinds af aan.

I = ja en hoe is dat ontstaan destijds?

P = Ja ik denk toch door die oorlogsfilms maar ook omdat ons pap... Ik ben ook opgegroeid met jeeps en met de Tweede Wereldoorlog want ons pap had daar hele grote interesse in en ja meestal neem je die interesse dan automatisch over en dan op een gegeven moment ga je ook denken van ja Ik wil dat ook weet je, ik wil ook ervaren hoe Het is om te vechten en om dit te doen en om dat te doen maar ja

I = Het is wel ja, dat is wel interessant. Want waar denk je dat die interesse bij je vader vandaan kwam?

P = nou die dat weet ik niet precies Maar dat is gewoon ja, Ik denk daar vroeger... vroeger was dat Natuurlijk meer weet je wel in hun tijd, dan was daar was die parade ook altijd in Eindhoven en al die dingen dus Misschien was hij daardoor ook extra geïnteresseerd maar ons opa heeft ook de Tweede Wereldoorlog gewoon echt volle bak

meegemaakt dus daar heeft hij natuurlijk ook verhalen over gehoord dus dat is ook wel interessant.

I = heeft jouw vader ook ooit het leger in gewild?

P = Nou hij heeft moeten dienen maar dat wou die niet. Hij is gewoon zo snel mogelijk er weer uitgegaan

I = en wat leek jouw als kind... ja wat leek jou mooi aan het leger in gaan?

P = ja toch wel kameraadschap die je hebt en Het is gewoon anders weet je wel en ook zo'n beetje de eer. Je voelt je dan echt wel trots dat je die dingen deed dus ja

I = want hoelang heb je erin gezeten?

P = Ik heb toen die opleiding gedaan, de VEVA. Dat is eigenlijk het dichtst bij Defensie dat je kan komen als burger zijnde. Dat was gewoon keigaaf. Het is gewoon, eigenlijk deden we alles behalve schieten en zo maar voor de rest, de trainingen en zo en het vroeg wakker worden door discipline, dat moet je allemaal doen. Dat was wel echt heel gaaf want je werd er wel echt een volwassener door zeg maar. Want ja je begon je bijna te irriteren aan Mensen die bijvoorbeeld niet die dingen deden

I = bedoel je dan Mensen die ook die opleiding deden maar zich niet aan dingen hielden of...

P = ja ja we noemden hen dan altijd 'de uitknijpers'

I = En waarom irriteerde je je daar zo aan dan?

P = Omdat je je wordt gewoon ingebakken, je team is alles. Vooral zeg maar je bent zo sterk als de zwakste schakel dus als iemand echt opzettelijk ja de kantjes ervan afloopt dan ga je je daaraan ergeren want je weet van als hij dat doet betekent dat voor de rest van de groep dat zijn nog harder moeten gaan werken en dat is na een paar jaar echt wel een beetje vervelend maar ja ja Je wil die winners mindset he

I = ja ja dus discipline was gewoon heel belangrijke en dat iedereen dat teamgevoel heeft, zijn belangrijke waarden. Zijn er ook dingen die je tegenvielen daar

P = ja dat is dan meer, Als ik terug moet kijken naar heel de situatie had ik gewild dat ik gewoon direct had solliciteert niet via VEVA was gegaan

I = Waarom?

P = nou ja in het begin zeiden ze dat Als je de opleiding klaar had dat je gegarandeerd bij defensie mocht gaan beginnen we hadden gewoon keuringen van te voren dus voordat de opleiding startte hadden we de keuring gehad, medische keuring,

fysieke keuring, psychologische keuring gehad en na de opleiding moesten we dat nog een keer doen en ja heel veel Mensen die werden toen afgekeurd en dat is dan heel zuur als je twee jaar lang alles mee hebt gedaan en je hebt Laten zien dat je het gewoon allemaal keigoed kan want er zijn veel Mensen gestopt tijdens opleiding, en je hebt alles gedaan en dan wordt je afgekeurd Omdat sommigen konden niet vertellen wat er 10 jaar geleden was gebeurd in een thuissituatie en dan voel je je wel Natuurlijk heel hard genaaid want dan heb je van tweeënhalp jaar van je leven eigenlijk gewoon In de prullenbak gegooid

I = ja want ja wat kun je dan als je dan wordt afgewezen?

P = ja, niks. Die opleiding is gefocust op grondoptreden dus optreden in de bossen, optreden met patrouilles, optreden met vechten en zo. Daar heb je niks aan als je achter een bureau zit. Dat is heel hard. Het enige wat je eraan hebt is dat je beter met Mensen kunt omgaan. Ik was altijd heel introvert voordat ik aan de opleiding begon. Toen durfde ik bijna niets te zeggen en was ik echt gewoon helemaal op mezelf, ja en in zo'n opleiding dan wordt er binnen een paar weken wordt daar gewoon eruit gehaald dus ja Dat is eigenlijk het enige positieve dat ik eruit heb gehaald

I = Ik kan me voorstellen dat je tijdens de opleiding ook al regelmatig hebt gedacht aan daadwerkelijke conflict situaties waar je in terecht zou kunnen komen...

P = ja je kreeg heel veel beelden te zien en we leerden triage, je moest schotwonden kunnen behandelen dus dat vond ik heel interessant. Ik wou eigenlijk bij defensie doorgroeien naar soort van hospik ofzo die In het veld de handeling mag doen en daar was ik ook best goed in. Maar ja, nooit de kans gehad.. ja heel zuur.

I = Want wat was bij jou de reden dat jij werd afgekeurd?

P = nee ja Ik ben wel uiteindelijk aangenomen Alleen Ik heb stagegelopen bij luchtmobiel want tja, de 101^e divisie Airborne, dat was toch mijn drijfveer vanwege die films. Ik wilde ook parachutespringen en ik wilde ook die actie doen en zo, Alleen Ik had een te rechte rug volgens de dokter. Ook weer zo'n reden dat je denkt van..

I = Te rechte rug?

P = Te rechte rug, ja. En dan word je automatisch een niveau naar beneden gezet dus Ik had alles gehaald. Alles bovengemiddeld en dan word je gewoon naar beneden gezet en als jij daar twee jaar lang voor heb gewerkt dan voelt dat Natuurlijk hartstikke zuur. En ja toen moest ik bij de pantserinfanterie eenheid, ook gewoon keigaaf, en toen

kwam dus de harde realiteit dat defensie gewoon geen budget heeft. Ja ik zie dat als dat ze me gewoon genaaid. De Mensen die achter de balie staan kunnen er Natuurlijk niks aan doen maar in eerste instantie was het een administratieve fout waardoor ik een half jaar of een jaar lang niks heb kunnen doen, gewoon een tussenjaar gehad eigenlijk, gewerkt en zo. En toen was er op een gegeven moment een opkomstdatum hebben en dan moet je bij een station ergens gaan staan met je tassen en dan komt gewoon een vrachtwagen en dan is het zo van stap maar in en dan begint de hele rollercoaster. En toen belden ze mij de vrijdag voor het maandag erop van ja, We zijn jouw papieren kwijt, plus de andere helft van de groep zijn allemaal kwijt, dus Je kunt niet starten dus Je moet nog een jaar wachten. Je moet je voorstellen, je hebt dan die mindset van volgende week ga ik er tegenaan en dan begint het hè. Maar dat kon niet dus toen moest ik weer wachten en ja toen belden ze mij een dag later op het kan toch wel. Nou ja Ik had mijn werk had ik opgezegd en toen weer terug en moest ik toen weer op zeggen... nou ja je voelt je Natuurlijk hartstikke lullig ja. Dat is gewoon zuur. Dus die maandag toch gestart en ja toen kwam het hele budgetverhaal. Dus ik kwam daaraan bij de loods, dan ga je spullen, je kleding, die hele kit ga je ophalen en ja Ik heb die dus moeten inleveren... Omdat ik dus dat tussenjaar had moest ik m'n spullen inleveren en dat had ik gedaan, handtekeningen gezet alles erop en eraan. En toen kwam ik daar en werd er gezegd, waar zijn jouw spullen? Ja die heb ik hier ingeleverd. Ja dat staat niet in ons systeem. Maar en nu, weet je wel? Ik heb nog geen spullen. ja ja, We hebben niet genoeg spullen om dat nu ook te leveren dus ik kreeg daar een paar onderbroeken, een broek en een paar sokken alles heel minimalistisch. ik kreeg echt maar 1/4 deel of zo van wat ik hoorde te krijgen. Op zich geen probleem want Je kunt daar gewoon een week mee vooruit, maar Je moet ook een keer verschonen hè en die opleiding duurde maanden. Nou goed dus de sergeant had ik meteen ingelicht en de kader helemaal ingelicht van ja dit is de situatie Ik heb nog geen spullen help, weet je wel. De sergeant zo van ja dan moeten we aanvraagformulier invullen, prima. Maar ze zijn bij defensie heel erg gefocust op Je moet alles voor elkaar hebben, je spullen en zo. Als je dat niet hebt wordt heel jouw team ervoor gestraft. Ja Ik kon het niet voor elkaar want Ik had het niet. Ja daar hadden ze schijt aan en op zich ik snap het wel, ze willen mij testen, mijn mindset om te kijken of ik dan alsnog doorga, Alleen Ik kan er niet tegen als door mijn toedoen een heel team dag en nacht wordt gestraft. Dat heb ik twee weken lang volgehouden en na die twee

weken had ik echt zoiets van, Het is wel echt heel fucked up en ja ik voelde me ook een beetje genaaid weet je wel. Het is niet mijn fout en ja je loopt daar en je mocht niet eens je eigen onderbroek aan want dat controleren ze gewoon en dan moest heel het team weer naar binnen en zo en ja daar word je gewoon niet goed van.

I = nee nee dat snap ik.

P = dus toen heb ik gewoon gezegd van ik kap er nu gewoon mee dan kan ik altijd nog later want ik was nog jong dacht ik een andere opleiding in de techniek en dan kom ik later gewoon terug dus ja is nog steeds dubieus of ik nog terugga of niet weet je wel ja

I = Maar de eerste ervaring met het daadwerkelijke leger was eigenlijk best wel slecht dus in principe. In hoeverre is dat beeld dat je had van het leger veranderd?

P = niet echt veranderd, nee. Als ik die reclames zie en al die beelden en de foto's dan baal ik nog steeds dat dat niet doorgaat vanwege een paar onderbroeken weet je wel. Alleen aan de andere kant ja heb ik nou wel een betere toekomst, dat wel dus. Het is heel moeilijk want het is steeds de keuze tussen ga ik mijn hart achterna of mijn verstand. Mijn hart zeg ik wil alsnog bij defensie maar m'n verstand zegt dat moet je niet doen want je hebt nu een hele stabiele situatie voor de rest van je leven. Dat is gewoon super moeilijk ja daar kan ik echt gek van worden.

I = Ja dat snap ik ja. Dat is lastig. Maar oké oké even terug naar de films. Zou je kunnen zou je kunnen beschrijven wat voor rol oorlogsfilms hebben gespeeld In de inspiratie die je hebt opgedaan en In het feit dat jij interesse hebt gekregen eigenlijk in het leger en om daar zelf deel van uit te maken?

P = Ik denk dat daar wel aan mee heeft geholpen want ondanks de ellende en zo zie je er ook vaak een mooie kant aan van ja inderdaad de broederschap en zo weet je wel dat het echt wel intiem is en dat ja daar Ik denk dat dat wel een grote motivator is en ja Het is ook gewoon bewezen dat dat oorlogsfilms ook deels worden gemaakt voor recruitment. Vooral in Amerika natuurlijk.

I = En hoe denk je dan bijvoorbeeld over zoiets als een als een anti-oorlogsfilm, beïnvloedt dat jou in dat je dan eerder denkt oh ik kan beter niet het leger ingaan?

P = ja ik zie dat niet zo, ja... Ik heb ze nooit ook ervaren als anti. Dat komt, ik kijk er misschien met een ander oog naar maar ik kan me best voorstellen dat Mensen die dingen zien dat ze denken van oeh daar moet je echt niet wezen maar ja kijk aan de

andere kant, die films... het is allemaal een andere tijd weet je wel. Als je kijkt naar oorlog soms nu zou ik eerder denken van dat wil ik niet wezen weet je wel.

I = waar zit dat 'm in dan?

P = Ik weet niet, aan de ene kant... Misschien ligt het ook aan hoe een film wordt vertoond. Vroeger was het meer harde actie en dan van die stoere actie hè en dan staat er een met een vlammenwerper weet je wel en nu is het meer zo van, wanneer gaat er iemand dood zeg maar.

I = Dus de films van nu missen bepaalde waarden misschien en met de films van nu bedoelen we, als we het over hetzelfde hebben, over de strijd tegen terrorisme of zo.

P = Ja, daar zijn nog minder films over natuurlijk, daar zie je vaak wel typisch de verhalen van de Amerikaanse badass en zo, maar tegenwoordig heb je ook heel veel militairen die zelf films maken die vind ik dan wel echt heel interessant, want daar zijn echt hun beelden en daar is niks aan gecensureerd weet je wel. Dat ik vind ik interessant.

I = Ja ja dus inderdaad weer dat waargebeurde eigenlijk hè dus hoe realistischer hoe beter

P = Ja

I = wat is je favoriete film?

P = Band of Brothers staat wel hoog in m'n lijst of Saving Private Ryan. Ja dat zijn allemaal van die films die zijn moeilijk te overtreffen vind ik

I = En waar zit dat 'm in denk je?

P = Ja in de details. Dat zijn echt de films die, die zijn natuurlijk wat ouder, dus daar hebben echt de mannen erbij gezeten die het ook hebben meegemaakt en die hebben daar hun kennis mee gedeeld en Als je tegenwoordig een oorlogsfilm wilt maken dan moet je het gaan doen met ja oud materiaal zeg maar want de meeste veteranen leven niet meer. In die tijd was Natuurlijk veel accurater allemaal en ik kon gewoon serieus aan iemand vragen hé hoe was het nou op D-Day en hoe is het nou om daar met een parachute te landen en zo tegenwoordig kan dat niet meer.

I = Denk je dan dat de films in de toekomst eigenlijk steeds slechter zullen worden Misschien? Of minder realistisch in ieder geval

P = Misschien wel. Dat ligt er ook aan wie ze maakt. Er zijn een paar bij die maken ze met passie dan zie je wel vaak dat er iets moois uitkomt en dan zijn er ook een paar

bij die minder goed kijken. Ik denk dat Alleen het acteerwerk zal beter op worden en al die dingen als effects enzo en ik bedoel de actie zal beter worden Maar het verhaal... ja zou kunnen.

I = oké en wat vind jij wat maakt voor jou een goed verhaal In een oorlogsfilm? Wat vind je belangrijk? Moet het bijvoorbeeld goed aflopen?

P = ja nou nee ik kan ook best goed kijken naar een film die vanuit de Duitse kant is gemaakt over de Tweede Wereldoorlog en zo, dat vind ik net zo interessant maar je ziet het niet vaak want vaak worden oorlogsfilms toch gemaakt door de overwinnaars.

I = Maar dat is wel iets waar je bewust van bent?

P = Ja, tuurlijk. De Mensen die de oorlog winnen die bepalen het verhaal... vaak. Hoeveel Duitse films zijn er over de oorlog. Het zijn ook wel wat maar niet veel.

I = ja, ja. Oké. Het is bewezen dat de hoeveelheid visueel geweld in oorlogsfilms Dat is toegenomen de afgelopen 10 20 jaar, ja, vind je dat iets goeds of...

P = Nou ja Ik denk aan bijvoorbeeld die zwart wit films van vroeger en alles. Die stonden daar allemaal een beetje met een sigaar in de mond te staan als mooie man en zo, dat was ook wel heftig maar die films van nu laten wel heel goed zien hoe brutaal een oorlog kan zijn. Bij Hacksaw Ridge vliegen de lichamen je om de oren. Dus dat laat wel goed zien denk ik, net als met Saving Private Ryan ook, heel van die veteranen hebben ook gezegd van, Als je wil weten hoe het was op de stranden, dan kijk je gewoon die film, want dat is het dichtst bij dat je kunt komen en dat vind ik dan wel heel goed ondanks dat zo bloed is. Ik heb Mensen gehoord over die film die bijna emotioneel werden en echt met ongeloof zaten te kijken die die vroegen ook echt van 'dit is toch niet echt?' en dat je dat moet zeggen van 'jawel Dit is echt zo gebeurd, zo heftig, ja'.

I = En hoe kijk jij daarnaar?

P = ook hetzelfde, de eerste keer was ik echt verbaasd want Ik ben zelf ook op die stranden geweest en dan loop je daar dan en dan denk je wel terug aan die film en dan denk je wel pfoe, en die film is nu nog niet eens 100% accuraat want het strand was... In het echt hebben ze 400 meter moeten oversteken en in de film was het 100 meter ofzo. Ja maar vroeger was het Gewoon een paar voetbalvelden die je gewoon over rennen. Succes, weet je wel? In Normandië heeft een kunstenaar ooit een keer Lichamen getekend zeg maar, patronen, weet je wel, op het strand. Iets van 9000 en dan met een drone van bovenaf een foto gemaakt zodat je ongeveer een idee kreeg van hoe dat er

toen heeft uitgezien. Want er zijn echt duizenden gestorven. En als dat dan ziet, dan denk je echt van ja, Jezus man.

I = Ja en Saving Private Ryan heeft natuurlijk een super intensieve openingsscène op die stranden van Normandië, wat doet dat met jou? Blijft dat lang bij je zeg maar, op die dag zelf? Ben je er dan mee bezig in je hoofd?

P = op de dag zelf soms wel want ik denk poh, wel je wel. Maar het is niet dat ik dagelijks mee bezig ben.. ja ik denk het wel, ik denk wel vaak, toch wel iedere maand, een keer over na weet je wel. Maar niet dagelijks of zo. Maar Als ik daar In de buurt ben bij die stranden, ja dan ga ik altijd even naar de begraafplaats toe en naar het strand toe omdat ik dat toch wel hè heel interessant vind

I = ja ja en heb jij nou ja kun jij jezelf identificeren Misschien met die Mensen die daar hebben gevochten op een bepaalde manier?

P = ik denk Als je zo kijkt... want ik heb ook wel een paar keer onderzoek gedaan om foto's te achterhalen van Mensen die daar gesneuveld zijn en als je dan die foto's voorbij ziet komen van de echte gastjes he die daar ja gesneuveld zijn dan denk je echt van ja dat.. Het is dat wij nu leven weet je wel, maar dat hadden wij ook kunnen zijn. Het zijn vaak jongens van 18 tot 20 en op het moment dat je naar die foto's kijkt denk je wel van poh, wij zijn gewoon ouder dan de gemiddelden die daar gesneuveld zijn en dan denk je wel gewoon ja zeg ja hun waren ook gewoon jonge gasten en hadden een heel leven voor zich en dan op dat moment zit je gewoon naar een leeftijdsgenoot te kijken weet je wel. En dat vind ik wel heel heftig. Wij zullen nooit, ja, de ballen hebben die hun hebben, laat ik het zo maar zeggen.

I = nee?

P = Ik vind dat gewoon... hun hebben dat getoond. Wij kunnen dat niet zeggen, vind ik. Wij hebben niet in die situatie gestaan.

I = maar is er dan... Wat je nou zegt, heeft dat effect op Misschien hoe je je wil zijn In het dagelijks leven? Dat je denkt van oké, zij hebben zo doorgezet of ze hebben dit meegemaakt, dan moet ik dit kleine probleempje gewoon kunnen oplossen?

P = Ja, dat wel.

I = Kun je daar een voorbeeld van omschrijven?

P = Ik denk dan vooral met het globale plaatje, soms dan zie je hoe verwend sommige Mensen zijn of waar ze om aan het jammeren zijn en dan denk ik wel echt van,

ja, kom nou weet je wel. Er zijn vele ergere dingen. En dan pak ik bijvoorbeeld die Wereldoorlog als voorbeeld weet je wel. En nu ook met de corona. Ik vind het allemaal super heftig wat er allemaal gebeurt, Laten we dat vooropstellen, Maar ik denk soms ook wel een beetje van, hoe moet dat dan wel niet gevoeld hebben In de Tweede Wereldoorlog weet je wel. Ik vind het al verschrikkelijk dat we elke dag binnen moeten zijn maar moet je je voorstellen dat je elke dag de ramen dicht moest doen omdat je gebombardeerd werd weet je wel. Dat is toch veel extremer. Als ik dan zo denk, denk ik van ja, het is heftig wat er nu gebeurt maar ik ben blij dat we nog gewoon alles kunnen doen. Je bent nog wel echt vrij zeg maar. En dat hebben we wel echt te danken aan hun, want waar hadden we anders gestaan, snap je.

I = Dus die realisatie door die films eigenlijk, maakt wel dat je nu, Misschien... nou ik zou zeggen, positiever In het leven staat of zo? Of in ieder geval alles relatiever ziet?

P = ja, toch wel. Als je iets kuts hebt, kun je ook gewoon nadenken over hoe kut zou het zijn als ik daar op een bootje zit en je vaart op dat strand af. Als je dan zo gaat nadenken, denk je van nou dat examen vanmorgen ja als ik dat niet haal ja oké dan heb ik een onvoldoende ja en dan weet je wel.

I = Dus dat heb jij wel regelmatig of dat je het vergelijkt met toen, of met wat je ziet in films en het daardoor relatief kan zien en dat het ook jou helpt om dingen te doen In het leven? Dingen door te zetten.

P = ja toch wel.

I = Heb je een concreet voorbeeld dat je kan zeggen van oké Ik heb dat toen gezien, die film en ik vond iets heel kut om te doen Maar ik heb dat gedaan Omdat ik eigenlijk een soort van geïnspireerd ben geraakt door wat zij hebben meegemaakt?

P = Hmm. Moeilijk te zeggen...

I = Ik kan wel een beetje helpen. Heb je Vikings gezien?

P = ja die heb ik gezien

I = Nou ik heb een anekdote van mijn broertje die toen het vroor in het ijs is gaan zwemmen, door Vikings. Want hij had dat gezien en dacht, als die Vikingen dat kunnen moet ik dat ook kunnen zeg maar. Zo van, weet je wel, die waren wel echt doorzetters, Ik wil dat ook kunnen. Heb jij zo heb je iets van wat je daarmee zou kunnen vergelijken?

P = Ja, ja, dat heb ik wel. Ik heb zeg maar wel eens het gevoel van, ik wil ook iets presteren dat fysiek zwaar is. Laatst of vorig jaar heb ik geprobeerd die Ultra Viking Run

te doen omdat ik wilde meteen het hoogst haalbare natuurlijk want dat wil je altijd Natuurlijk. En ja daar heb ik echt een jaar voor getraind. Dat wilde ik gewoon gedaan hebben, dat was een gevoel. Ook Omdat ik toen heel erg aan het worstelen was met het feit van ja ik zit nou hier gewoon elektrotechniek te doen terwijl het eigenlijk altijd mijn droom is geweest om militair te worden. En zo'n run doen... Terwijl je dat aan het doen bent voelt het net alsof je terreinwerk aan doen bent bij Defensie. Dus dat gevoel vond ik echt geweldig, om daar echt weer kapot te gaan weet je wel, echt helemaal. Daar houd ik gewoon van. In het begin deed ik dat elke week en nou zit ik een beetje thuis dan word je gewoon depressie. Ik bereik helemaal niets nu.

I = Oké dus voor jou iets bereiken, een zekere voldoening halen, kan bij jou eigenlijk ook heel erg door fysieke inspanning?

P = Ja, fysieke spanning voelt voor mij als meer voldoening dan mentale inspanning. En dan met films ja, Ik denk dan wel terwijl je bezig bent van 'kom nou', weet je wel dat deden die mannen toen ook. Ja zo kun je er wel een beetje motivatie uit putten

I = Ja en je vindt het ook wel een goed iets dan Misschien dat films daarvoor worden ingezet, Misschien om bijvoorbeeld Mensen te rekruteren of?

P = je hoort zeker in Nederland is er eigenlijk te weinig animo voor en dat zorgt er ook voor dat er veel bezuinigd wordt. Ik bedoel Ik denk echt wel dat als de dienstplicht weer zou intreden, dat dat heel goed zou zijn voor veel mensen. Er zijn heel veel mensen in Nederland die zijn gewoon zo lichtgevoelig tegenwoordig. Je hoeft maar een ding verkeerd te zeggen en hun doen net alsof heel de planeet te klein is. Ja het zou voor die mensen een keer goed zijn om, niet lullig bedoeld, maar om een keer hard aangepakt worden en gewoon een keer niet zo verwend te zijn. Gewoon een jaar lang gewoon echt discipline leren en dan bereik je veel meer dan... want tegenwoordig is het gewoon wie het hardste roept die krijg z'n zin, maar zo werkt het gewoon niet in het leven

I = Ja, precies. En denk je dat het kijken van oorlogsfilms daar ook aan kan bijdragen?

P = Ja, denk het wel. Wie wil er nou geen eer? Wie wil er nou niet trots zijn op iets wat je bereikt. Ik denk dat als je In de film het militair zijn heel mooi kan aanprijzen, dat mensen dan echt wel gaan zeggen 'oh dat wil ik ook'. Het is gewoon een prestatie als je

er komt. Het is niet zomaar solliciteren. Je moet echt een hele keuring en heel veel tests doen en dat moet je wel halen en dat laten ze te weinig zien, denk ik.

I = Dus de training vooraf, de opleiding an sich is al een hele prestatie eigenlijk?

P = ja, als je Alleen al de opleiding doet heb ik al heel veel respect voor je. Het is mentaal gewoon eigenlijk gewoon, ja, superzwaar want je wordt gewoon tijdens de opleiding 24/7 word je getriggerd en kijken ze naar hoe je reageert op dingen dus. Soms kijk je wel eens naar de verhalen op tv dat vinden mensen al superzwaar, dan moet je voorstellen dat je zo zulke mentale inspanning voor 4 maanden of 6 maanden lang hebt, daar moet je echt wel sterk voor in je schoenen staan ja.

I = Ja, nee, zeker. En wat vind je er dan bijvoorbeeld van dat een hele generatie na de Tweede Wereldoorlog is geïnspireerd door Tweede Wereldoorlog-films en naar Vietnam is gestuurd en daar eigenlijk een soort van tegen een grote teleurstelling aanliepen met dramatische gevolgen, ja wat vind je daarvan? Dus die film zijn eigenlijk ook soort van nou ja ingezet om Mensen te inspireren en te rekruteren en uiteindelijk... ja is er een theorie dat de verwachtingen te hoog waren, wat vind je daarvan?

P = ja Het is Natuurlijk heel heftig, maar in Amerika is het leger gewoon superbelangrijk en ik denk dat hun gewoon echt heel veel pech hebben gehad met de oorlog die ze mee hebben gemaakt. Ik bedoel, Dat was gewoon echt een ander niveau oorlog. Het zure is gewoon dat het thuisfront er totaal niet achter stond. En ik denk dat als je dat al niet hebt, waar sta je dan voor. Dan sta je voor je gevoel... Dan sta je niet lekker te vechten zeg maar.

I = Vind je het wel terecht dat het thuisfront er niet achter stond of dat eigenlijk niet?

P = Nee, dat was niet terecht. Ik bedoel de militairen die daar aan het vechten waren die deden maar gewoon eigenlijk heel simpel gezegd hun werk, maar die kregen wel alle zoi over zich heen toen ze thuiskwamen. Ik vind dat je altijd je eigen Mensen moet steunen. Kijk dat hun daar aan het vechten zijn voor het verkeerde doel daar kunnen hun niks aan doen, daarvoor moet je naar de top. En dat vind ik wel erg triest. Dan ben je gewoon een stel schapen vind ik. Hoe kun je nou tegen iemand die gewoon daar eigenlijk in zijn beleving zijn leven staat te geven is voor jou, maar hij weet gewoon niet beter zeg maar, hoe kun je die zo gaan behandelen. Dat vind ik echt schandalig, want

die Mensen staan er wel te roepen, maar die staan daar niet met een wapen In de hand op elke stap op te letten dat ze niet in een kuil met spiesen vallen weet je wel.

I = Vind je dan dat die oorlogsfilms die zijn gemaakt over Vietnam een goed beeld geven van die oorlog?

P= Ja vind ik wel, want daarin laten ze vaak wel zien hoe bruto het was en hoe hard Het was. Dus heel veel films zijn totaal niet geromantiseerd, die laten gewoon echt zien hoe vies er werd gevochten op die berg en zo en ik moet zeggen Ik vind... kijk de Tweede Wereldoorlogsfilms van toen waren echt wel geromantiseerd. Vooral in die zwart-wit films weet je wel. En tegenwoordig doen ze dat niet meer. Dat is gewoon bij geen enkele oorlogsfilm meer. Ze Laten nu altijd wel zien hoe heftig Het is. Dat vind ik ook heel goed, want oorlog is Natuurlijk geen romantische film.

I = Alleen ben je dan nu niet bang dat door films dit soort, nou, anti-oorlogsfilms zeg maar, misschien minder rekruten oplevert?

P = Ja, Misschien wel. Ik denk dat eigenlijk oorlogsfilms altijd meer rekruten zullen opleveren Maar ik denk dat bijvoorbeeld de films die soldaten zelf maken, dat dat Misschien wel dingen kunnen zijn die Mensen Laten nadenken van 'is dit wel echt wat Ik wil'.

I = Oké maar nog even terug naar die veldslagen. er zit tegenwoordig in films ja bijvoorbeeld Dunkirk, 1917, Hacksaw Ridge... In Hacksaw Ridge is volgens mij daadwerkelijk echt meer dan de helft van de film is gewoon een veldslag , dat zijn gewoon gevechten. Dus ja wat maakt dat het interessant is om naar zo'n veldslag te kijken?

P = Omdat.. kijk Het is waargebeurd. Het is niet precies helemaal waar zoals ze het laten zien, maar je weet gewoon, Hij heeft echt zoveel Mensen van die berg af gehaald en je weet gewoon dat dat zo riskant was. Dus eigenlijk zit ik gewoon continu kijken met diep respect gewoon voor wat hij dan gepresteerd heeft. Want ja eerst wordt hij uitgekotst door z'n team en vervolgens gaat hij wel in z'n eentje gewoon letterlijk de tunnels in om Mensen er uit te halen. Dat vind ik echt wel zo moedig en daar kijk je wel met plezier naar. Dat is echt een feel good movie vind ik.

I= Ja, Ja. en inspireert het jou persoonlijk ook?

P= ja nou binnen mijn vak valt er niet veel te inspireren...

I = nee maar kijk je tegen zo iemand op?

P = ja. Ja mocht je zo iemand in het echt tegenkomen en dan heb je daar echt zoveel respect voor. Ik ben zelf al veel veteranen tegengekomen en daar heb je gewoon zo'n respect voor want je weet wat ze hebben meegemaakt zeg maar.

I = waar heb je dan het meest respect voor?

P = Ja gewoon dat ze die ellende hebben meegemaakt en dan toch gewoon verder zijn gegaan weet je wel. Ik kan me best voorstellen dat als jij daar zo beschoten wordt, dat je zegt van houdoe en bedankt. Maar dat ze dan toch gewoon vooruitgingen en eigenlijk zover van hun thuisfront af weet je wel. Ik bedoel ja ze had ook kunnen zeggen, 'hallo dat is aan de andere kant van de wereld, ik blijf lekker thuis' maar ze stonden er dan toch wel gewoon voor ons eigenlijk. Echt voor ons. Ik heb wel respect dan dat je naar een land gaat waar je nooit bent geweest, want sommige waren nooit verder geweest dan hun eigen dorp en Dat is toch wel even naar de andere kant van de wereld om eigenlijk hun leven zeg maar op te offeren voor ons. Echt diep respect daarvoor.

I = En met 'voor ons' Bedoel je...

P = voor Europa ja en voor de vrijheid van Mensen

I = Volgens wat voor waarde denk je dat zij daar hebben gevochten? Wat waren de redenen om daar te gaan vechten, denk je?

P = Nou wat ook in Hacksaw Ridge wordt gezegd, want dat gebeurde ook heel veel, dat Mensen die gewoon niet mee mochten die vonden dat zo erg dat het niet hun land mocht dienen, Dat ze gewoon zelfmoord pleegden. Dus dat laat al zien hoeveel patriotisme ze hadden en hij had ook gewoon echt het idee van ja maar ik woon In het land Ik vind het prachtig en alles en Ik vind dat ik dan ook moet dienen. En zo hadden heel veel het idee van ja ik moet mijn land dienen. En dan was het echt gewoon.. En dat vind ik wel heel knap want ja...

I = dus dat vind je een goed iets?

P = Ja, ja.

I = zou je graag zien dat Nederland ook zo was?

P = Ja, toch wel wat meer. Je hebt nu al best veel Mensen die tegen Nederland zijn dan voor. En dan heb ik toch wel ja... Waar hebben we het over.

I = oké dus het dienen van het land staat...

P = ja gewoon trots op hun land, gewoon dat ze zich meer verplicht voelde, ze zouden zich eerder schamen als ze niet meegingen dan dat ze wel gingen en dat vind ik toch wel echt heel knap.

I = dus dat zou je in Nederland ook graag willen zien ondanks dat het... dat het vooral eigenlijk een politieke beslissing is om oorlog te voeren, vind je dat je... Je moet wel je land dienen?

P = Ja ik vind wel dat als je hier bent opgegroeid en je hebt altijd geprofiteerd van wat wij allemaal voor moois hebben hier hè. Dan vind ik dat als er echt een noodsituatie is, dus bijvoorbeeld dat ze over een paar jaar zeggen van jongens in Turkije is het gaande en dat kan onze kant op komen dan vind ik dat je dan ook moet zeggen nou Ik heb hier heel lang van geprofiteerd dan moet ik het ook gaan verdedigen. En niet zeggen van, 'ik kom wel weer terug als allemaal weer goed is'. Ik vind ik wel dat je er dan ook moet staan en zeggen van nou daar gaan we dan.

I = En stel dat de situatie niet te maken zou hebben met het eigenbelang of het landsbelang, maar juist In het belang is van een ander land dat wordt aangevallen of wat dan ook en Nederland gaat daarheen om dat land te beschermen of die inwoners?

P = Ja ik vind dat dat ook wel gewoon moet want hun zouden Natuurlijk ook hetzelfde voor ons doen.

I = Ja, dus eigenlijk een beetje het NAVO credo van een aanval op 1 is een aanval op allen, dat is dus goed? Ook al sneuvelen daarbij onze militairen Zonder dat ons land in gevaar is eigenlijk.

P = Ja, want indirect is dan jouw land ook in gevaar. Als Frankrijk oorlog heeft met iemand en die verliezen het, dan is België aan de beurt. Ja, zo zie ik dan heel zwart-wit he. Je bent sámen je verdediging, je kunt niet zeggen die ene wel en de andere niet.

I = dus jij bent ook wel voorstander van grote internationale samenwerking van militaire krachten?

P = Ja, zeker, Je kunt het niet meer Alleen. Kijk het feit dat we al goed samenwerken zijn heeft gezorgd voor het feit dat er al zolang niet zo'n groot conflict is geweest. Anders had je dat veel eerder gehad. Zo'n grote macht gaat niemand aanvallen. En ja Ik denk dat films... ja tegenwoordig zie je veel meer documentairefilms van de huidige oorlogen komen. Dat vind ik heel interessant, want die laten echt een goed beeld

zien van hoe het echt is en het is ook wel interessant omdat daar... Ik denk dat dat ook heel veel recruitment oplevert ook wel, sommige niet sommige wel.

I = Wat zal meer helpen bij recruitment, fictiefilms of documentaires?

P = vanuit mijn standpunt zou ik zeggen documentaires omdat je dan meer ziet hoe het echt eraan toe gaat. Maar ik denk Als je echt een keer een situatie hebt waar je veel Mensen mee wil triggeren zeg maar, dan moet je een fictiefilm maken. Voor In de bioscoop tenminste.

I = Waarom denk je dat een fictiefilm aantrekkelijker is dan een documentaire om naartoe te gaan en te draaien In de bioscoop?

P = ja Ik weet niet of dat menseigen is, maar als Mensen actie zien dan blijven ze wel kijken of worden ze nieuwsgierig. En als je alleen mensen ziet die op patrouille gaan of maar af en toe een vuurgevechtje hebben dan zijn er toch wel mensen die zeggen, dat vind ik niet zo spannend om naar te kijken.

I = Dus een vuurgevecht, een veldslag eigenlijk, is wat een film interessanter maakt?

P = Dat denk ik wel, ja. Ons pap had dat ook, die zei over 1917 'ik vond dat er heel weinig actie in zat' en ik zei ook ja Maar het is een film die opgenomen is alsof het in 1 dag doorloopt, dan is er niet non-stop actie. Dat was vroeger niet. Dat is tegenwoordig ook niet. Dat is eigenlijk nooit. ja in sommige veldslagen Misschien wel, maar 9 van de 10 keer was het ook gewoon dat er hele dagen niks was.

I = oké nou ja goed, een laatste vraag: heb je een favoriete scène of moment in een film die is je eigenlijk altijd is bijgebleven?

P = even denken... ik heb er wel meerdere...

I = ja kies er maar eentje.

P = Ik denk dan... dat moment aan het begin van Saving Private Ryan, dan staat daar die oudere man, die loopt naar dat graf toe, dan zie je daar allemaal namen volgens mij van de mensen die eigenlijk voor hem gesneuveld zijn want die hebben hun leven gegeven om hem uit terug te halen. Dat vond ik wel echt een heel mooi moment. In het begin dacht je van wie is die man weet je wel en dan kom je er uiteindelijk wel achter wie het is. Maar dat vind ik wel mooi want... Ja die begraafplaats, dat blijft... ja hoe ze dat hebben gefilmd, die namen en met die muziek erbij en hoe de camera dan in zijn ogen

gaat zeg maar en dan zie je hoe het verhaal eigenlijk in zijn hoofd afspeelt en dat vond ik wel echt heel mooi.

I = Ja, en is het dan ook voor jou cruciaal dat daarbij die gevechten ook in beeld zijn gebracht? Dus dat naast de scène met het graf ook de veldslag wordt getoond?

P = Eigenlijk wel ja, je laat gewoon echt precies zien wat de Mensen die, voor het grootste deel, Mensen die daar liggen wat die hebben meegemaakt. Anders zou je daar echt geen beeld bij kunnen krijgen.

I = je kunt het je moeilijk voorstellen als normale burger?

P = Ja, precies.

I = Oké, oké. Even nog wat feitelijke dingen, hoe vaak kijk je oorlogsfilms gemiddeld?

P = sowieso als er een nieuwe uitkomt proberen ik 'm altijd te kijken en sommige kijk ik opnieuw. Band of Brothers kijk ik regelmatig opnieuw. Hacksaw Ridge ben ik nu nog aan het kijken.

I = Wat maakt dat je dan een film nog een keer wilt kijken?

P = Ja Ik vind het toch nog steeds heel interessant en ook meer gewoon van ja... ook Omdat Ik wil dat niet vergeten zeg maar. Ik vind dat heel belangrijk dat we dat niet vergeten. Ik kan er ook heel slecht tegen Als ik aan Mensen vraag 'wanneer is Eindhoven bevrijd?' of 'waarom rijdt die parade langs?' en dat ze me dan aanstaren van 'voor de lol?'. Ja, dan denk ik echt van...

I = ja, ja. Dus jij vindt het belangrijk dat oorlogsfilms gemaakt blijven worden?

P = ja

I = En waar kijk jij die films? Hoe...?

P = Op elk mogelijk platform eigenlijk. En soms van die oude films heb ik soms de DVD en zo maar verder net waar ze beschikbaar zijn.

I = En zou je zeggen, kijk je meer oorlogsfilms dan andere genres?

P = Ja

I = Waar zit hem dat in? Want in actiefilms komt ook heel veel actie voor, wat is dan het verschil denk je voor jou?

P = Ik vind oorlogsfilms interessanter, omdat ik daarbij toch in m'n achterhoofd houd dat heel veel dingen echt waargebeurd zijn en dan vind ik het automatisch interessant. Kijk bij een actiefilm die compleet fictie is, dan denk ik wel continu als er

actie van ja oké Dat is wel vet, weet je wel, maar bij een oorlogsfilm denk ik van, wow, dit is ook echt gebeurd, weet je wel.

I = Ja, maar bijvoorbeeld een actiefilm over een FBI-agent die daadwerkelijk heeft geleefd en... P= Ja dat vind ik ook interessant. Ik vind het gewoon heel interessant als iets echt is gebeurd. I= en als je moest kiezen tussen zeg maar een waargebeurde actiefilm of een waargebeurde oorlogsfilm, wat zou je dan kiezen?

P = Oorlogsfilm dan wel.

I = Waarom?

P = nou omdat dat toch op zo'n grote schaal is en... ja een waargebeurde actiefilm is ook wel gaaf, maar Dat is meestal maar een heel klein dingetje terwijl een oorlogsfilm, dat is zo'n groot toneel met zoveel Mensen betrokken, zoveel landen zijn erbij betrokken, zo'n impact heeft het gehad. Dat vind ik gewoon super interessant.

I = oké duidelijk check. Ja top oké nou dan wil ik je bedanken.

Bijlage 4b. Transcript interview met Participant 2

TRANSCRIPT 2 – INTERVIEW PARTICIPANT 2

I = interviewer

P = participant

I = want wat voor wat versta je onder een oorlogsfilm?

P= ja dat wilde ik net aan jou vragen maar goed ik snap dat ik dat zelf moet beantwoorden, want ik zat ook te denken aan bijvoorbeeld films als The Pianist en Schindlers' List die ook heel veel met oorlog te maken hebben maar een andere aspect van de oorlog beleven en waar jij volgens mij je onderwerp over hebt is meer hoe Mensen het geweld van de oorlog bleef beleven. maar niet in elke film komt heel veel geweld voor he, kijk bijvoorbeeld naar film inderdaad als La Vita e Bella, dat is een zeer mooie en goede film die eigenlijk juist de oorlog een beetje romantiseert Omdat het Natuurlijk uit gezichtspunt van dat kindje is gemaakt en Dat is een typische film van als we het dan over oorlogsfilms hebben dan zou ik het dan niet definiëren als typische oorlogsfilm, maar het is dus wel een oorlogsfilm en Daarom denk ik dat we oorlogsfilms wat breder kunnen pakken. Dus ik denk dat mijn begrip van oorlogsfilms zou zijn, alle films die met inderdaad realistische oorlog te maken hebben dus inderdaad echt tussen twee groepen maar niet per se dat het ook echt gebeurd moet zijn want Er is ook oorlog te zien in Black Panther bijvoorbeeld en nou ja Dat is inderdaad een fantasy film Waar jij niet zo veel mee hebt en Ik wel meer dan jij maar ook niet zo heel veel. Maar Black Panther heeft iedereen in die tijd heel goed gevonden, natuurlijk vanwege de eerste volledig zwarte cast maar het was ook echt wel een goeie film en hoe komt dat volgens mij ook deels Omdat het Omdat het echt twee groeperingen waren tegenover elkaar stonden van dezelfde community en eigenlijk als die groepen maar groot genoeg zijn noem je dat ook een oorlog. Dus Black Panther zou ik ook een oorlogsfilm noemen, maar als je die opzoekt op Imdb bijvoorbeeld, dan staat daar niet bij genre 'oorlog' . Maar fantasy.

I= maar in Black Panther komt wel geweld in voor en dan veldslagen ook eigenlijk toch waarschijnlijk tussen de ene groep en andere groep

P=Maar wel zeer op Marvel niveau dus dat is wel echt een voorbeeld van een film waarin echt heel weinig bloed voorkomt. De vechtszenes zijn in die zin wel realistisch,

zo'n klap lijkt wel alsof iemand wordt geslagen zeg maar, Maar het is niet... die Mensen hebben een pak aan en dat is echt een ander soort film zeg maar.

I= Dus even concreet, het hoeft niet perse hoeft niet per se echt gebeurd te zijn, dus niet per se een historisch correcte film te zijn eigenlijk. Maar moeten we wel iets van vormen van geweld in zitten volgens jou om het een oorlogsfilm te kunnen noemen?

P=op deze manier, Als je zo definieert dan... dan excludeer je inderdaad gewoon een heleboel films.. nee Ik denk dat er weinig tot geen geweld in kan zitten en het nog steeds een oorlogsfilm kan zijn dus dan als voorbeeld neem ik La Vita e Bella nogmaals en volgens mij is er een La Bicicletta ook een film die zich afspeelt In de oorlog of in ieder geval de nadagen ervan en Der Untergang bijvoorbeeld is ook een oorlogsfilm wat volgens mij ook heel weinig geweld bezit en wat wel echt duidelijk met oorlog te maken heeft. ik denk dat... Het is sowieso dat oorlogsfilm geen films zijn waar per se veel geweld in voorkomt voor mij. Maar ik denk dat het wel enige historische waarde moet hebben.

I= want je zegt inderdaad van oké, die films spelen zich af tijdens de oorlog, Maar daar is geen tot weinig geweld in te zien, Maar omdat het zich afspeelt tijdens de oorlog is het een oorlogsfilm. Maar stel dat je een Black Panther hebt, als daar geen geweld in zat maar speelde zich af ja tijdens een soort van futuristische oorlog ofzo, maakt dat dan wel een oorlogsfilm, terwijl daar geen geweld in zit?

P= Nee, het thema is dan oorlog, Het gaat over een oorlog maar dat betekent niet dat het genre, dus de stijl waarin de film gemaakt is ook oorlogsfilm genoemd kan worden. dus het feit dat het thema oorlog is, betekent niet per se dat het genre ook 'oorlog' heet.

I= nou oke en hoe definieer jij dan oorlog an sich, hoe zou jij een oorlog definiëren?

P= ik denk dat oorlog is denk ik vooral voor mij twee hele grote partijen of groeperingen – en dan heb ik niet over 10 Mensen of honderd mensen maar echt grotere groeperingen - die met elkaar geweld gebruiken. en dat hoeven dan niet perse landen te zijn die vechten met elkaar. volgens mij is dat wel, Ik denk dat dat wel de algemene definitie is van oorlog. Alleen dit geval, Als je kijkt naar hutsi's en de tutsi's; dat was 1 land en die hebben wel oorlog gevoerd met elkaar. Daar is de film Hotel Rwanda over gemaakt en dat is ook iets dat voor mij In het oorlogsfilmspectrum valt. Maar die gaat

het oorlog, Maar het is ook een film waarbij je ook het geweld gebruikt ziet worden en ik denk dat Hotel Rwanda voor mij ook een oorlogsfilm is omdat het die twee kenmerken zeker bevat, dus het gaat over oorlog en er wordt geweld gebruikt, wat zeker met oorlog te maken heeft. maar bijvoorbeeld Als we kijken naar War of the Worlds, met Tom Cruise, dat is weer een film waarvan ik dan denk, dat is een film waarbij oorlog zo evident is dat dat het thema is, dat dat zelfs in titel staat, maar is het een oorlogsfilm... Het gaat ook over het geweld... het geweld dat je ziet In de film dus ook het geweld dat gebruikt wordt In de oorlog dus... Het is niet dat het.. dat het over oorlog gaat Omdat je dan bijvoorbeeld twee Mensen hebt die vechten over een vriendin of een verloren liefde... nee Het gaat hier duidelijk over het geweld, dat wordt heel duidelijk gebruikt tussen de wezens en de mens.

I = ja ja je je volgens mij volg je in War of the Worlds eigenlijk een normale burger hè, gewoon een vader en zijn kinderen die eigenlijk vluchten voor het geweld. en bij 1917 volg je echt een soldaat die bevindt zich ja die voert het geweld eigenlijk uit. Maar dat maakt voor jou eigenlijk niet uit of ja... Dat is allebei een oorlogsfilm ongeacht welke rol personage heeft?

P= niet helemaal, want Pearl Harbor is weer een film dat waarbij het heel duidelijk afspeelt in oorlogstijd. Het gaat ook over die oorlog, het thema is ook echt oorlog, Maar het thema is ook liefde en en eigenlijk Als we de film echt extraheren dan gaat het puur en Alleen om de echte rode lijn als je alles poespas weghaalt, gaat het over die twee Mensen, die twee vrienden die verliefd zijn op dezelfde vrouw waarbij die ene dan dood gaat en die andere neemt de vrouw over. dus Dat is een film die heel sterk gelieerd is aan de oorlog en Dat was ook echt een oorlogsfilm denk ik voor mij en dan dan is War of the Worlds ook echt een oorlogsfilm. want de rode lijn is oorlog. maar ook bijvoorbeeld bij Atonement, waar gaat de film nou echt over, over pure liefde van Mensen die uit elkaar zijn getrokken door die oorlog. en dat betekent Als je dat zo zou zeggen nou Het is geen oorlogsfilm omdat gaat over de liefde, dan zou geen enkele gfilm een oorlogsfilm zijn want elke film, of je nou wil of niet, gaat uiteindelijk in essentie over iets anders dan de oorlog zelf. Als het dan zou gaan over puur oorlog zelf, dan zou het een documentaire zijn. Want zelfs Der Untergang, dat gaat over Hitler en zijn mentale toestand.

I= interessant wat je zegt. Jouw meest recente oorlog film is 1917, waar denk je dat die dan in essentie over ging?

P= over de wilskracht en moed van een jonge jongen om ten tijden van de oorlog en midden in de oorlog zijn opdracht zijn taak te vervullen. en die was om een bericht krijgen van Van het ene kant naar de andere kant van het front eigenlijk. maar die film gaat ook , als je echt goed kijkt dan zie je dat het helemaal niet gaat over de oorlog an sich, Het gaat over die jongen die iets wil en in tijden van oorlog moet leven.

I= en Als je naar die terugdenkt aan de beleving die je had bij die film, wat voor gevoel gaf die film jou?

P= heel heel intens, die veel was voor mij heel intens. Het heeft ook te maken met de cameravoering hè, waarbij bij oorlogsfilms vaker een beetje uit verband is getrokken zeg maar Omdat het wat vetter en wat meer in de beleving te maken, want Dat is vaak wat je wil bij oorlogsfilms, je wilt gewoon zo veel mogelijk in de beleving blijven zitten. maar ik denk dat die film voor mij vooral intens was en heel realistisch ook. je ziet echt dit zijn dingen die kunnen gebeuren en

I= maakt dat waargebeurde, is je dat ook dat het meer intens was omdat het realistisch was en ja wellicht waargebeurd of in ieder geval zou kunnen gebeuren?

P= ja want films als The Thin Red Line of inderdaad deze film.. 1917 of Dunkirk zijn ervaar ik als meer realistisch dan bijvoorbeeld Black Panther of War of the Worlds en Daarom zijn die ook over het algemeen wat heftiger ja ja. Ik denk dat War of the Worlds is een film die die heel .. die we volgens mij allemaal heel goed vonden, maar niet per sé Omdat de intensiteit van de oorlog zo heftig was, maar het ging gewoon om die vent om zijn psychologische toestand. Het is gewoon een vet verhaal van aliens die naar de aarde komen, maar ik denk dat de heftigheid van de oorlog... niet daar zijn uitwerking had op ons die realistische films wel hebben.

I= zijn die ook ja dus die achtergrond van War of the Worlds, die het thema de arena eigenlijk waar het zich afspeelde namelijk tegen de achtergrond van een futuristische oorlog, die oorlog was volgens jou niet per se nodig om dat verhaal te kunnen vertellen waar het waar het over ging? Namelijk over de struggles van een personage.

P= nou nee Ik denk niet dat dat zo is, Ik denk wel dat je dat je de oorlog nodig hebt, want de oorlog is in deze film een grote hindernis voor het karakter om zijn doel te

bereiken weet je, dat is letterlijk het enige wat hem tegenhoudt om z'n doel te bereiken. want het doel van Tom Cruise in die film is dichterbij zijn kinderen komen en dichterbij zijn gezin en bij zijn ex vrouw en die oorlog die zorgt ervoor dat wordt bemoeilijkt, en uiteindelijk zorgt die oorlog ook voor dat dat haalbaar is, dus die oorlog heb je zeker nodig want door die oorlog zijn ze ook dichterbij elkaar gekomen en heeft hij ook beter contact met zijn zoon gekregen maar ook door die oorlog was die zowel zijn zoon als zijn dochter bijna kwijt meerdere keren... dus ik denk dat zeker nodig hebt ja.

I= ja precies oké oké en want je noemt bij 1917 was het dan vooral eigenlijk, de waarden die je zag uitgebeeld worden door het personage was wilskracht... wat zou je, voor dat personage uit War of the Worlds zeg maar, wat zou dat dan zijn, ook wilskracht of iets anders?

P= Ik denk dat dat ook wilskracht is... en zeker en hetzelfde geldt Natuurlijk ook voor films als Saving Private Ryan en Dunkirk, waarbij het ook gaat puur om de wilskracht van die persoon om die oorlog te overleven. Natuurlijk hun intrinsieke doel, die rode lijn is iets heel anders, namelijk dat ze dichterbij hun familie komen of dat ze een brief moeten bezorgen aan de andere kant van het front maar juist die oorlog maakt het zo moeilijk.

I= dus eigenlijk, een oorlogsfilm is bijna altijd is een vertoning, een weergave van wilskracht met als grootste obstakel, ja, een vernietigende oorlog

P= Ik denk dat je van een oorlogsfilm wel zou kunnen zeggen dat je die oorlog zelf heel erg nodig hebt in de film om je verhaal te vertellen. Dus wat je net zei ben ik het absoluut niet mee eens want dat je een... dat je dat je ook gewoon in een andere setting hetzelfde verhaal zou kunnen vertellen, dat denk ik niet nee. die oorlog is een essentieel element om dat verhaal zo over te brengen?

P. Absoluut. Als oorlog níét een essentieel element is om het verhaal zo over te brengen, dan weet ik niet of het echt nog een oorlogsfilm is. Omdat er dan in de achtergrond gewoon een oorlog zit dat eigenlijk niet boeit voor het verhaal, dus dan is het thema is waarschijnlijk niet oorlog, ja, is een thema maar niet het hoofdthema, meer de arena waar zich afspeelt. Maar ik denk Als je het hoofdthema oorlog hebt en dat dat echt door het verhaal gebruikt wordt, door het script gebruikt wordt om die hoofdpersoon te helpen om zijn doel te bereiken of juist tegen te werken dan is het een oorlogsfilm.

I= zou ik ze dus Als je dat Als je de het element oorlog weg zou kunnen halen en het zou nog steeds hetzelfde verhaal vertellen, Zonder veel problemen, dan zou het geen oorlogsfilm zijn?

P= Nee, dan is het alleen de arena waar het zich afspeelt.

I= en je noemt wilskracht als waarde die dus eigenlijk heel vaak terugkomt in oorlogsfilms. is dat ook belangrijke waarde voor jouzelf?

P= ja Ik denk het wel. Ik denk dat ik dat die gedrevenheid, die die hoofdpersonages in die oorlogsfilms hebben, Dat is echt wel... Ik kan me heel erg mee identificeren want, Dat is een beetje arrogant om te zeggen Maar ik denk dat als in die verhalen zou zitten, dat ik dan ook het liefst zou zien dat ik die wilskracht bezit om inderdaad mijn doel te behalen en Dat is eigenlijk meer utopie van... de vraag is of dat echt zo is Maar dat hoop je wel , dat je die waarde dan ook zou bezitten dus Ik denk zeker dat dat een belangrijke waarde is ook voor mijzelf.

I= ja heb je dan in het dagelijks leven wel eens die behoefte ook om dat te testen of jij ook zo op die manier wilskracht zou hebben?

P= ja Ik denk het wel. Als ik bijvoorbeeld denk aan een keer dat ik een scooter ongeluk zag of zo dat ik toen ook meteen daarmee ging helpen. en Later dan daarna wel bedenk van nou, Ik ben net als die Mensen In de film, weet je wel.

I= had je toen op dat specifieke moment een specifieke film in je hoofd?

P= nee, dat niet per se.

I= Maar ik kan het andersom wel zo zijn dat die wilskracht.. die personificatie van wilskracht door die personages, dat Dat is Waarom oorlogsfilms leuk zijn om naar te kijken voor jou persoonlijk?

P= Ik denk dat het een element is, Maar ik denk dat niet nee, Ik denk niet dat de oorlogsfilm specifiek interessant Om naar te kijken vanwege die wilskracht van hoofdpersonages, want Er zijn genoeg films waarin de wilskracht van personages een hoofdrol speelt en Waar Mensen zich mee kunnen identificeren maar waarbij geen sprake is van oorlog. denk aan elke superheldenfilm, Misschien wel bijna elke film waar de wilskracht een hele grote rol speelt Maar totaal niks te maken heeft met oorlog.

I= nee en uit dat soort films die je noemt dus daar haal je ook inspiratie uit als zin van dat soort wilskracht zou ik ook wel willen hebben of kunnen hebben

P= ja ja, Ik denk zelfs dat dat eigenlijk alle films die we kijken, die we goed vinden, dat komt Omdat wij zekere mate van identificatie voelen met de hoofdpersoon en bij oorlogsfilm is dat gevoel heel groot Omdat we weten dat Het is gebeurd en Het is ook een hele andere setting dan je normaal gesproken gewend bent, Iedereen moet doorzetten. Dat maakt het ook wel nog vetter om die wilskracht te zien van de persoon en nu daarmee te kunnen identificeren, al zou het in theorie wel moeilijker moeten zijn om je te identificeren met een oorlogsfilm dan met iemand uit een realistisch drama.

I= ja Dat is inderdaad interessant, van hoe kan het dan dat in zo'n oorlogssituatie waar je zelf neem ik nog nooit in gezeten hoe kan het dan dat je daar wel dus dat identificatieproces wat jij dus een belangrijk element noemt voor het kijkplezier... hoe verklaar je dan... heb je dan bijvoorbeeld bij superheldenfilms ook dat identificatieproces?

P= ja Ik denk dat dat identificatieproces niet per se bewust is zo van oh ik voel me ik voel me nu precies Dat is ook zo en ik zou ook zo reageren, Maar het is wel, Het is wel een noodzaak voor elke film die een beetje goed is om de kijker mee te nemen in beslissingen van hoofdpersonage, maar wat je zei over oorlogsfilms, Ik denk dat het element is van oorlogsfilms om... Waarom zij een goede werking hebben op te kijker, is dat ze zich met die weerstand van het hoofdpersonage mee kunnen identificeren. En ik denk dat een ander element is waarom die oorlogsfilms zo bekeken worden is dat Dat het gewoon heel bizar bijzondere setting is, die ook nog eens realistisch is, niet alleen dat de wereld vergaat maar in dit geval vergaat de wereld om je heen maar is het ook nog eens realistisch en in sommige gevallen ook echt gebeurd. Ik denk dat dat een belangrijk element is waarom mensen oorlogsfilms kijken.

I= dus toch wel dat realistische?

P= Ik denk dat realistische zeker een rol speelt, maar niet bij alle Mensen want er zijn genoeg Mensen die allen Marvelfilms kijken en niet zozeer oorlogsfilms. Maar het bombastische van oorlogsfilms, dus het heftige en het geweld en en het doorstaat beproevingen over het algemeen hoog aanwezig en Dat is wel iets waarmee Mensen zich graag identificeren.

I= ja de spektakel speelt ook een grote rol? en Als je kijkt naar de afgelopen 20 jaar is eigenlijk heel veel zichtbaar geweld in oorlogsfilm is eigenlijk toegenomen. hoe verklaar jij die stijging in visueel geweld eigenlijk?

P= ja want Ik denk dat Mensen aan het begin van de loopbaan van de film überhaupt niet veel gewend waren. denk aan het allereerste beeld dat de Lumière gebroeders lieten zien in Parijs in die pop-up bioscoop, die je nou eigenlijk niet meer ziet maar wel meer terugkomen in Amerika. Nou die Lumière broeders trokken door Frankrijk heen en om nou van die pop-up bioscopen te hebben waarbij onder andere heel beroemd is dat die trein die aankomt en de mythe gaat, wat waarschijnlijk niet echt gebeurd is maar die mythe gaat dat die Mensen allemaal wegliepen enzo. nou Ik kan me voorstellen dat ze niet wegliepen maar kan me wel voorstellen dat ze wel oprecht schrokken van dat beeld en dat is wel een van de eerste malen dat je kan zien dat het beeld wat er uitgezonden wordt zonder geluid erbij echt op iets doet lijken en Dat gaat Natuurlijk van kwaad naar erger. Als je kijkt naar die zwart-wit films met John Wayne enzo, in het begin kunnen mensen zich prima daarmee identificeren maar op een gegeven moment wil je meer, wil je stapje erger, stapje hoger en dat resulteerde gewoon in In de afgelopen jaren Marvel's Infinity War wat gewoon letterlijk 3 uur aan Alleen maar oorlog is met beuken op gezichten en zo, wat gewoon echt wat voor bizarre film is. Maar echt iedereen gaat dood en continue Alleen maar actie en pijn.. Maar dat klinkt heel erg Maar dat is lang niet zo erg volgens mij als als die Als de horror. want wat je zegt afgehakte hoofden en darmen lichaam lichaamsdelen enzo, Dat is Natuurlijk uitstekend wat je ziet in horrorfilms daar komt het echte bloed in voor en in oorlogsfilms proberen ze het enigszins te beperken tot een tot een lichte mate hè soms ook wel erg hoor dat je ook gewoon ziet wat er gebeurt, maar Dat is gewoon meer achtergrond is gewoon zo ja, meer iets gebeurt dan gewoon. maar horror, dat is maar een select groepje Mensen die daar van houd. Dus er zit een zekere grens aan het geweld.

I= Waar ligt voor jou die grens? Wanneer wordt een oorlogsfilm een horror film?

P= nu specifiek mijn smaak... Ik denk dat de maat die kunnen dat niet per se in grenzend aan het geweld Maar ik denk dat de mate beroep het realistisch is is belangrijk. dus Als je echt inderdaad meedoet met de wetten van die film, de natuurwetten van die films zoals bij Marvel dat de Iron Man kan vliegen en zo, als je daaraan gewend bent dan kom je al vrij snel met de dingen weg, mar dat betekent niet dat het allemaal onlogisch moet zijn is. het moet wel te behappen zijn voor de kijker en dan is het belangrijk om het in die natuurwetten van die film realistisch te houden. Denk aan Harry Potter. Dat is een

heel irrealistische film, maar in zijn eigen natuurwetten is alles super logisch en super realistisch en daarom is die film zo goed en Als we dan kijken naar volgens mij naar horrorfilms dan is de logica vaak ver te zoeken. nou Dat is een groep van Mensen die daar enorm houdt, maar er is ook zeker een hele grote groep Mensen die zegt ja mij niet gezien bij de horrorfilms want dit gaat zo ver, Dit is zo niet-realistisch, zelfs niet binnen de natuurwetten van die film, die die film zelf heeft ontworpen en bedacht, dat ik af haak.

I= ja dus moeten we binnen de wetten van die film, binnen die narratieve wereld moet het consistent zijn wat er gebeurt, moet kloppen met die wetten die daar gelden, en Dat geldt dat geldt ook voor oorlogsfilms eigenlijk en hoe belangrijk vind jij dan dat dat die ook consistent zijn met wat er daadwerkelijk is gebeurd?

P= ja mijn smaak is films die beetje ruim omspringen met het begrip 'realiteit'. nou Ik heb een regisseur in m'n hoofd, weet even niet hoe die heet, maar die is van de nouvelle vague beweging zeg maar. en die liet het de realistische beeld zien en die maakte realistische films maar gaf daar wel zijn eigen draai aan en die kreeg heel veel kritiek van iedereen, die zeiden Waarom doe je Dit, dit is toch helemaal niet meer zoals Het was, je maakt nu iets anders van. En hij zei ja als regisseur heb ik gewoon die vrijheid. Het is geen documentaire dus mag ik even. En er zijn meer regisseurs die zo denken. Zoals Leos Carax van Holy Motors, dat is een bizarre film waarin ze echt heel vrij omspringen met de realiteit. maar binnen z'n eigen wetten.. dus die film is heel bizar maar binnen zijn eigen wetten is het vrij logisch wat er allemaal gebeurt en dan raak je er helemaal in en dan raak je ook gewoon... Ik weet niet of ik me zou identificeren met de hoofdpersoon, maar je kan het verhaal alsnog gewoon goed volgen als kijker. Leos Carax is een precies voorbeeld van een filmmaker die zei ik hoef me niet te houden aan de natuurwetten van het leven, ik maak zelf natuurwetten voor mijn film. En Dat als die met elkaar in consistentie zijn dan heb ik niets te vrezen van Van jullie argument want dan mag ik gewoon mijn eigen wereld bepalen.

I= dus die artistieke vrijheid dat vind jij dat vind je belangrijk?

P= Ja als filmmaker moet je juist iets toevoegen, anders krijg je alleen maar een verbeelding van de werkelijkheid. Ik denk dat juist fictie films zich... er goed aan doen om gebaseerd op waargebeurde feiten, dat mag, maar dan om daar wel iets mee te doen en anders is het gewoon een simpele navertelling in mooie camerastijl.

I= ja want ik sprak gisteren iemand anders en die vond het dus echt super belangrijk dat dat een een oorlogsfilm wel zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid komt Omdat het belangrijk is dat dat het niet wordt vergeten, dat zij weten hoe het er toen aan toe ging. wat vind jij daarvan?

P= nou heel goed voorbeeld is Unbroken, van Angelina Jolie, Dat is een film die echt die echt heel dicht bij de werkelijkheid ligt maar ook niet alles in die film is zo gebeurd. toch leven we met zijn allen heel veel mee met wat die man allemaal heeft meegemaakt en kunnen het ons voorstellen. en weten stiekem echt wel dat niet alles zo precies gebeurd want niet alles zal zo zijn geweest Maar dat die man een heel heftig leven heeft gehad dat staat buiten kijf en dan denk ik dat je dat je beide dingen hebt, dus en je houdt de artistieke vrijheid van de maker en die maker is wel dichtbij gebleven bij het echt gebeurde verhaal. Dus ik denk dat dat wel Samen kan gaan ja en dan heb je wel een punt dat je denkt hé waar is die grens dan inderdaad. Denk aan Apocalypse Now, dat is ook echt zo'n film waarvan Ik denk van nou het is echt een oorlogsfilm, gaat ook over oorlog en speelt zich af in de oorlog maar heeft ook een zekere fantasie in zich, een hele hoge mate van fantasie zelfs, waardoor je kunt twisten of dat nog wel een oorlogsfilm is. is er nog steeds Maar ik vind het wel een goede vraag. Ik denk zelf als ik het moet zeggen, dat ik Apocalypse Now wel echt als oorlogsfilm zie, Omdat het echt.. al is het als heel nauw heel vrij omgegaan met de werkelijkheid, Het is wel is en blijft een film die gaat over de oorlog in Vietnam en die is echt gebeurd.

I= ook wel een belangrijk onderwerp dat ik ook wil bespreken, een theorie die vaak terugkomt is dat oorlogsfilms regelmatig geromantiseerd zijn. bijvoorbeeld die rekruten voor de Vietnam oorlog die zijn allemaal heel veel geïnspireerd geraakt door de films van John Wayne In de post-Tweede Wereldoorlog tijd. daar is de algemene conclusie van, ja dat waren sterk geromantiseerde films die te hoge verwachtingen hebben gecreëerd bij de Vietnamgeneratie, waardoor die ervaring uitliep op een trauma. Vind je dat regisseurs een bepaalde morele verantwoordelijkheid hebben tegenover de bevolking om oorlogen niet te sterk te romantisieren met alle gevolgen van dien zeg maar?

P= Nee, nee, ik voel zelfs een weerzin tegenover het hebben van een morele plicht als regisseur, omdat ik denk juist dat een regisseur een kunstenaar is en kunstenaars die gaan juist vrij om met werkelijkheid. En dan is het aan de pers naderhand om dan even

toe te lichten in een recensie heb je jongens dit is niet hoe het echt ging hè. En Het is een beetje aan het gezond verstand van de mens want je bent ook wel een beetje een koe Als je je laat beïnvloeden door een sterk geromantiseerde oorlogsfilm met John Wayne In de hoofdrol en dat je denkt dat het zo gaat. dat weet je helemaal niet ten eerste en je moet wel even weten dat je niets weet. Het is niet de plicht van de regisseur om te zeggen dat iets niet klopt, nee absoluut niet zelfs.

I= Oké duidelijk. Er wordt gesproken over die films van John Wayne van dat eigenlijk zijn 'pro-war movies' dus die promoten de oorlog en de meeste Vietnamfilms zijn eigenlijk oorlogsfilms die worden gezien als een anti-war film door sommigen. door anderen wordt dat ook weersproken maar zie jij dat ook zo?

P= ik denk sowieso dat dat de filmmakers an sich daar niet mee bezig zijn of mee moeten zijn. soms zijn ze er wel mee bezig en dan is het om wel even een statement te maken maar en dat mag ook, maar is dat niet per se waar ze mee bezig moeten zijn. Ze willen gewoon een film maken en of dat dan tegen of voor oorlog is, Dat is dan in tweede instantie de vraag, maar dus Ik zie dat niet als een verantwoordelijkheid van de filmmakers. maar om terug te komen op je vraag, Ik denk dat dat wel zo is dat dat daar een zeker onderscheid in gemaakt kan worden. Zo ook bijvoorbeeld Born on the Fourth of July, Dat is echt een fictiefilm die ook vrij dicht bij de werkelijkheid komt, Omdat de maker wel intentie had dit keer om tegen de Vietnam oorlog een film te maken. maar nee Ik denk dat er zeker een soort onderscheid kan worden gemaakt en Ik denk dat Apocalypse Now en Platoon en Full Metal Jacket, dat dat films zijn die... die wel heftigheid van die oorlog Laten zien en dat het Misschien ook wel zo bedoeld is.

I= dus als jij die films kijkt.. heb je er ooit over nagedacht van wat Als ik het leger in zou moeten?

P= Ik denk dat het er ook wel mee te maken heeft dat wij niet uit Amerika komen en dat we niet in die tijd leven en in een heel andere wereld deel maar stel ... De Oost komt uit binnenkort, dat is een film die ook In het verleden ligt, maar wel recente verleden en Het gaat over Nederland. dus Ik denk dat... en het zijn jongens van onze leeftijd die daar een hoofdrol in spelen. Ik denk dat dat wel een film is die... waar ik me meer mee kan identificeren en dan misschien ga nadenken of die oorlog iets zou kunnen zijn waar ik zelf in zou willen zitten. Bij die andere films heb ik dat niet zo.

I= is dat ook een reden om uit te kijken naar de komst van die film, Omdat het eigenlijk jongens zijn onze leeftijd bijvoorbeeld?

P= Nee, voor mij is het gewoon, Het is een hele grote film, grote Nederlandse film met internationale potentie die gaat over een heel belangrijk thema dat besproken moet worden en daarbij is het gewoon een hele grote productionele waarde. Er is veel over te doen geweest In de filmwereld dus Dat is de reden dat ik die interessant vind.

I= oké en even over iets anders, heb jij een favoriete oorlogsfilm?

P- Pff...

I= Als ik jou Als ik jou vraag om een scène te noemen die jou het meest is bijgebleven, een oorlogscene, zou je die dan kunnen noemen?

P= ja ja Ik denk zelf meteen aan The Boy in the Striped Pyjamas. Waarin die vader dan zo beseft dat zijn zoon vergast wordt op dat moment, door zijn eigen toedoen. maar is dat een oorlogsfilm, is dan weer de vraag. ja Ik denk van wel want het speelt in die tijd en het verhaal is heel erg sterk gelieerd aan de oorlog dus dan is het wederom zo dat je Als je zou toetsen aan diezelfde vragen van is dit een oorlogsfilm.. Kan die film ook gemaakt worden Zonder de oorlog, dan denk ik nee , dus dit is zeker een oorlogsfilm. Maar die scene heb ik dan in mijn hoofd.. en die scene van Apocalypse Now met dat hij zichzelf dronken voert en in z'n handen snijdt en dat er ook echt bloed is en zo Maar dat is meer om de trivia die erachter zit, niet dat hij zo goed was... nee ja Ik heb meerdere scenes in m'n hoofd... nou ja maar Atonement, heel mooi halverwege heel mooi aan het eind een beetje hoe ze dan elkaars brieven lezen op hetzelfde moment en zijn dan in die bunker zit terwijl de aanvallen komen en hij In het front en we steeds denken dat hij doodgaat omdat hij aan het front zit en dat zij dan overlijdt in die bunker. Dat is een moment én als laatste voorbeeld, wat ik heel mooi vind is die scène in die film de Imitation Game. Dat zij er dan achterkomen dat hij daadwerkelijk een machine heeft bedacht die de oorlog kan winnen. nou Ik kreeg daar helemaal kriebels van. Want ze hadden hem daarvoor zo de grond ingeboord en hij kon niks en toen ineens, kut Hij is mokerslim weet je wel. kut hij maakt een machine die de oorlog 5 jaar korter laat duren. Daar ging ik wel heel goed op.

I= ja precies ja. En blijft zo'n scene dan ook wel wat langer in je hoofd hangen of zo zeg maar nadat die film is afgelopen?

P= nou ik denk dat het stuk voor stuk films zijn die ik net noemde, die sowieso in m'n hoofd bleven hangen en specifiek die scènes dan ook meer ja absoluut.

I= en waar komt dat dan door denk je?

P= Ik denk vooral door de emotie die ik op dat moment voelde, dus bij Atonement dat je die scheurbare liefde voelt toen hij erachter kwam dat zij juist was overleden in plaats van andersom en bij The Boy in the Striped Pyjamas ook, Toen ik voelde hoe die man zich in zijn hart ging verscheuren toen bleek dat hij zijn zoon vergast was en hetzelfde bij de Imitation Game toen brak mijn hart open Toen ik merkte dat zij hem nu dus wel gingen erkennen als hun meerdere eigenlijk zelfs... dus het heeft alles te maken met dat mijn gemoedstand gelijk is aan de gemoedstoestand van de mensen in die scene.

I= Ja en dat komt dus wel door de scene. zijn overeenkomsten In de momenten of In de situaties of omgevingen waarin je die film keek dat je denkt van, het kan daar aan liggen dat ik in dezelfde emotionele staat was toen ik die scène zag of dat niet per se

P= nee nee.

I= ja Maar dat is wel interessant want inderdaad ja, want je noemt twee scènes waarbij een van de twee personen overlijdt dus dat dat maakt wel impact waarschijnlijk, de dood. Maar je noemt geen scenes met spektakel of veldslagen eigenlijk, dus dus ja wat je zegt is Dat is inderdaad Misschien niet noodzakelijk voor een goede oorlogsfilm? Maar is de dood wel noodzakelijk om zo'n emotioneel effect teweeg te brengen bij de kijker?

P= nou de dood an sich niet, want in veldslagen in oorlogsfilms gaan er 300 mensen per minuut dood en dat zie je ook wel, Maar ik denk dat het wel op neer komt, is dat het spektakel van oorlogsfilms over algemeen wel een bijzaak is, al verrijkt het de film wel; Het is dus een groot element maar uiteindelijk zoals we al eerder zeiden is het vaak niet dat het Daarom gaat. Het gaat vaak over... Het is vaak de context van de rode lijn en die is dan inderdaad de liefde voor een ander of maar... en Als puntje bij paaltje komt dan kan het spektakel van een film dus het geweld in films, hoe mooi het camerawerk ook is, kan waarschijnlijk dan nooit echt tippen aan het gevoel dat je krijgt wanneer je de climax van die rode lijn, dus we van die drama van de geheime liefde ofzo, wanneer die zichtbaar wordt en de climax daar is zeg maar. Ik denk dat dat een belangrijk onderscheid is, dus het spektakel draagt heel veel bij maar zou nooit kunnen tippen aan de climax van de rode lijn In de film.

I= oké ja oke en even kijken, ja heb je wel eens gehad dat dit soort films invloed heeft gehad op je dagelijks leven?

P= Hmm dat vind ik heel moeilijk. Als het echt zo is zoals jij zegt Van beïnvloeden films jouw leven en de delen uit films of zo kunnen die jou zo grijpen dat je inderdaad dat je anders gaat leven of zo, Dat is bij mij niet het geval maar kan me goed voorstellen dat bij sommige Mensen dat wel is hoor, maar bij mij is het niet zo dat films zo'n dusdanige impact hebben op mij dat ik mijn leven anders indeel, maar het is wel zo dat films heel veel met me doen op het moment zelf en vaak naderhand ook nog, dat is ook de reden dat ik in de filmindustrie wil werken. Omdat het zo'n bizar medium is, zoveel beter dan boeken en podcasts. je kan je zo erg helemaal inleven. Maar het is niet zo dat ik nou denk, ik ga m'n leven anders indelen als ik een film heb gezien, nee.

I = Maar het is.. Ik kan wel voorstellen, ik weet jij bent filmstudent dus jij weet heel goed wat een film kan doen en ook zeker wat, in hoeverre dat van invloed kan zijn op je wereldbeeld. Waarschijnlijk heeft het toch, Misschien Samen met boeken, grotendeels je wereldbeeld gevormd, toch?

P= jazeke ik denk bijvoorbeeld de documentaire Seaspiracy, die ik laatst zag. heel intense intense documentaire waardoor je wel echt anders tegenover een vis gaat kijken. Maar dat zijn meer documentaires denk ik en fictiefilms je hebt ook wel een overtuigend, overhalend karakter soms Maar dat is dus primair niet waarvoor je een film gaat kijken denk ik

I= nee oké oké dus je gaat niet bewust... je hebt geen bewuste veranderingen aangebracht na het kijken van films maar Als ik bijvoorbeeld... als een geschiedenisleraar het heeft over de Tweede Wereldoorlog dan ga je Natuurlijk wel beelden voor je zien, klopt het dan wel dat dat meestal wel beelden zijn uit fictiefilms of is dat bij jou niet zo?

P= ja zeker wel ja, en ik denk dat dat bij iedereen of ze willen of niet, hetzelfde is. Iedereen heeft de beelden uit films voor zich want Dat is het enige materiaal waaruit je je kan voorstellen hoe een oorlog gaat. we zien foto's en filmpjes zien we, en af en toe wat nieuws beelden op het Journaal, Maar dat gaat ook niet over vroeger. Als je wilt weten hoe de oorlog aan het eerste front was In de Eerste Wereldoorlog dan heb je Alleen maar films Als 1917 , dat zijn dan de enige films die je als referentie hebt, dus het

kan ook niet anders dan dat je naar die films refereert Als je dan denkt aan de oorlog In de Tweede Wereldoorlog of de eerste ja.

I= Ja dus dan hebben films toch wel een grote invloed op ja op je wereldbeeld en op je leven in ieder geval.

P= Oh zo, dat ja dat klopt. Maar dat is niet alleen bij oorlogsfilms, maar ook gewoon elke andere film die over onderwerp gaat waar je geen voorstelling van kon maken of waar je nooit bij was geweest weet je, New York ken ik ook alleen van beelden vanuit de film.

I= Maar je hebt dus nog nooit gehad dat door een film of naar aanleiding van een film, dat er iets is veranderd in je leven? hoeft geen grote verandering te zijn, kan ook bepaald bewustwordingsproces zijn of inspiratie of hè, doorzettingsvermogen uiteten, zoiets.

P= Ik denk niet per se dat ik nee, nou Misschien onbewust, Maar ik denk niet per se dat ik bewust ik dacht van Ik ga anders leven nu omdat ik deze film gezien of ik ga iets veranderen in mijn leven. Dat is veel meer zo met documentaires, dan is het een ander verhaal maar daar willen ze ook echt, het primaire doel is ook gewoon echt om de kijker te overtuigen of over te halen, vaak, niet altijd. maar bij oorlogsfilms heb ik dat over het algemeen niet, nee. Alleen soms achteraf, dat ik denk, dat deden ze in die film ook. Maar niet dat ik iets doe, omdat ze het deden in een film. Maar het heeft wel effect op gedachten die je hebt, dat wel. Films hebben wel een effect om bepaalde manier van denken wellicht maar niet op een manier van doen. voor mij gaat die beïnvloeding niet zover, nee.

I= dus als jij geen enkele film had gezien die wilskracht zou weergeven of doorzettingsvermogen weer zou geven, maakt niet uit of het een oorlogsfilm of een andere film is, dan had je niets anders gedaan in je leven?

P= puur hypothetisch, Maar ik denk inderdaad niet dat ik anders was gaan doen of een andere discipline had Als ik geen 100 films had gezien over Mensen met discipline.

I= oké duidelijk even kijken dan even nog een paar laatste vragen en dat gaat eigenlijk over ben jij een beetje op de hoogte van de oorlogen die tegenwoordig gaande zijn In de wereld? hou je daar mee bezig?

P= nou ik hou me er niet zo mee bezig maar als op het nieuws komt volg ik het wel en ik vind het wel interessant wat er voor conflicten zijn nu. Want heel vaak als je films kijkt, zeker Tweede Wereldoorlog, dan denken mensen vaak van oh dat was vroeger, maar nu speelt het net zo goed een rol. We zijn nog even barbaars als 100 jaar geleden waren alleen op een andere manier dus ik verbaas me er altijd over als ik dat soort dingen zie ja. maar ja ik volg het wel in die zin. Beetje maar niet actief zeg maar

I= nee precies en wanneer is een daadwerkelijke oorlog die nu speelt geschikt om te worden verfilmd denk jij?

P= dat heeft te maken met de bekendheid en het effect die het had toen en nog steeds op de mensen. Het feit dat we elk jaar een dodenherdenking hebben dat ze nu memorails overal hebben en het feit dat het nog zo in het geheugen zit van mensen, ik denk dat dat ook de reden is deels waarom regisseurs en scenaristen sluiten besluiten om een film te maken. Een oorlog die een ver van je bed show is, zal minder aansluiting vinden bij mensen en dan kom je weer bij marketingdeel uit van waarom maken mensen films, deels voor zichzelf maar ook gewoon deels voor anderen. Natuurlijk. dus als jij niemand ermee kan bekoren dan doe je het niet terwijl heel veel mensen zeker in Nederland die gewoon joden als onderduikers, hun opa was overleden in de oorlog enzo en die heb je nu nog steeds heel veel. dus die populariteit van de Tweede Wereldoorlog die is nog steeds heel groot en dat heeft ook zijn effect op de films die worden gemaakt. En om terug te komen op je vraag, twee jaar geleden is de The Take of Osama Bin Laden uitgekomen toch, er worden nu tegenwoordig terrorismefilms gemaakt, over de aanslag op 9/11 of White House Down en dat soort type films. Dat is allemaal iets wat speelt in de afgelopen hè 20 jaar weet je wel. Terrorisme is opgekomen eigenlijk sinds ja sinds 9/11 dus 20 precies 20 jaar. dus dat is wel opvallend dat toen ook die films zijn opgekomen dat heeft echt te maken met de mate van populariteit. Ik denk dat de oorlogen die nu populair zijn ook een grotere kans hebben om verfilm te worden.

I= en zou je die films die je net noemt dus bijvoorbeeld zo'n White House Down, zou je dat ook een oorlogsfilm noemen?

P= Nee, want het was geen oorlog. Een oorlog definieer je als twee grote groepen mensen die tegenover elkaar staan en op die manier ook systematisch gaan vechten maar een film over terroristen... het wordt toch wel vaak oorlog genoemd he zo van het is oorlog! Maar dat willen ze gewoon als versterking gebruiken gewoon om het wat

zwaarder te wegen terwijl het niet altijd terrorisme is. Natuurlijk, maar nee dat zijn geen oorlogsfilms want daar is gewoon een klein groepje mensen dat gewoon besluit iets heel ergs te doen

I= en andersom een film over het Amerikaanse leger dat een basis van al Qaeda binnen dringt om daar Osama Bin Laden op te pakken of wat dan ook, vind je dat dan wel een oorlogsfilm?

P= ja want al-Quaida en de Taliban zijn wel dusdanig grote groeperingen die echt vechten tegen een land, tegen een ander land, tegen de Amerikanen tegen Rusland en zo in Irak. Ligt er wel aan waar het over gaat, Als het gaat over een jongen en een meisje die verliefd worden en die zouden trouwen en dan gaat de hond dood in de achtergrond van.. In de context van de oorlog, dan is het geen oorlogsfilm. Maar gaat de film inderdaad over het oppakken van de leider van al Qaida Maar dat kan niet want Er is nog oorlog in dat gebied en op een moment pakken ze die man, dan is het een oorlogsfilm.

I= en wat vind je over het algemeen van een actieve Nederlandse krijgsmacht? vind je bijvoorbeeld dat meer geld naar defensie moet?

P= Ik weet wel aan de ene kant dat de materialen voor de krijgsmacht sterk verouderd zijn en aan de andere kant denk ik... We hebben.. In Europa hebben we geen oorlog meer want daarvoor is in de Europese Unie en zoiets zouden we kunnen krijgen voor het grootheden als Rusland, Amerika, China, Noord-Korea, daar zou Europa als geheel wel een keer in gevecht mee kunnen komen of de NAVO versus Noord Korea bijvoorbeeld. Ik denk niet dat dat nooit zou kunnen gebeuren maar ik denk niet dat Nederland daar meer in moet investeren om zichzelf te beschermen tegenover landen als Frankrijk en Italië.

I= Maar een Europese krijgsmacht, vind je het belangrijk dat daarin wordt geïnvesteerd?

P= ja ik vind dat Europese Unie sterk moet staan in zijn regelgeving maar ook inderdaad in de krijgsmacht en opbouw van sociale structuur en zo. Ik denk dat de Europese Unie wel... maar goed ik denk dat ik ben gewoon best wel pro-Europees.

I= Maar ben je ook pro-leger, pro-defensie pro-krijgsmacht?

P= Nou, er gaat zoveel geld heen... en Natuurlijk hoe groter het wordt, hoe meer geld er ook heen gaat... Dus eenmaal verzadigd denk ik niet dat het ook belangrijk is om

die krijgsmacht nog verder uit te breiden. Als je niet alle middelen hebt om een normale Europese sterke krijgsmacht te hebben dan moet er geld heen denk ik ja. Het is wel belangrijk om die veiligheid te hebben.

I= Dus je vindt ook dat de Nederlandse bijdrage aan de navo, die is al jaren zeg maar onder wat de afspraak is, die moet volgens jou wel weer die 4% worden?

P= daar weet ik niet genoeg over hoe de navo er nu bij staat... Als het echt zo is dat ze dat geld nodig hebben dan wel ja ja.

I= wat is volgens jou de belangrijkste kerntaak van de krijgsmacht? Waarvoor bestaan ze?

P= Als je het niet hebt, dan heel groot probleem hebt, maar echt in de problemen zit, als er toch een land is dat vijandig is, net zoals Duitsland toen en Noord-Korea en Rusland nu. Dat het gewoon belangrijk is om die veiligheid te hebben voor het geval het misgaat.

I= en wat versta je allemaal onder misgaan dan, Dat een land zijn imperium wil uitbreiden bijvoorbeeld?

P= Dat een land zijn pijlen richt op de Europese Unie

I= ja en dat wij dan als Europese Unie onze integriteit kwijtraken?

P= ja, precies.

I= kunnen oorlogen volgens jou wel moreel verantwoord worden?

P= Ja bijvoorbeeld in het geval van terrorismebestrijding. En ik denk dat geborgenheid veiligheid die zin het geborgenheid, vertrouwen in de staat het belangrijkste is. Waarom je een leger moet hebben. Want dat wanneer er een leger staat, dat mensen zich meer geborgen voelen, meer thuis voelen en inderdaad veiliger voelen en daardoor de staat meer vertrouwen. en oik denk dat een sterke krijgsmacht indirecte verbinding heeft aan de mate van patriottisme of nationalisme in een land. Dat is gewoon met Noord Korea zie je dat erg, die hebben een enorme militaire dienst, en de mensen die we wel spreken en zien dat zijn de mensen die over het algemeen ook heel erg trots zijn op Noord-Korea en wat ze kunnen. In hoeverre ze niet zijn gehersenspoeld.

I= Maar het patriottisme, nationalisme, dat vind je wel belangrijk?

P= dat niet per sé nee maar denk wel dat het aansluiting heeft bij militarisme.

I= ja ja wat vind je van de dienstplicht? vind jij dat de militaire dienstplicht zoals vroeger weer terug moet komen bijvoorbeeld?

P= nee Ik denk dat het goed is, Als het nodig is dan staan we er. want die mate van solidariteit is iets heel waardevols waardoor je ook Mensen verbindt met elkaar en en dat het wel zo is dat er Mensen zijn die hun leven moeten geven voor andere Mensen in hetzelfde land, vind ik dan moreel wel te accepteren.

I= Dus als Nederland in oorlog raakt dan ga jij het leger in?

P= ja en tegelijkertijd is het moreel verwerpelijk natuurlijk dat je je leven zou moeten geven voor de overheid van een land Omdat de overheid ruzie heeft met een ander land, is eigenlijk van de zotte. Dat is echt echt heel bizar. Ik denk wel dat het realiteit is en dat we het moeten doen. aan de ene kant is het moreel verwerpelijk en de andere kant heeft ook iets moois. Het romantiseren van de oorlog is nog steeds wel iets wat ik ook al een beetje heb, want het is mooi om voor je land te strijden maar je hoort Iedereen die dan Vietnam terugkwam maar ook van Tweede Wereldoorlog, die hebben gedichten geschreven waarin ze de horror van de oorlog beschrijven en ook de waanzin van überhaupt oorlog voeren. Er gaan heel veel Mensen dood en de overheden die veranderen niet weet je wel. Het zijn twee landen die met elkaar vechten via hun burgers en dan uiteindelijk hun wapens neer leggen en besluiten weet je wat, er zijn zoveel Mensen doodgegaan aan onze kant en aan jouw kant, Laten we stoppen.

I= vind je dan dat eigenlijk überhaupt oorlogen wel te verantwoorden zijn dan?

P= ja Ik denk het wel, Omdat het nu iets is dat zit ingebakken In de samenleving. Dat is al sinds de Grieken Romeinen, sinds de eerste Mensen die Samen gingen wonen hadden ze al ruzie dus, ik denk dat het iets is dat gewoon bestaat waar we mee moeten dealen met zijn allen, maar Het is wel in beginsel een moreel verwerpelijk iets... ik denk dat iedereen het daar mee eens is en toch doen we het. dus dat is ook bizar eigenlijk

I= want jij zou het dus ook doen Als het nodig is... en met welke ideologie in je achterhoofd zou je dan toch het leger in gaan als het nodig is?

P= ja beetje ja een beetje... toch een beetje hypocriet, maar toch dat landsgevoel. Strijden voor je je land en voor de Mensen om je heen. want is er wel zo dat , stel de Russen zouden nu Nederland in komen en zeggen alle Mensen met bruine haren in Nederland die moeten het land uit en werken in de fabrieken over de grens dan zou ik ook in dit voorbeeld de oorlog in gaan. Dat is natuurlijk altijd zo, ook de overheid zal niet zomaar oorlog voeren. die zal Alleen maar oorlog voeren wanneer het voor de burgers van belang is dat de vijand een kopje kleiner wordt gemaakt. Dat is ook met de Hutsi's

en de Tutsi's, elke Hutsi was trots om aan die oorlog mee te werken omdat ze dan die Tutsi's eronder kregen en hun vader was dood door de Tutsi's of hun moeder of hun oma en tante... Dus in die zin is het niet meer zo verwerpelijk als het inderdaad iets is waar je zelf iets aan hebt wat je echt niet wil dat het anders wordt, dan is oorlog wel een bruikbaar middel en dan moet een overheid aan de bevolking oproepen om die plicht te vervullen.

I= dus je zou het doen als Als je gelooft In de juiste reden van...

P. ...In de 'cause' van de oorlog, ja, zeker.

I= dus niet per se inderdaad het feit dat je wil sterven voor je land, maar vooral als de reden overeenkomt met jou, ja waarden eigenlijk. En vertrouwen In de overheid is daar ook een belangrijke waarde in eigenlijk?

P= Ja , heel heel belangrijk. Misschien wel de belangrijkste. Een oorlog die zeg maar die zich echt ver van ons bed is dus in Mali bijvoorbeeld of dat men Amerika zich ging bemoeien met de oorlog in Vietnam en onze Amerikaanse strijders naar Vietnam sturen om daar een beetje de boel te bestieren zonder echt belang te hebben bij het claimen van de Vietnamese grond, Dat is iets waarop je kan zeggen die oorlog is moreel verwerpelijk. en Dat was ook zo, Iedereen kwam daartegen in opstand, maar je hoort Niemand over de Tweede Wereldoorlog over de soldaten daaro want Dat is een legitiem doel. We wilden allemaal die Duitsers verjagen.

I= maar is de gevecht van Amerika tegen de opkomst van het communisme, want Dat is Natuurlijk waar Vietnam om draaide, is dat geen legitieme reden?

P= nee want Dat was voor heel veel Mensen echt een ver van hun bed show en het feit dat Vietnam dan communistisch zou worden, wat ze uiteindelijk toch zijn geworden, betekent niet meteen dat Amerika zelf niet meer kan handelen met Vietnam of de hele wereld ineens communistisch werd. Het doel moet duidelijk zijn, mensen willen wel strijden maar je moet een goed doel hebben als overheid.

I= oké ja duidelijk nee goed goed. Ik weet denk ik genoeg. Heb je zelf nog iets wat je graag wilt toevoegen?

P= nee, het was leuk, dankjewel.

Bijlage 4c. Transcript interview met Participant 3

TRANSCRIPT 3 – INTERVIEW MET PARTICIPANT 3

I = interviewer

P = participant

I= oké wat is de meest recente oorlogsfilm die je hebt gezien?

P= Ik heb afgelopen donderdag American Sniper gezien. Die ging over een Amerikaanse militair die, wat ik wel interessant vond, was opgegroeid en die had heel erg inderdaad de Amerikaanse cultuur van We moeten voor ons land strijden en en die die werd uiteindelijk een soort van overtuigd door 9/11 en daardoor wilde die mee gaan strijden om ja om... In het gebied, was Irak ja daar, hoe zeg je dat, ja de Amerikaanse oorlog te voeren en ja ik moet zeggen goede film. wel zware film en ja ik ging dan ook naar huis... ze moesten dan oorlog voeren en na 9 maanden kwam hij weer thuis en naar zijn vrouw toe en die had dan een kindje en Dat was allemaal heel moeilijk want hij had eigenlijk gewoon heel erg op bijna een verlangen om terug te gaan om toch weer te helpen voor de Amerikaanse cultuur en toch weer ja de Mensen daar hun recht... zo voelde het voor hem dat hij het recht, het allemaal goed moest maken en ja dus als ze naar prima film.

I= oké ja en wat voor wat voor boodschap denk je dat die film poogt uit te dragen?

P= poeh, ik denk twee verschillende boodschappen. de eerste is dat wat de oorlog wel niet met iemand doet en wat wraak wel niet met iemand doet. hoe Mensen op worden gevoed in hun land heeft heel veel invloed op hoe ze er op latere leeftijd over denken zoals dus inderdaad In het geval van de American Sniper was dat wat ik zojuist al zei dat ze worden opgevoed met het idee van We moeten 'serven for our country' en ja We zijn er voor elkaar en we strijden met elkaar tegen de anderen en ja dat dat dat dat vanuit begin af aan mee is genomen In de opvoeding ja dat Dat is zo ja. uiteindelijk heeft dat ervoor gezorgd dat hij nou ja naar Irak is gegaan en daar mee vocht. Dat is de eerste boodschap. de tweede... ja wat voor mij eigenlijk heel erg 'striking' was was dat heel veel impact had op mij dat die vrouwen ook allemaal maar thuis zaten te wachten en met de angst dat hun man niet terug zou komen en die zit dan net in een fase dat ze een baby krijgen. Dat was voor mij ook eigenlijk heel ja ja typerend en die boodschap hebben ik er

een beetje uitgehaald dus ja dat zijn dat zijn eigenlijk de twee dingen die ik die vooral opvielen bij mij.

I= inderdaad je je noemt dus vaak die eigenlijk, die ideologische drive van Van nou de hoofdrol of het hoofdpersonage om om die oorlog te voeren en dus ook dat die dat die zelfs ook al is die thuis en zie eigenlijk verstoten van de ellende daar dat die alsnog terug wil...

P= dat vond ik inderdaad heel bijzonder dat hij dat hij zo erg dat gevoel was dan ik, ik moet helpen want Hij is een hele goeie sniper ja is echt een supertalent met heel veel kwaliteiten en hij denkt ook van ik moet inderdaad terug om mijn country om te serveren... ik even niet op het Nederlandse woord...

I= Dienen?

P= Ja precies. ja, en ja een tweede wat ik al zei, dat dat het heel moeilijk is voor de vrouwen ook en dat heb ik eerlijk gezegd, dat vond ik wel grappig want dat ik heb al meerdere oorlogsfilms gezien, daar heb ik die die bepaalde rol die heeft nooit per se bij me gespeeld dat ik dacht van godsamme dat moet vervelend of moeilijk voor hen zijn geweest en dat wil ik nu wel.

I= ja ja dus ja dus ja dus dat Dat was echt iets nieuws voor jou dat je niet dat je dat thuisfront om het zo maar te noemen, de Mensen thuis, dat die ook eigenlijk een soort van onderdeel uitmaakte van de film? Heb je het idee dat dat bij andere oorlogsfilms minder is, of?

P= ja of wel op dat het oorlogsgebied zelf mij meer greep, want je hebt Natuurlijk ook films... Ik heb Hacksaw Ridge ook gezien, ja Dat is super indrukwekkend wat er allemaal gebeurt op het oorlogsfront zelf. ja met die kliffen, hoe ze daar naar boven moesten klimmen en en Het is Natuurlijk echt een bizar verhaal en en heel gaaf gefilmd vind ik zelf ook. maar daar gaat het echt om op het grondgebied daar in Vietnam en hoe daar wordt gevochten en wat er allemaal precies gebeurt en hier werd toch heel vaak teruggekeken... en ja ging het vaak over dat dat hij weer naar huis kwam en dat die relatie veel frictie gaf aan dat het moeilijk was om weer ja die situatie thuis op te bouwen en ja ja je zag de struggles van die vrouw en dat kindje en ja dat dat Dat was wel apart. Dat was me nog niet vaak zo opgevallen.

I= nee precies en Als je het vergelijkt met een film als Hacksaw Ridge waren er eigenlijk relatief weinig gevechtsscènes of in ieder geval scenes met echt visueel geweld

erin, klopt dat? ja minder ja dus ze waren er absoluut wel maar inderdaad ook wat rustiger, want hij was dus American Sniper dus ja je had wel veel scènes dat hij, ook gave scenes, mooie beelden dat hij met een met een sniper aan het inzoomen was op tegenstanders en en ja... dus dus je had ook wel hier nare scenes hoor dat handen eraf geboord of ja dat dat grijpt je wel flink Natuurlijk. maar maar ja dus dus wel minder... Ik wil die per se zeggen minder heftige scènes, Maar het ja dit viel me vooral op, dat het thuisfront ook meespeelde ja

I= denk je dat geweld een essentieel onderdeel is van het genre oorlogsfilm?

P= ja ja denk ik zeker. Oorlog doet vaak bij veel Mensen denken aan iets gruwelijks en Het is in ieder geval, wat Ik denk ook iets gruwelijks, genoeg geschiedenisvakken gehad waarin ja het ergste van het ergste beschreven en Als ik dan een oorlogsfilm kijk dan komt dat ook wel absoluut terug en dan zie je ook gewoon ontzettend veel Mensen ja overlijden door op hele vervelende manieren. en Natuurlijk heb je ook oorlogsfilms met de nasleep ervan dus dan zie je eerst de oorlog... dan zie je eerst wat op het In de veldslagen gebeurde en daarna zie je ze terug komen met ja mental diseases en noem maar op. dus ja inderdaad dat typeert wel, extreem geweld typeert voor mij wel oorlogsfilms.

I= Oké duidelijk en en wat wat doet dat met jou als kijker? Het kijken van extreem geweld?

P= ja dat is pijnlijk en ik Ik denk vooral van mijn god hoe hoe kunnen, hoe kunnen Mensen dat elkaar in godsnaam aandoen... hoe zijn hun hersenen zo een soort van gevormd of zijn ze gehersenspoeld of doorgedraaid... ik vraag me altijd af van mijn god hoe krijg je het voor elkaar om met zijn allen zoiets te veroorzaken en ja dan krijg je dus bij die American Sniper Natuurlijk mee dat dat ze vanuit hun jeugd heel erg worden opgestoomd van die zijn slecht en Wij zijn goed en dat kun je allemaal maar wel met theorieën op baseren Waarom ze het doen maar alsnog denk ik heel vaak van Waarom en hoe kun je iemand zo... bijvoorbeeld een boor zetten in iemands lichaamsdeel en die gewoon nog levend is terwijl familieleden kijken... Dat was dus een voorbeeld uit American Sniper. maar ja dan denk je van dit dit wil ik niet zien en Ik heb dan ook van verschrikkelijk om mee te maken en niet... dat ja kijk je en denk je echt is dat nou echt zo gegaan en heb ik nou zo'n fijn leven dat ik dat niet hoef?

I= ja ik hoor eigenlijk verbazing en ook wel afgrijzen of in ieder geval afschuw van wat je ziet?

P= precies ja

I= en hoe verklaar je dan dat je toch kijkt?

P= ik denk... ten eerste ik houd heel van geschiedenis, dus de verhalen dus... In de klas kreeg je altijd gewoon een basis overzicht van zo is het gegaan en nou zo'n Hacksaw Ridge en die films zoomen op verschillende oorlogsgebieden in en en en dat vind ik heel interessant, dat ten eerste. ik hou ook van actie, dus dat wel. ook al vind ik het verschrikkelijk om om die Mensen zo dood te zien gaan, maar die die die die actie die die ja die pakt me ook wel. en ja... ja die twee komen nu nu bij me bij me op. soms is het ook wel ja, het klinkt heel heel erg, maar iets moois of zo dat dat uiteindelijk nou toch weer de man terugkomt bij de vrouw om het zo maar te zeggen. en die die zijn er weer gelukkig Samen, ook al zitten er heel veel mentale problemen achter en maar ja, dan heeft diegene wel gediend voor zijn land en ja dat dat voelt dan toch weer soort van goed, terwijl zo'noorlog Natuurlijk verschrikkelijk is, maar ja ja ik hou soms ook wel van mijn films die goed aflopen en soms heb je dat Natuurlijk ook, geromantiseerde oorlogsfilms, maar ja dat verschilt een beetje.

I= ja en vind je het inderdaad belangrijk dat dat het dus goed afloopt? heeft dat invloed op wat jij, hoe jij de film waardeert denk je?

P= nee Ik denk dat dat meer aan mijn emotie ligt, die ik zelf ondervind op dat moment. dus Als ik Als ik als me wat minder goed voel, dan heb ik liever dat het fijn afloopt en Als ik me wat beter voel dan kan ik ja wel wat heftigers aan. denk dat dat niet per se... ja ja nee nee

I= ja dus Als het slecht afloopt voor de hoofdpersoon, hij gaat gewoon dood bijvoorbeeld, dan zou je het nog steeds wel een goede film kunnen vinden?

P= ja zeker ja. wel een shock en dan zou je met andere Mensen het erover hebben van potverdomme wat was dat een eigenlijk een vervelend einde, maar toch zo'n goeie film, maar nee ja dan dan dat sluit niet voor mij uit dat het dan geen goede film is nee.

I= maar wat voor elementen maken het voor jou wel een goede film?

P= acteerwerk en hoe het gefilmd is.. dus dus de de manier van nou je hebt ook ja kom ik niet op de naam... Misschien Misschien weet jij dat, maar volgens mij is dat 1917 dat ze altijd vanuit een bepaalde hoek filmen? dat vind ik dan zijn echt een fantastisch

element, dat ze dat Alleen maar hebben gebruikt en ja ja ook wel spektakel en ook gewoon het het verhaal zelf, het moet het moet wel een verhaal zijn die pakkend is, die inderdaad met geschiedenis te maken heeft ik hou niet zo heel erg van een te erg te erge fabel of... zoals Star Wars of zo, als het al meer richting die oorlogen gaat dan vind ik dat niks, het moet wel dat idee dat het echt gebeurd is, dat je echt de Mensen zo ziet lijden en zo vervelend heb... dat vind ik dan aangrijpender of zo en dat vind ik dan ook echt echt nou ook bepaalde manier leuker om te zien.

I= okay ja Dat is wel interessant, dat waargebeurde, is dat dan een element voor jou om het extra te kunnen waarderen Als ik het zo hoor?

P= ja ja.

I= oke en ja degene die ik gisteren sprak zei bijvoorbeeld die superheldenfilms, dat zijn ook oorlogsfilms, daar wordt ook heel veel in gevochten zeg maar en dat zijn ook twee partijen die tegenover elkaar staan en zo, hij vond dat juist niet belangrijk dat het dan dat het waar gebeurd is. Maar de degene die ik daarvoor interviewde die vond dat juist ook cruciaal...

P= Ik vind dat wel inderdaad echt cruciaal, maar Misschien is dat ook mijn ja Dat is ook wel mijn voorkeur. Ik ben ook niet van dat soort films Omdat ik dan denk dit Dit is ja verzonnen en dit kan niet in mijn idee echt zijn... dat kan ook niet Natuurlijk, maar Misschien heb ik die fantasie dan niet echt of.. ja Ik vind echter dat oorlogsfilms of zo ja dan veel leuker en veel aangrijpender dan dan ja Spiderman of Star Wars of wat dan ook, ja.

I= waar kan waren kan dat denk je mee te maken hebben? dat echt dat het moet kunnen plaatsvinden in volgens de wetten van... Van de werkelijkheid of hoe?

P= Omdat ik me daar dan veel beter bij kan voorstellen wat die Mensen hebben doorgemaakt ook... en en Ik denk al vrij snel als Spiderman Van gebouw tot gebouw springt, dan dan ja dan Ik weet niet, dan stop ik al snel... dan denk ik Dit is Dit is niet echt en dit vind ik dan dit vind dat niet leuk.

I= ja ja dus Het is je kan je ook beter inleven in een verhaal dat dat realistisch mogelijk is?

P= ja precies... Als ik de hoofdrolspeler van American Sniper zie huilen of het heel moeilijk zie hebben dan heb ik echt veel... dan voel ik me veel vervelender dan Als ik Spiderman zie huilen. maar ja Dat is het wel.

I= dus je hebt het idee dat je je beter kan identificeren met met hoofdpersonages in waargebeurde oorlogsfilms dan ja, dan bijvoorbeeld...

P= ja absoluut

I= en dat heeft er dan mee te maken dat zij... dat jij meer gelijkenis hebt zeg maar met dat soort personages?

P= ja eigenlijk wel, Je kunt je veel beter voorstellen hoe hoe zij zoiets doorgemaakt hebben. ik Ik ben me sowieso zelf vanuit mijn persoon wel heel erg mee bezig hoe andere Mensen zich ja hoe andere Mensen zich voelen en ja je kunt het wel meeleven noemen en in zo'n film kun je je Natuurlijk nooit voorstellen hoe erg Dat is geweest... maar wel ja, je ziet wel hoe ze lijden en dat vind ik dan op een bepaalde manier ook weer heel aangrijpend. Ik vind het niet mooi dat ze lijden Maar ik vind het wel het idee dat het echte Mensen zijn dat pakt dan wel ja

I= dus ook het idee van die persoon had ik kunnen zijn. ja precies ja, dat je denkt van mijn god wat verschrikkelijk toen en wat wat goed hebben we het nu eigenlijk hier in Nederland Natuurlijk hè, in Nederland. Maar dat gaat dan wel door mijn hoofd heen ja.

P= En heb je dan heb je ook wel eens gehad dat je een personage zag en dacht van oh zo zou ik ook wel willen zijn? of bepaalde eigenschappen waarvan je denkt van ja, Dat zou eventueel een rolmodel kunnen zijn bijvoorbeeld?

P= ja Misschien wel heel veel ook. maar ja een soort van, zo ben ik ook nooit opgevoed, Maar het idee dat je zo ontzettend geeft om je land... ja ik nou trouwens ik zou zo zeggen Ik ben helemaal niet heldhaftig dus, dus ik zou ook nooit mezelf aanmelden voor de dienstplicht noem maar op dat dat gebeurt gewoon niet en soms zou ik wel denken van ja man-up en zij hebben het allemaal doorstaan en en ook super hard ervoor gewerkt en wat doe ik in die zin eigenlijk... Maar dat komt ook voor een deel Omdat je Natuurlijk in een andere tijd leeft en hij eigenlijk in een in een heel veilig land leeft. dus dat dan ga het niet door mijn hoofd heen van dat ga ik eens doen, Maar ik heb wel gewoon het doorzettingsvermogen, het ja...

I= nee oké Maar dat is dus wel een belangrijke eigenschap die die je terugziet in die films, en een eigenschap die je waardeert, ook in jezelf?

P= jaja gewoon hoe.. Dat is ook weet je, hoe Iedereen elkaar op elk moment in zo'n veldslag helpt om maar met z'n allen terug te komen, ook al is iemand super

gewond en gaat hij het niet meer halen... ik ik ja klinkt heel erg Misschien, Maar ik zou even in efficiëntie denken, ik ik zou denken van Als we hier met 3 man nu om die gewonde of bijna dode militair zou gaan staan, dan gaat dan gaan we er allemaal aan... maar zij, in ieder geval zo zie ik het altijd in die oorlogsfilms, zij gaan wel met z'n allen met elkaar door het vuur en ze willen dat Iedereen terugkomt op de basis zodat ze of begraven kunnen worden, of dat ze geholpen kunnen worden, maar ja je strijdt wel met zijn allen heel erg voor elkaar. en dat ja dat dat mis je soms wel in deze samenleving soms ook heb ik het idee.

I= ja dus die solidariteit die je terugziet, Dat is ook iets wat je... waar je bij tegenop kijkt zeg maar?

P= ja eigenlijk wel ja. en ja hoe Iedereen, ja zo hard werkt voor elkaar en echt opkomt voor elkaar... Dat is ongelooflijk. je gooit je leven in het vuur voor iemand anders en dat doen ze dan niet... ik bedoel dat doen wij ook voor onze naasten, Maar dat zijn dan ja, soldaten die die die die je Misschien... waarvan je voornaam kent en een keer een praatje mee hebt gemaakt

I= Ja, ja en Dat is ook iets wat jij graag terug zou zien komen Misschien? In het dagelijks leven eigenlijk?

P= ja die ja dan dat dat idee van, Van elkaar zo helpen en met elkaar is ja strijden je voor iets en Dat is nu ook wat moeilijk is aan de samenleving want je strijdt Misschien bijvoorbeeld nu met zijn allen voor corona, maar dan zie je ook heel veel tegenstanders weer en die... en dat is het idee van polarisatie, Natuurlijk waardoor oorlogen überhaupt ontstaan, dat er een partij heel erg anders zijn dan de andere. Dus Daarom heb je ook z'n saamenhorigheid in een groep, dus in die mate wil ik dat nog niet creëren, maar wel van ja dat je als iemand overigens gewoon op de grond valt hier dat we met zijn allen gewoon haar helpen en dat we ervoor zorgen dat dat zij zo snel mogelijk hulp krijgt... en in zo'n situatie gebeurt dat Misschien ook wel maar ja dat in die oorlog krijg je dat veel erger mee

I= denk je dat een onderdeel is Van het leger? dus die saamenhorigheid, die loyaliteit aan elkaar, die solidariteit, denk je dat dat..

P= ja dat wordt wel gecreëerd ja, dat wordt er wel ingezet, die gedachtes worden wel ja besproken en Ik denk ook hoe je ...ook in American Sniper zag je dat ook goed terug, hoe erg zij getraind worden en zij daar allemaal doorheen gaan en Iedereen moet

elkaar helpen want Iedereen heeft wel een keer een soort van mental breakdown of wat dan ook... ja die worden wel gedrild om met elkaar tegen iemand te vechten en dan wordt ook bijvoorbeeld als ze aan het strijden zijn geroepen van ja die Mensen uit het Midden Oosten zijn verschrikkelijk en dit en dat, een soort van gebrainwashed

I= ja en denk je dat andere Mensen dat ook een belangrijke eigenschap vinden, die solidariteit die saamhorigheid?

P= je bedoelt gewoon andere Mensen in die films?

I= ja in onze samenleving zeg maar, dat een gemeenschappelijke waarde is die die ja waarschijnlijk de meeste Mensen ook zullen hebben?

P= nou ja denk ik wel of in ieder geval diep van binnen wel. Maar ik denk dat dit ook dus te maken heeft met voor welk doel je gaat, ik bedoel met een bedrijf ga je voor die missie van het bedrijf en dan dan ga je er met zijn allen dus ook voor. en en gelukkig heb je bij een bedrijf niet vaak tegenstanders maar ja die saamhorigheid die die voel je ook hè ja ja dat denk ik wel.

I= zou het dan denk je zou het om die saamhorigheid nog meer te kunnen creëren net zoals dat in die zoals je in films ziet, zou dan slim zijn om bijvoorbeeld de militaire dienstplicht in te voeren?

P= ja dat vind ik heel moeilijk, want Ik heb ook niet perse... dienstplicht zou zou ik voor een idee wel goed vinden om en Nederlanders daarin wat ja bewuster te worden.. en ik bedoel, voor elkaar klaarstaan is gewoon iets heel moois en hoort ook zo. Natuurlijk dienstplicht nu zal het heel anders zijn dan in die oorlogsfilms gebeurd Natuurlijk, maar ja Misschien wel. maar dan maar dan niet met het idee van We moeten worden gedrild om met z'n allen tegen iemand te vechten, nee dan word je gedrild om Samen te werken en om Samen ja eigenlijk een aantal weken achter elkaar met zn allen te strijden om hè om er doorheen te komen hè en en dan ja, dan dan heb je het met z'n allen voor elkaar gekregen, maar niet dat je dan tijdens dat je dat doet gebrainwashed wordt met wij moeten... Nederland is het en tegen de rest moeten we strijden, dat dan absoluut niet en dat gebeurt dus wel de oorlogsfilms. Maar dat dat idee van nationalisme dat niet per se nee.

I= dus het ideologische aspect dat zou dan niet hoeven volgens jou. sterker nog liever niet.

P= nee liever niet. Maar ik zit nu wel te denken, dan moet je een andere manier verzinnen om die samenhang te creëren, want die wordt gewoon heel vaak gecreëerd doordat jij met ze allemaal op een bepaalde manier denkt en dat anderen anders denken. ja dus ja die oplossing heb ik niet zo..

I= maar nationalisme an sich, als waarde, vind je dat moreel verwerpelijk of ook wel goed?

P= voor een klein deel goed, maar Je moet elke cultuur en andere andere landen andere culturen moet je Natuurlijk waarderen zoals ze zijn en juist accepteren en heel erg waarderen dat ze anders zijn. maar beetje het idee dat dat wij Nederlanders zijn en die andere Belgen... ja dat dat dat idee is gewoon, kun je ook wel grapjes over maken, maar uiteindelijk respecteer je Iedereen en is dat niet... ja is dat niet een kernwaarde voor mij.

I= nee nee nee je wil wel onderdeel uitmaken van een nationale identiteit maar niet per se dat dat boven alles gaat zeg maar.

P= nee precies en niet dat er überhaupt ruzies door komen, of ja Ik ben ook gewoon heel erg voor voor gelijkheid dus dus als als ja weet ik veel een land als Roemenië, die hebben het met corona zwaar, ja dan dan ben ik ook wel voor hoe dat nu met die vaccinatieplicht gaat, daar ben ik het dan niet mee eens dat de rijke landen alles krijgen en de arme landen Alleen maar achter blijven. dat vind ik dan ook helemaal niks en Dat is wel een beetje... Dat is niet perse nationalistisch, maar wel ja hè ja wel een beetje wel een beetje. Gewoon dat nationalisme van rijke en arme landen dat dat wel meespeelt en daar ben ik het gewoon niet mee eens.

I= nee maar ja dus maar om die gelijkheid te creëren bijvoorbeeld hè Dat is eigenlijk een doel dat je zou kunnen nastreven, iets wat jij dus heel belangrijk vind eigenlijk, vind je dat dat er om nou een bijvoorbeeld dat doel of een ander doel dat jij je belangrijk vindt, vind je dat dat oorlog daarvoor nodig zou kunnen zijn? dat wel moet kunnen Als het Als het zo'n doel heeft?

P = Ja goeie vraag. Ik denk dat het in... dat oorlog er op een bepaalde manier bij hoort, dat nu dat we vroeger absoluut niet eens Zonder konden... maar ja dat... macht zit gewoon In de Mensen gegraveerd. Mensen willen macht, landen willen macht en Als je macht wil dan moet je daarvoor strijden en daardoor ontstaan oorlogen. Nu zie je dat bijvoorbeeld Als je de geschiedenis een beetje terugkijkt dat dat dat Nederland, die

macht In de gouden eeuw heeft gekregen en en Wij hebben daar heel veel geluk mee gehad dan dat wij nu hier in dit landje geboren worden en dat eigenlijk alles gewoon voorspoedig gaat en wij heel erg aan het zeuren zijn over de coronacrisis en noem maar op, terwijl we niet aan worden gevallen of terwijl er niks gebeurt met ons, terwijl in Iran en Irak, ik heb toevallig laatst ook weer een podcast gehoord over dat de kernwapen ja oorlog dat gaat ook Alleen maar over macht en dat ja dat dan dan kunnen we van geluk spreken dat dat dat wij nu in deze tijd... dat ik nu deze tijd ben geboren en dat ik nu hier leef en die veiligheid heel erg voel. Maar om terug te komen, oorlog... Ik vind het verschrikkelijk en het moet er niet zijn, Maar Ik denk dat je niet kan leven in een wereld Zonder conflicten en oorlog. dan ja... al ben je... diegene die dat uitvindt die verdient 100 Nobelprijzen.

I= ja oke dus ja dus ik hoor net je ook zeggen over, nou ja je waardeert het om in dit land te leven, met name om de welvaart eigenlijk die er heerst, die wij dus inderdaad ook hebben ja bereikt door oorlogen of door conflicten te voeren...

P= ja misschien zelfs gestolen. Gestolen van andere.

I= een andere en de veiligheid... je voelt je veilig dus. ja dus eventueel is het oorlog waard om dat zo te houden, om die welvaart en die veiligheid te blijven garanderen voor het Nederlandse volk?

P= poeh, Dat is ook een hele egoïstische gedachte... maar zo bedoel ik het Natuurlijk niet, maar ja nee nou daar ben ik het dan niet per se mee eens, want Ik denk juist dat nu van wat hebben wat hebben wij geluk dat we hier wonen en en wat wat wat gaan zij door iets verschrikkelijks heen, maar ja ik zou absoluut niet in een oorlogsgebied willen wonen nee absoluut niet en en dan dan heb ik juist heel erg van, ik spreek van geluk dat ik hier woon Maar het liefst heb ik helemaal geen oorlog op de wereld. Maar ik vind het heel moeilijk om na te denken over een wereld Zonder conflicten en oorlog. en Zonder macht, want macht is er altijd en het zit gewoon In de mens dat macht... ja macht zit In de mens en daar ontstaan conflicten uit en daardoor wil Iedereen altijd als eerste zijn... wat ik al zei, die kernwapen conflicten en en... en ja ja ja wel moeilijke vraag...

I= ja is ook ja, Dat is ook lastig inderdaad. want want hoe belangrijk vind jij een actieve Nederlandse krijgsmacht? hoe belangrijk vind je dat defensie Er is eigenlijk? Nederlandse defensie

P= ja dat vind ik wel belangrijk want we worden Als het ware een soort van verdedigt en en daardoor voel je ook een beetje vrijheid maar Omdat in Nederland al lang ja niet echt de hoofdrol speelt, voorbeeld denk aan Amerika waar ze weet ik veel hoeveel miljarden aan defensie uitgeven, ja Ik denk dan van ja, Dat is helemaal niet nodig en en die nationalistische ideeën van we moeten ons land beschermen, die heb ik dan dus ook niet zo heel erg. dus dan denk ik dus ook van, we moeten Natuurlijk wel moeten verdedigd worden als er iets gebeurt met Nederland of Als we een ander land, een bondgenoot zouden kunnen helpen met een oorlog... of Als we vluchtelingen of wat dan ook kunnen helpen. Daar is Defensie voor nodig, maar ja niet niet zoveel als landen als Rusland en Amerika uitgeven aan defensie, nee dat niet nee.

I= dus In het algemeen vind je niet dat er dat er meer geld naar defensie moet?

P= nee.

I= en ja eigenlijk omschrijf je dus een ja... Het liefst zie je dus in principe geen oorlog maar ja in sommige gevallen kan het toch wel nodig zijn...

P= Ik denk dat het gewoon In de Mens zit om te vechten voor macht en hoe hoe mooi de ideeën ook zijn en hoe hoe... bijvoorbeeld nu leven dan weer een wereld waar we erg bezig zijn met mediteren en ja mindfulness en en boeken over hoe zit ik in elkaar... en en ja zelfbewust zijn ook Natuurlijk. daar leven we bijvoorbeeld nu in Nederland heel erg in, maar die cultuur is er dan bijvoorbeeld in een ander land helemaal niet en die worden weer helemaal klaargestoomd voor oorlog dus Er is overal wel wat anders aan de hand waardoor nooit heel de wereld naar één kant gaat kijken.

I= ja nee nee snap ik en ja die wereldbeelden die je net noemt, eigenlijk die verschillende referentiekaders, in hoeverre denk je dat oorlogsfilms daar een rol in spelen? in hoeverre denk je dat dat het kijken van oorlogsfilms daaraan bijdraagt?

P= ja precies ja je bedoelt eigenlijk van, in onze optiek hebben wij een bepaalde... hebben wij een land aangevallen... of hebben wij geen land aangevallen maar een andere bondgenoot verdedigd en In de optiek van een ander land zijn wij de boosdoener. Bedoel je dat een beetje? gewoon hoe hoe dat ja, welk verhaal is echt eigenlijk. want Mensen worden Natuurlijk ook met brainwash worden ze in in Rusland of de Sovjet Unie toen nog, en ze werden ze gezegd dat de rest slecht is en dat de rest ons allemaal aanvalt dus wij moeten terug aanvallen, net als in Amerika trouwens. wat ook heel typerend is van die American Sniper dat 9/11 werd aangevallen en dat hij dat op TV zag en meteen

dacht 'ons land wordt aangevallen' en meteen in zo'n soort van switch zei van, Ik ga me aanmelden en Ik ga hiervoor strijden, maar in een ander land zoals Irak, zoals Iran, wordt dan weer heel anders daar over nagedacht en ja dat dat is voor iedereen anders en zo wordt het voor iedereen op een bepaalde manier gekleed dat ja dat je dit eigenlijk de samenhang eigenlijk ook krijgt. Maar ik weet niet of ik nou helemaal antwoord geef op je vraag...

I= Jawel Maar ik ben inderdaad ook benieuwd in hoeverre je als kijker bewust bent van die van die brainwashing eigenlijk die je noemt, dus toen je naar American Sniper keek, was je je toen voor een deel bewust van bijvoorbeeld dat het dan het geromantiseerd kan zijn? of dat het maar 1 kant van het verhaal belicht, dat soort dingen?

P= absoluut. Absoluut. Zeker met Amerikaanse films, ja ik trek nooit helemaal dingen in twijfel... Maar dat vind ik juist ook en dat vind ik juist zo interessant wat is nou echt de waarheid en en wat niet en en ja dan kom je ook helemaal op die complottheorieën enzo dat dat dat soort dingen maar ja, Als ik Als ik zo'n American Sniper zie en er staat al "American" bij en dan denk ik ook van ja... Natuurlijk staan die tegenstanders dan slechter gekleed en Natuurlijk boren zij landgenoot door het hoofd heen en ziet heel de familie dat ja... dat Dat is gewoon puur, Omdat ja, Amerika wil Laten zien dat dat zo is gegaan. zo is het wel een beetje eigenlijk, ja

I= die oorlog is nog steeds gaande daar in het Midden Oosten, Amerika is er nog steeds bij betrokken en volgens mij gaan ze dan wel toevallig, recent is besloten dat ze terug gaan trekken, maar heeft het je heeft die film je blik op die oorlog veranderd?

P= Ik vind die oorlog vooral interessant Omdat ik eigenlijk echt Alleen maar mee krijg wat... Ik kijk veel Amerikaanse films Maar ik krijg niet veel films vanuit het Midden Oosten te zien dus m'n kijk is niet per se ik door deze film veranderd, Omdat ik altijd wel in mijn achterhoofd houd van wat is nou echt gebeurd en hoe zit het nou écht, dus dan ga ik daarover lezen op het internet maar ja dan weet je ook nooit zeker van is dit nou echt gebeurd of niet en dan ga je doorzoeken en kijken hoe zit het nou echt maar Als ik zon film kijkt dan denk ik niet meteen oh het zat dus zo haha nee, want Ik weet dat films zijn geromantiseerd en oorlogsfilms zeke. en Je moet dat altijd in twijfel trekken.

I= oké duidelijk maar tegelijkertijd vind je wel dat films eigenlijk zo dicht mogelijk bij de realiteit moeten blijven? om als een goede film door te gaan? dus dat het wel zoveel mogelijk waargebeurd moet zijn, klopt dat?

P= ja maar net iets ja ja dat klopt wel... maar ja ja ja maar goed... ja er zit wel een soort van verschil tussen beide. Ik ben nu even precies aan het zoeken hoe dat moet formuleren... ja eerste argument daarop is dat films als spiderman en Star Wars, dat zijn gewoon geen levende wezens daar denk je bij het kijken van dit slaat echt helemaal nergens op. En bij die Amerikaanse films of die oorlogsfilms denk je gewoon wel van, Het is wel Misschien ongeveer zo gegaan maar Je moet het wel in twijfel trekken. Als ik spiderman als film zie trek ik dat al gelijk in twijfel en en dan denk ik al van dit slaat al helemaal nergens op en die oorlogsfilms daarbij denk je van Dit is Misschien wel echt gebeurd, maar hoe het precies is gegaan weet je niet. Maar het gaat wel altijd over bijvoorbeeld een slag of over inderdaad een bepaalde oorlog en wie er tegen elkaar aan het strijden waren. Dat soort feiten die kloppen meestal wel. Maar het gaat om inderdaad over het romantiseren van het verhaal, over ja wie wordt er een beetje Als de betere aangegeven, en dat vind ik dat je dat in twijfel moet trekken.

I= ja en wat vind je ervan dat er geromantiseerd wordt? Vind je dat bijvoorbeeld filmmakers een bepaalde verantwoordelijkheid hebben als ze een film maken die over een waargebeurd iets gaat?

P= Voor een deel wel maar voor een ander deel ik snap ook dat het gewoon mooi... dus dat het geromantiseerd wordt, want ja dat trekt veel meer kijkers en dat vind je dan ook waarschijnlijk wel leuker of mooier om te zien. Maar ik denk ook, als een acteur uit Amerika komt, dat hij er ook nog steeds zelfs een andere kijk op heeft dan als een acteur uit Iran komt bijvoorbeeld. ja die zien dat ook gewoon anders dus... Dat is wel dus gewoon, elk mensbeeld is daarin anders en die licht het ook toe vanuit... of nou niet echt hoe zij erover denken, maar wel hoe er in hun omgeving over wordt gedacht

I= nou ja en waaruit bestaat denk je, want we je zegt Van ja de meeste films die je kijkt zullen dus eigenlijk deels geromantiseerd zijn, waar bestaat die romantisering uit denk je? wat voor aspecten... hoe herken je dat iets geromantiseerd is bijvoorbeeld?

P= nou als... ten eerste, als het een zoetsappig einde heeft. ja vaak is het einde uiteindelijk niet niet zo. en Er zijn ook heel veel... Ik denk dat vooral heel vaak het einde wordt geromantiseerd en ja... dat vind ik een moeilijke vraag.... wat precies die aspecten

zijn. ja ja gewoon gewoon overdreven... zoveel verschrikkelijke doden gevallen en dan wordt dat in een scène overdreven... om ja de kijkcijfers op te hogen. en dat snap ik ook, want dat juist het overdrijven maakt ook dat Mensen het interessant vinden en het gaan volgen en Ik vind dan dat je dat wel in twijfel moet trekken, maar daardoor valt het je wel op en daardoor ga je er juist over nadenken. Als je het niet overdrijft dan kan je Misschien minder over nadenken en dan denk je oh nou bij die oorlog was het eigenlijk best wel chill in zo'n veldslag, ja Dat is natuurlijk niet wat je wilt. Er moet op een bepaalde manier overdreven worden om mensen aan te wakkeren. En daarbij wil dan wel Mensen mee geven dat ze alles in twijfel trekken en Als je het echt interessant vindt en je zegt Van, is dat echt zo gebeurd? ja dan moet je wel zorgen dat je gaat zoeken op internet of of ja het daarover hebben met vrienden...

I= ja precies oké heel goed. Kun jij een scène of een film of een deel van een film herinneren waarvan jij dacht ja Dit definieert spektakel, zeg maar?

P= nou ja dan kom ik toch weer terug op Hacksaw Ridge, Maar dat was dan wel dat moment dat ze dat ze dan die clip op die klif op moeten en dan ja dan de laatste kans als het ware, zo voelde het en en ja hoe ontzettend spannend Dat was op die klif en of die überhaupt terug zou komen en ja dan dan dan krijg ik kippenvel. En ook hoe het gefilmd is Natuurlijk, met dat ze dat ze op een gegeven moment een manier hadden bedacht om Iedereen naar boven en om Iedereen naar beneden te krijgen en ja dat dat... Ik heb die film denk ik eenhalf jaar geleden gezien voor het laatst Maar ik merk dus wel dat ik dat heel goed hebt onthouden ook dus dat vond ik echt heel spectaculair. Ook hoe dat einde in zijn werk ging en en ja ja ja... ook daar werden trouwens de tegenstanders heel slecht belicht vond ik ook in die film, met hoe ze ja, hoe ze terugvochten en ja dat trok ik toen ook wel in twijfel, Maar het spektakel van zo'n klif en en en met touwen en erop en eraf, en en en... ja het idee erachter, de tactiek erachter, Dat is ontzettend interessant en ja Dat was dus ook gebaseerd op een waargebeurd verhaal. Nou Ik kan me niet voorstellen dat dat dat echt zo op die manier is gebeurd, Maar het idee is al heel gaaf...

I= ja oké oké en je krijgt kippenvel... hoe kan dat zeg maar? Wat triggert dat gevoel?

P= dat het uiteindelijk wel is gelukt. en bij die film had ik echt zoiets van, dit kan niet. Dit is onmogelijk... en en toen lukte het toch. Ook, Ik ben ook fan van filmmuziek, wat mij dan ook kippenvel geeft is gewoon de audio erachter, dus ja dat geeft altijd een

extra kick. ja ja ja nee meestal het moment dat het toch nog goed komt... ja dat dat goed komt me voor de tegenstanders komt het absoluut niet goed maar In de film komt het dan wel goed voor de hoofdrolspelers en dat gaf mij in die film wel echt kippenvel. hoe ze met zijn allen echt door door iets verschrikkelijks zijn gegaan en met zijn allen echt hebben gestreden tot het einde en toen was het uiteindelijk gelukt. ja ik denk ook wel die saamhorigheid komt dan Misschien weer terug.

I= ja en dus ook, Als ik het zo goed hoor, dan speelt de overwinning, dus dat dat er winst wordt behaald, eigenlijk dat het doel wordt bereikt in een bepaalde zin, speelt ook wel een rol?

P= ja ja als dat iets doet met hoofdrolspeler, die je eigenlijk heel de tijd volgt in zo'n oorlogsfilm en je ziet de blijdschap en je ziet de strijd die hij daarin heeft geleverd, dan doet zo'n overwinning wel wat met mij als persoon omdat ik gewoon heel vaak meeleef met de hoofdpersoon.

I= ja en bij dat meeleven denk je dan ook wel eens van, wat zou ik in zo'n situatie doen?

P= ja dat denk ik wel ja maar daar wil ik vaak niet over nadenken, want ik zou ja dat dat vind ik heel moeilijk... k Ik weet niet hoe zo'n situatie is en sta je er heel anders in... maar ja dat dat denk ik wel, wat zou ik in godsnaam doen. en ik zie mezelf soms ook wel eens als een mietje. dat ik dat ik alles heel interessant vind en en heel erg erover lees, maar Als het erop aankomt dan weet ik niet wat er gebeurt, wat ik dan zou doen en ik ben er altijd nog steeds van overtuigd van nou dan zou ik er gewoon mee ingaan en dan moet je het doen voor je land, maar heel moeilijk om om voor te stellen dat bij mij echt zou gebeuren

I= en dat je jezelf zo ziet, als mietje zeg maar, komt dat ook mede door die films, door hoe die films worden weergegeven dat je constant die waarden als doorzettingsvermogen, wilskracht en saamhorigheid, dat dat constant wordt vertoond
p= ja en dat dat Misschien een beetje mist bij mij of zo, dat dat idee. ja ja dat zou goed kunnen ja ja dat klopt wel. Als ik nu denkt van... nou ja stel ik me dan wel eens voor dat ik zit in slagvelden en en ja je bent aan het vechten voor wat dan ook, dan dan zou ik bijna denk van, Als ik een schot hoor dat er gewoon uit angst ga liggen en dan gewoon doe alsof ik dood totdat het voorbij is. nou ja dat denk ik zo wel want ja je wil gewoon niet dood... en hoe bizar je je opoffert voor je land dat dat gevoel heb ik niet per sé en

dat... Ik weet niet of ik het mis... dat dood te gaan voor mijn land dat mis ik absoluut niet, maar ja wel die wilskracht soms om iets te doen voor... Ja je ziet het natuurlijk geromantiseerd in zo'n oorlogsfilm en die Mensen worden ook heel erg gebrainwashed maar ja dat heb ik soms wel ja.

I= ja en dat gevoel van nou ja dit moet ik eigenlijk kunnen, of ja dat zou ik graag willen kunnen, komt dat komt dan ook wel eens terug buiten die film om? dat je dan terugdenkt aan de situatie in zo'n film, dat je denkt van zij konden het ook, Waarom ik niet of zo?

P= ja nee niet echt Omdat ik nooit echt perse in een situatie ben geweest dat ik echt in een panieksituatie heb gezeten... dus Ik kan het me Alleen maar voorstellen, Maar ik kan me toch heel moeilijk voorstellen omdat ik juist niet weten hoe hoe erg dat moet zijn en en ja...ja ja Ik kan me juist heel goed voorstellen hoe moeilijk dat zou zijn maar ook weer niet, Omdat ik nooit in zo'n situatie heb gezeten heb altijd heel veilig heb gevoeld en eigenlijk zeg ik wel dat ik daar heel veel bij kan voorstellen, Maar dat klopt helemaal niet, Omdat ik geen idee heb hoe dat moet voelen. dus Ik heb ook niet per se een idee hoe ik daar op zou reageren en wat ik dan zou doen.

I= nee nee want stel dat Nederland nou in oorlog zou zijn, ineens of zou gaan en in principe wordt Iedereen opgeroepen om het leger in te gaan, zou je dat dan doen?

P= ja dat weet ik dus niet, dat weet ik niet, want vanuit Nederlands perspectief, dus vanuit dienen voor je land niet eens per se nee. Maar ik zou en zo is het denk ik ook vroeger of zo gebeurt het nog steeds, ik zou bijvoorbeeld wel gaan als heel mijn vrienden groep Zegt Van, kom We gaan dit doen. of mijn familie zegt, Je moet het doen jongen. ja Je moet zijn voor Iedereen en Je moet ons beschermen, dan heb je dan heb je weer een andere insteek want dan doe je het voor Mensen Waar je heel veel om geeft om je heen en dan ja dan dan Misschien wel. Ja dan heb je een beetje groepsdruk bijna. Van ja oké jullie hebben wel gelijk want jullie doen het dus Ik ga ook. Maar puur vanuit mezelf, nooit.

I= ja oké oké interessant. En heb je wel eens dat je dat je inderdaad aan die ene scene van Hacksaw Ridge die je beschreef terugdenkt en op wat voor momenten is dat dan? is er iets wat wat bijvoorbeeld de herinnering aan die scene triggert?

P= jawel, Als ik bijvoorbeeld het nieuws dan lees, was dan toevallig een artikel over over die kernwapens dat speelt dan wel mee dan denk ik weer aan aan aan die film

en dan denk ik van hoe hoe die conflicten wel niet zijn, maar puur het kippenvelmoment van Hacksaw Ridge... Als ik dan zo'n film heb gezien dan heb ik het erover met vrienden maar echt zo'n soortgelijk gevoel van spektakel die die maak je niet mee Omdat je dat ook nooit echt ja meemaakt... dus dat dat niet per se nee.

I= nee dus dus ook niet dat bijvoorbeeld het kijken van zo'n oorlogsfilm een bepaalde verandering teweeg heeft gebracht in je dagelijks leven? Hoeft geen grote verandering te zijn maar dat je bijvoorbeeld anders over dingen bent gaan denken of anders bent gaan handelen op een bepaalde manier?

P= ja wel door de jaren heen gewoon meer gaan denken... Maar dat is ook Omdat ik dat gewoon interessant vind, Maar de politiek in andere landen ja wat meer gaan volgen en inderdaad vooral het in twijfel trekken van... Van veel dingen. dus dan denk ik van ja wat zijn de standpunten van Irak in deze situatie wat zijn de standpunten van Amerika in deze situatie en dat heb ik dan wel meegenomen en daar denk ik dan ook vaak ook over van wat is nou echt gebeurd en hoe is het echt gegaan. Maar niet die geromantiseerde, spectaculaire momenten komen niet terug in het dagelijks leven Omdat ze dus ook geromantiseerd zijn.

I= ja maar vind je het wel belangrijk dat die dat die momenten worden getoond in in oorlogsfilms?

P= ja jazer ja. daardoor denk je ook wel als iemand zegt tegen mij Hacksaw Ridge dan moet ik aan dat moment denken, Dat was het moment. Maar ik maak dat niet per se mee In het dagelijks leven, Omdat ik dan ja zo'n situatie nooit meegemaakt heb en dat enthousiasme, dan zit je ook echt In de film... maar ja nee nee.

I= ja nee en bijvoorbeeld stel je zit In de geschiedenisles of je leest iets over de Tweede Wereldoorlog of over de Irakoerlog, denk je dan wel Als je daar een voorstelling van maakt, komen dan die beelden van dat soort films in je op of meer fotos of documentairebeelden bijvoorbeeld?

P= ja dan denk ik wel heel erg van oja zo ging dat in die film en nu is lees ik dit hier en dan wil ik het aan elkaar koppelen en dan heb je mij wakker geschud want dan wil ik er weer ineens alles over weten van oh ja dat heb ik toen gezien en nu lees ik dit hier, is dat een vervolg op op dat conflict of die oorlog die ik toen heb gezien in die film en ja dan triggert dat het wel maar en dat komt dan vooral inderdaad door het lezen van het nieuws of de krant, dat je er dan aan terugdenkt, of in gesprek met vrienden.

I= maar ja dat ja ja. Misschien nog even hoe zou jij in oorlogsfilm definiëren? wat wat voor elementen horen daar volgens jou in, om het een oorlogsfilm te noemen?

P= nationalisme. Saamhorigheid. ja wel een beetje romantiseren maar niet te erg... ja ja Dat was het dan een beetje.

I = en moet daar bijvoorbeeld volgens jou wel actie in zitten?

P= Ja er moet wel actie in zitten en twee partijen, spectaculaire momenten... maar ook ja Ik vind altijd dat er wel een beetje liefde in moet zitten dus... Omdat dat iets met je doet, met mij in ieder geval. dus Dat moet er ook in zitten

I= maar zijn dat dingen die het dan voor jou een goede oorlogsfilm maken? of is het wat jij wat In het algemeen het oorlogsgenre typeert, Als je snapt wat ik bedoel. dus zou er een film kunnen zijn denk jij, waarin waarin bijvoorbeeld geen geweld voor komt, geen actie, maar wat wel een oorlogsfilm is? of kan dat niet?

P= ja dat dat vind ik moeilijk voor te stellen, Maar ik denk wel dat... dan ben ik nog steeds geïnteresseerd... dan ben ik zeer geïnteresseerd naar wat je dan zou maken, maar ja dan ja dan dan ben ik nog steeds van bijvoorbeeld inderdaad zo'n liefdesverhaal of je hebt ook volgens mij een ja aantal films dat beetje heel erg de mentale gesteldheid daarna ziet en dan zie je niet perse oorlog maar dan zie je wel wat het met Mensen heeft gedaan en en en... ja hoe zij zich hebben gevoeld terwijl je niet eens actie ziet in de film. En dan kun je wel meeleven met wat zij hebben gevoeld dus dan nog steeds kan ik het typeren en vind ik dat je het een oorlogsfilm mag noemen wat daarmee te maken heeft en dan zou het denk ik ook gewoon veel met mij doen

I= ja ja ja ja precies maar toch is het zo dat de afgelopen jaren dat de hoeveelheid zichtbaar geweld in oorlogsfilms of in films in het algemeen eigenlijk is toegenomen. hoe zou je dat verklaren denk je?

P= ja omdat Mensen toch denk ik van actie houden en spectaculaire momenten en ja dat dat maakt het voor veel Mensen... ja Waarom vinden Mensen actiefilms zo leuk... maar bij mij is dat wel meer een andere insteek... ik wist dat trouwens niet eens dat er tegenwoordig wat meer actie in zit...

I= Denk je dat dat zulk geweld vertonen in films dat dat een slechte invloed kan hebben op de maatschappij?

P= Ik vind het goed dat we weten wat daar wel niet gebeurd is. Er moet eerlijk over gedaan worden zoals het moet niet... Natuurlijk hebben we het over

geromantiseerd gehad en maar er moet geweten worden dat die Mensen ontzettend hebben geleden en dan echt een verschrikkelijk iets is oorlog, dus wat dat betreft vind ik het goed dat men dat laat zien. maar Je kunt dus ook van die Amerikaanse oorlogsfilms opzetten bij beginnende soldaten in Amerika kun je films aanzetten en dan krijg je Misschien wel juist die saamenhorigheid van, oh kijk vroeger deden ze dat ook dan moeten we dat nu ook doen. Ja dat zou ik dan niet perse willen stimuleren, want daardoor ontstaat uiteindelijk Misschien wel een beetje oorlog.

I= en denk je dat als er heel veel geweld getoond wordt en geromantiseerd, dat dat Misschien geweldgebruik stimuleert In de samenleving?

P= ja dat zou heel goed kunnen of ja wat ik net al zei, het hoort in een film. Iedereen moet weten wat er gebeurd is. ook om die helderheid krijgen en ook om Mensen bewust te maken van hoe verschrikkelijk is het. maar aan de andere kant inderdaad dus weer van, op welke manieren kun je Mensen dan niet vermoorden? ja dat kan ook in een heel ander gaatje vallen en dan... Dat is een beetje een tweestrijd waar ik nu ook niet perse een antwoord op heb.

I= nee snap ik, maar in hoeverre merk je dat bij jezelf ,dat je dat je denkt van oke het doel heiligt soms de middelen? dus geweld is soms te verantwoorden?

P= Dat is weer moeilijk want vanuit mijn persoon... ik heb nog nooit geweld gebruikt en ik zou het nooit verantwoord willen gebruiken, maar Als ik in een situatie komt waarin ik echt heel onrechtvaardig wordt behandeld en weet ik veel wat, dan doe ik alles om voor mezelf te overleven. dus ja het ligt echt heel erg aan de situatie. maar vanuit de basis, nee, wil ik het niet verantwoorden.

I= oké oké nou duidelijk. Ik ben wel voorzien denk ik. ja ja, heb jij nog iets wat in je op is gekomen het afgelopen uur of nog iets wat je wil toevoegen?

P= hè nou Ik ben wel weer geïnteresseerd geworden in meer oorlogsfilms dus Alleen maar goed. Dan is het Misschien wel leuk om een paar films uit te wisselen nog maar ja nee voor de rest ja was Helder en Ik vind het ook leuk om er zo over te praten want dan wordt het voor mij ook duidelijker. Ik heb er nooit zo over nagedacht dus dus ja. Weer stof om te denken of of ik alles wel gezegd zoals ik het echt had gewild, maar ik denk dat er wel een goede basis gelegd.

Bijlage 4d. Transcript interview met Participant 4

TRANSCRIPT 4 – INTERVIEW MET PARTICIPANT 4

I = interviewer

P = participant

I= Ja wat is wat is de meest recente oorlogsfilm die je hebt gezien?

P= Ik denk... Ik ben de titel even kwijt, maar het ging over de Tweede Wereldoorlog over die over de marine in Japan enzo... staat op Netflix.

I= was het Midway toevallig?

P= Het is dus wel ja beetje de marine en die vliegdekschepen daarin eigenlijk en die oorlog met met Japan, daar ging het daar ging het een beetje over. en ja allemaal echt veel met veel actie erin zeg maar dus wat dat betreft wel leuk. Vette beelden.

I= en wat een wat vond je er In het algemeen van?

P= ja ik vond het ik vond het wel echt vet Omdat Het was heel veel gefilmd echt vanuit vanuit die vliegtuigen dus maar wel jawel maar wel een klein beetje overdreven, echt met heel veel heel veel explosies en echt veel actie erin. Maar dat maakt hem ook wel vet op zich. ja Er zat niet zo veel dialoog in. Het was wel echt gewoon veel actie in schieten zeg maar.

I= ja en was dat juist een reden voor jou om 'm meer te waarderen of minder?

P= ja ik ik wist nog niet echt wat ik ervan moest verwachten, Maar dat maakt hem wel vet, maar van het verhaal moest moest hij het niet echt hebben zeg maar. Het was niet per se heel boeiend verhaal Maar dat maakt het wel heel vet en bepaalde dingen hebben ze wel de hele vette manier gefilmd en zo is dat maakt hem wel mooi ja, Dat is wel zo ja. Dat was wel een reden om te waarderen ja

I= wel veel spektakel er ook in dus?

P= ja.

I= wat was de reden dat je dat je deze ging kijken?

P= nou dan weet ik niet meer volgens mij gewoon een keertje ja een keer op zoek gegaan ja naar een filmpje op Netflix en toen kwam deze voorbij en ja die leek me wel goed. Ik kijk altijd eerst even op IMDb voor het cijfer.

I= Werd deze hoog gewaardeerd op IMDb?

P= nee weet ik niet meer.

I= maar oke en ik hoorde je ook zeggen net van dat je zegt ja Het was een beetje overdreven af en toe een beetje onrealistisch, waaraan kon je dat afleiden, wat vond je onrealistisch?

P= Omdat er best wel veel ja Het was gewoon wel heel wel heel veel actie en veel explosies en daar werd gewoon echt de nadruk een beetje op gelegd ja in hoeverre... dat Misschien is dat Misschien is dat juist wel heel realistisch, Misschien is dat juist wel goed, maar nou ja beetje lastig... moeilijk om te zeggen of het daardoor juist meer of minder realistisch is...

I= ja ja oké want je zegt wel van oké spektakel die actie maakt het ook wel gaaf om naar te kijken Alleen je hebt wel je hebt wel het idee van ja het ja dat het Misschien Daarom wel wat minder waarheidsgetrouw is, dat ze daar geval op richten zeg Maar?

P= dat idee had ik ja.

I= oké en hoe belangrijk vind je dat er dat het bijvoorbeeld... want volgens mij was dat ook een waargebeurde film toch of gebaseerd op een waargebeurd verhaal?

P= ja.

I= ja hoe belangrijk vind je dat bij oorlogsfilms dat ze waargebeurd zijn of dat ze realistisch zijn?

P= nou ja bij oorlogsfilms... trouwens er schiet me iets te binnen, Ik heb laatst nog Jojo Rabbit gekeken, telt dat ook als oorlogsfilm?

I= ja Dat is een goeie goeie vraag, wat vind jij, vond je dat oorlogsfilm?

P= nee nee is wel gewoon een echte komediefilm, maar om daar dan een beetje op aan te sluiten, echt Als het echt een oorlogsfilm is, dan vind ik het erg belangrijk dat het een beetje, ja Dat is in ieder geval een beetje een realistisch beeld geeft. Natuurlijk niet het persé... het mag wel een beetje geromantiseerd worden maar zoiets als Jojo Rabbit ja Dat is Natuurlijk ja gewoon echt nou grote onzin, maar vond het wel leuke film.

I= Ik vond 'm ook wel grappig ja. maar die film speelt zich wel af tegen de achtergrond van een oorlog, van de Tweede Wereldoorlog. wat zijn voor jou de voorwaarden om een film een oorlogsfilm te kunnen noemen?

P= best wel een goeie vraag, lastig. Ja om een oorlogsfilm een oorlogsfilm te kunnen noemen... Ik denk ja dat het toch wel gebaseerd is op op een bepaald verhaal of op bepaalde gebeurtenissen die die wel echt zijn gebeurd, tijdens een tijdens een oorlog... en ja dat daar mee te maken heeft en dat ze dat voor de rest gewoon hun best

hebben gedaan om zo goed en duidelijk mogelijk beeld te geven van hoe het er toen aan toe ging of het verhaal dan net iets anders wordt gedaan of zo dat ja dat vind ik dat niet zo erg. maar wel dat het dat wel echt op gebaseerd is, en dat alle elementen die die film zitten, dat het er wel dingen zou kunnen zijn die die toen ook gebeurd waren.

I= Het moet wel een soort van kloppen met de natuurwetten om het zo te zeggen, de wetten van een realistische wereld.

P= ja precies, anders is het voor mij het al een beetje sciencefiction. Dat is dan een ander verhaal.

I= ja inderdaad, Dat was eigenlijk mijn volgende vraag, want stel dat er een oorlog plaatsvindt tegen buitenaardse wezens in een film, zou je dat dan geen oorlogsfilm noemen?

P= nee. Dat zou ik dan gewoon een sciencefictionfilm noemen.

I= Ondanks dat er bijvoorbeeld wel veel oorlogsgeweld in zit. dus hè, dus weet ik veel, straaljager, tanks en veldslagen.

P= Dat is nee ja dan is het toch raar, ja weet je Het gaat wel over een oorlog ,maar Maar ik weet niet... Het is Science fiction, vind ik dan toch ja het gebeurt niet echt, dus dat vind dat toch wel nog belangrijker zeg Maar, dat het wel duidelijk is dat het sciencefiction is ook. en ik Ik denk dat het ook belangrijk is is dat dat gewoon die die verschillen heel duidelijk worden gemaakt want Als je een sciencefictionfilm een oorlogsfilm gaat noemen, Dat is ook niet niet goed denk ik. Daar zit voor mij wel groot verschil tussen.

I= wat is dan volgens jou het belangrijkste verschil ertussen?

P= ja dat dat alles wat In de sciencefictionfilm, daar gewoon dingen die niet... wat je net al zei gewoon inderdaad een beetje tegen de natuurwetten zijn en die niet ook niet zouden kunnen gebeuren. en in oorlogsfilm dat het hoeft niet allemaal dingen te zijn die echt gebeurd zijn, Maar dat moet wel dingen zijn die gebeurd zouden kunnen zijn. ja dus Dat is een beetje het belangrijkste verschil.

I= en dan zo'n Jojo Rabbit heb je want ja dat daarvan zeg je ook van... Dat was het, tenminste dat zei je volgens mij, dat je dat ook niet echt niet echt zou definiëren als oorlogsfilm, Waarom dat dan? Want zou dat dan ook niet echt kunnen gebeuren, is dat dezelfde reden?

P= Dezelfde reden ja... Het is Natuurlijk gewoon een komedie en daardoor wel echt de dingen in die ja die gewoon... Het is gewoon duidelijk duidelijk allemaal satirisch en dat en dus ja... dat dit speelt zich tijdens de oorlog af en er gebeuren inderdaad wel wel dingen die die In de Tweede Wereldoorlog echt gebeurd zijn, maar alles alles daaromheen is gewoon ja is gewoon niet realistisch.

I= en en dan zoiets als Schindler's List bijvoorbeeld wat vind je daarvan, vind je dat wel echt een oorlogsfilm?

P= die heb ik nog niet gezien...

I= Iets van zwartboek of zo?

P= ooit lang geleden...

I= Het idee waarom ik die films noem is eigenlijk omdat daar geen veldslagen in voorkomen en dat je ook eigenlijk nauwelijks militairen ziet maar het speelt zich wel af tegen de achtergrond van de Tweede Wereldoorlog is wel een belangrijke factor In de film. zou je dat scharen onder het genre oorlogsfilm, wat wat wat zou jij denken?

P= ja vind ik wel. want eigenlijk nog steeds wat wat wat ik net zei, Als het gewoon Als het gewoon dingen zijn die die echt in die tijd had kunnen gebeuren dan... en die en dat dan ook wel echt met de oorlog te maken heeft, dus niet Als het de film over een ander onderwerp is die zich wel in die tijd afspeelt dan is het geen oorlogsfilm. Als het wel echt met de oorlog te maken heeft dat het wel het hoofd... dat het daar over gaat, dan vind ik het wel een oorlogsfilm.

I= dus de oorlog moet wel een essentiële rol spelen ja een cruciale rol spelen In de film en dan zou je het een oorlogsfilm kunnen noemen?

P= ja het moet wel het hoofdonderwerp zijn.

I= Oké, nu we de definitie een beetje hebben afgebakend... heb jij heb je dan een favoriete film of favoriete oorlogsfilm in je hoofd toevallig?

P= ja 1917 is me op zich wel bijgebleven ja ja...

I= kun jij in een scène herinneren waarvan je denkt ja dat vond ik echt wel... Dat is wel een scene die me altijd is bijgebleven en die me voorlopig wel bij zal blijven?

P= ja een beetje dat dat ze dan door die loopgraven lopen en dat alles alles echt zo gewoon ja zo graphic, zo expliciet, dat ze gewoon echt met hun voet in een lijf stappen enzo dat anders dat dat er zo een ja beetje echt een grimmige sfeer wordt neergezet zeg Maar. dat Dat is wel gewoon goed gedaan en dat dat alles gewoon ja dat je overal lijken

ziet liggen en dat je hun daar dan doorheen ziet lopen, Dat is wel iets waarvan je dan echt denkt toe nou zo ging het dus.

I= ja precies je werd wel je werd gewoon je werd gewoon meegetrokken werd wel geabsorbeerd eigenlijk door door die sfeer?

P= jazeker.

I= hoe kan dat? Hoe kan dat dat zo'n grimmige sfeer jou als kijker zo meetrekt in jouw geval?

P= Ik denk een beetje door door Mensen te schokken. Ik denk dat wel dat dat wel iets is wat wat wat dan je aandacht trekt. ja gewoon de spanning gewoon gewoon heel hoog houdt dat af en toe af en toe Mensen ergens ja Ergens toch een beetje mee schokken. Ik denk dat dat wel iets iets is wat je beter laat kijken naar zo'n film.

I= ja het schokkende oké en... heb je dan, Als je Als je inderdaad zo'n film ziet en je je raakt eigenlijk geschokt daardoor op een bepaalde manier, heb je dan dat zo'n film nog een tijdje in je hoofd kan blijven hangen?

P= ja ja zeker juist als er dan zoiets schokt. Daarom dan kan ik dat nu ook nog ja makkelijker naar boven halen, Omdat Dat is dan iets wat toch wel indruk op je maakt op zo'n moment denk ik. dan kan dat daardoor wel even langer blijven hangen.

I= zal je dat het feit dat het schockt en dat je het daardoor langer onthoudt en en et cetera, zou je dat omschrijven als aangenaam?

P= ja is lastig, op dat moment Misschien niet... Maar het is wel... Het is wel interessant, dat zet je het zet je wel aan het denken. en Ik heb dan achteraf heb ik wel zoiets van, maar oke als als het zo'n filmmaker dan gelukt is om mij te schokken met iets in die film, dan heeft hij ook gewoon zijn werk goed gedaan. en en zeker Omdat Het gaat over de oorlog gewoon, om over iets wat ja weet je wel onze onze opa en oma hebben meegemaakt, is het toch iets wat je wat je aan het denken zet. Het is wat dat betreft wel gewoon confronterend en op dat moment is het niet aangenaam, Maar ik denk wel dat het dat het goed.

I= ja want we je bent wel naar die film toe gegaan Natuurlijk. Het is niet denk ik niet de laatste keer dat je zo'n film zal gaan kijken en toch is Het schokkend en confronterend, hoe kan het dan dat dat genre zo populair is denk je?

P= ja ja Dat is wel een goeie, dat ja Ik denk dat... Omdat het toch iets ja, Het is Natuurlijk wel een van zeker Als het gaat over de de Eerste of de Tweede Wereldoorlog

zeg Maar... dat is toch wel iets wat ja... wat onze geschiedenis heel erg heeft bepaald en wat gewoon interessant is. en Ik denk dat dat film dat gewoon wat beter medium is om er iets over te leren en om dat over te brengen want ja daarover lezen, Dat is vaak gewoon, nou dat zijn Natuurlijk vaak getallen van Van hoeveel hoeveel soldaten er gesneuveld zijn of dit en dit en wat er allemaal gebeurd is. Maar dat brengt het een stuk minder minder tot leven. Op die manier kun je dat heel moeilijk een voorstelling bij maken hoe dat hoe dat nou was. en ja met een met zo'n film Als je zoiets gezien hebt dat zet je wel aan het denken en dan ga je er een keer iets over opzoeken. en ik Ik vind het zelf gewoon belangrijk om daar nou om daar gewoon toch wel een beetje een idee van te hebben van hoe zoiets is gegaan.

I= ja en heb je het idee dat films. zeker historische films wel jouw wereldbeeld beïnvloeden?

P= ja ja zeker. ja dat denk ik dat denk ik wel, Omdat het gewoon.. ja alles in principe alles wat ik van de Tweede Wereldoorlog gezien heb zeg Maar, het beeld wat ik van de Tweede Wereldoorlog heb bijvoorbeeld, is wel voor het grootste gedeelte geschetst door films die Ik heb gezien.

I= dus op het moment dat jij iets hoort op het nieuws of je leest of je ja lees iets over Tweede Wereldoorlog dan zijn het vaak, de beelden in je hoofd opkomen zijn dan toch de beelden die je in films hebt gezien?

P= ja denk ik wel ja

I= oké dus en wat voor beelden zijn dat dan? zijn het dan vaak beelden op het slagveld of zijn het andere beelden, kun jedaar iets over zeggen?

P= Dat is een lastige vraag ja. het ligt er Natuurlijk aan waar het water over gaat. Het is Natuurlijk ook... Als het echt is bijvoorbeeld over de over de Holocaust gaat ofzo, dan dan denk ik zeg maar wel dan denk ik eerder terug aan ons bezoek aan Auschwitz bijvoorbeeld, Maar Als het echt gaat over de gevechten weet je wel Pearl Harbor en en dat soort dingen, dan dan komen er gewoon wel wat jabeelden ook van gevechten in zo'n film naar boven want dan probeer je na te denken over hoe is dat nou gegaan en dan zijn dat toch wel de beelden die opgeroepen worden zeg maar.

I= ja en dan heb je ook wel eens dan, Als je dan denkt aan van die vechtszenes of ze kijkt, ook wel eens het gevoel van wat Als ik daar... het had net zo goed mij kunnen zijn?

P= ja ja ja dat denk ik wel. Ik denk dat... ja Ik denk dat Als je zoiets kijkt dan dan ja.. Ik denk dat Iedereen dat wel een beetje op zo zo zichzelf reflecteert en dat Dat is ook Omdat het realistisch is, Omdat het echt gebeurd is weet je wel. dat dat doe je minder snel in een in een bijvoorbeeld een sciencefictionfilm. of of Als het echt zo'n komende film is dat helemaal satirisch is, maar Als het Als je weet dat het dat het echt gebeurd is en ja... dan probeer je dan ja probeer dat wel beetje op jezelf te reflecteren denk ik ja.

I= dus Je kunt je beter identificeren met personages die in waargebeurde verhalen voorkomen?

P= jazeker

I= en heb je dan ook wel eens dat je dat je blij bent dat je niet die persoon bent of juist dat je af en toe denkt van oh die die eigenschappen die zo'n hoofdpersonage uitdraagt dat inspireert mij? die zou ik die zou ik ook wel meer willen hebben bijvoorbeeld?

P= ja dat dat kan, dat kan. het kan inderdaad wel iets wel iets inspirerend zijn en of dat je kijkt naar iemand in een oorlogsfilm, ik kan niet echt een voorbeeld noemen, maar ja dat je dat je gaandeweg tijdens zo'n een film dat je echt respect krijgt voor zo'n hoofdpersonage. dat je zoiets hebt van dit is wel vet, maar aan de andere kant ook ja als je jezelf zeg maar in zijn schoenen zou zetten maar je hebt ondertussen ook zoiets van nou Ik ben toch blij dat ik niet in zo'n situatie leef. Maar dat je meer gewoon respect hebt voor hoe hij of zij met zo'n situatie omgaat, maar niet dat je er zelf graag in willen zitten zeg maar

I= nee nee. Dat je ook wel respect hebt voor de Mensen die het daadwerkelijk hebben meegemaakt. En heb je wel eens gehad dat zo'n filmpje je toch anders liet denken over iets of Misschien zelfs anders liet handelen nadat je zo'n film hebt gezien? dat je dan toch echt op een beetje op andere manier In het leven staat?

P= ja een klein beetje wel. Het is Het is nou ja zeker, Als het echt ja... Ik denk, Ik denk nou een voorbeeld ja... is ook is ook ja... Lastig...

I= Ik kan eventueel een voorbeeld noemen van iemand die door Vikings, die serie, dat hij daardoor In het in ijskoud water is gaan zwemmen, Omdat hij zoiets had van ja die mannen dat zijn echt strijders, wat doen dit soort dingen ook om zichzelf een soort van testen en als zij het kunnen dan kan ik het ook, weet je wel op die manier. heb je zo heb je zoiets kun je zoiets zeggen wat je denkt Misschien niet zo concreet en sowieso

echt zo tastbaar maar je denkt van oh ik Ik heb bepaalde momenten wel iets meer doorzetten of zoiets ja...

P= ja ja ja Dat is Misschien wel goed voorbeeld inderdaad, met sporten of zo, of Als je een keer Als je een keer ergens last van hebt... of dat je of dat je een keer voor je eigen gevoel gewoon een beetje een beetje aan janken bent over iets ofzo, dat je dan ook gewoon, ja dat Dat is wel dan denk ik wel terug zo van nou ja vroeger je weet wel In de oorlog, toen hadden ze het niet zo makkelijk en en je weet dat ze het niet zo makkelijk hadden of dat ze ook gewoon door moesten zetten Omdat je wel bepaalde films hebt gekeken. maar daar komt dat niet heel een heel duidelijk beeld van een bepaalde personage of een bepaalde film bij mij naar boven. Maar dat is meer gewoon met met de algemene kennis die die je hebt zeg maar. en Dat is wel ja zoals ik al had gezegd voor een groot deel gevormd door de oorlogsfilms.

I= ja precies ja en Als je kijkt dan naar nou ja de oorlogen die nu daadwerkelijk gaande zijn In de wereld, ben je daar een beetje van op de hoogte?

P= niet heel erg.

I= denk je dat dit soort films bijvoorbeeld je kijk op de hedendaagse oorlogen toch enigszins beïnvloeden?

P= echt die oude films zeg maar eigenlijk over over de Tweede Wereldoorlog bedoel je dan?

I= nou eigenlijk het punt is, er komen de laatste tijd heel veel oorlogsfilms uit, het zichtbare geweld in die films is ook toegenomen; Er komen steeds meer spektakel films uit met heel veel veldslagen en het zijn allemaal waargebeurd verhalen tegenwoordig, bijna allemaal. en ja dus Ik kan me voorstellen dat je daardoor Misschien... dat je Misschien anders naar oorlogen kijkt?

P= ja dat zou wel kunnen denk ik. Ik denk dat, ja zeker Omdat wat ik al zei Omdat het zo'n ja ontastbaar onderwerp is, waar wij heel moeilijk een beeld bij kunnen voorstellen. Als je daar nog nooit iets van gezien hebt en ja als Mensen daar dan een ja meer blootgesteld worden aan dat soort films zeg maar en dat soort beelden dan kan het wel ja wel de kijk veranderen en of dat positief of negatief is ja dat dat weet ik niet. dat verschilt ook heel erg heel erg per persoon denk ik.

I= hoe is dat bij jou denk je, positief of negatief?

P= ja Ik denk uiteindelijk uiteindelijk wel wel positief, want ja dan heb je toch wel echt een idee erbij zo van nou ja, Er zijn gewoon echt hele leuke dingen gebeurd en ja als er zoiets op op papier staat dan ja... dat dat er iemand wordt doodgeschoten dan denk ik zo oké ja... maar Als je dat op film ziet dat dat heel erg duidelijk dat iemand gewoon neer wordt geschoten, Dat is toch iets is confronterender en dan ja dat zet je wel aan het denken zo van ja dat soort dingen gebeuren nu ook nog steeds. en en dan heb je toch zoiets van ja dat zoiets wil je het liefste voorkomen. dus wat dat betreft heeft op mij wel ja een positieve invloed, ook al is het niet altijd leuk om te zien.

I= nee dus je hebt eerder door die films ja meer een afkeer tegen oorlogen gekregen dan dat je denkt van oké ze zijn goed af en toe?

P= Ja precies

I= maar vind je oorlog In het algemeen aanvaardbaar of juist verwerpelijk?

P= Ik vind dat ja verwerpelijk, Het is nergens voor nodig vind ik.

I= je zou het liefst duidelijk een een wereld Zonder oorlog zien... kun je je die ook voorstellen of denk ik van ja nee Dit is gaat het nooit worden?

P= Ik denk wel dat het ooit kan...

I= wat moet daarvoor gebeuren denk je?

P= Dat is heel lastig ja, Dat is heel moeilijk. Ik denk dat het gewoon dat dat nog heel lang lang gaat duren... Ik denk dat dat we nu wel in een in een tijd zitten... en Ik denk gewoon dat ja door het internet en doordat Mensen makkelijker kunnen communiceren, denk ik dat door de jaren heen, doordat we steeds meer over elkaar gaan leren en over elkaars culturen, dat ja dat gewoon wereldwijde verschillen in cultuur en in dingen waar vaak de meeste oorlogen over worden gevoerd dat zit 'm toch een beetje in cultuurverschillen en ja en ook heel veel geld Natuurlijk. maar ja, Ik denk dat doordat we gewoon goed blijven communiceren dat Iedereen uiteindelijk toch gewoon meer naar elkaar toe groeit en dat het dan ooit wel... dat oorlogen dan wel kunnen stoppen.

I= dus daar is, Als ik het zo kan samenvatten, is internationale samenwerking eigenlijk, internationale overeenstemming een heel belangrijke voorwaarde

P= ja niet per se op politiek niveau maar ook gewoon op individueel niveau dat dat hij ook gewoon ja is gewoon normale Mensen dat dat we dat we elkaar wat beter kunnen begrijpen.

I= oke dus ook cultureel meer gelijkenis?

P= ja ook, denk ik ook Ik denk dat dat ook wel gaat helpen.

I= oké en wat vind je van de Nederlandse krijgsmacht, van Defensie, wat vind je daar over het algemeen van?

P= ja goed Ik weet dat niet super veel van hoe die situatie nu is, maar ja goed ja weet je dat Het is blijkbaar nog nodig om om gewoon een leger te hebben en ja dat gaat... Dat is dan maar zo, ja dan vind ik het wel prima dat er wat geld naartoe gaat, want ja Als het er echt op aankomt dan ja, dan vind ik ook wel dan moet toch wel de boel een beetje verdedigd worden of in ieder geval de boel een beetje gesust kunnen worden, Maar Ik vind het eigenlijk niet nodig voor de rest.

I= oké dus je zou ook niet perse willen... want ja Er is inderdaad een discussie Natuurlijk gaande over of er meer geld naar defensie moet, ja volgens jou niet of wel?

P= ja ja weet je Ik kan er niet niet zoveel over zeggen, Omdat ik ook niet weet wat er nu wat er nu allemaal precies gaande is binnen de defensie maar zoals ik het nu zie vind ik toch niet niet echt een prioriteit.

I= je voelt het niet je voelt je niet onveilig?

P= nee

I= nee nee en dat veilig gevoel heeft dus wel deels mee te maken met dat we een defensie hebben?

P= weet ik niet. Dat dat weet ik niet. Maar ik voel me niet veiliger door het feit dat Ik weet dat we dat wij leger hebben. Nee daardoor voel ik me niet veiliger want ik... ja nee eigenlijk niet.

I= nee oké oké. want wat wat denk je dat dat de belangrijkste taak is voor Nederlandse leger?

P= Ik denk toch wel gewoon op het moment gewoon wel veel Mensen helpen en ja gewoon helpen in ja inderdaad landen die zijn getroffen door oorlog om daar kampen op te zetten en die Mensen te helpen, Mensen te vaccineren tegen bepaalde ziektes, Ik denk dat dat wel de belangrijkste taken van Van leger zijn en Ik vind dat ook wel wel belangrijk. maar ja weet je Het Het is nog steeds een leger zeg maar dus... Dat is dat dat zou dan ook Misschien om nog een bepaalde andere naam kunnen zijn zeg maar. Maar dat Ik denk dat dat het belangrijkste taken zijn en Dat is Natuurlijk goed dat dat gebeurt

I= ja dus inderdaad meer meehelpen met stabilisatie en opbouw van landen waar het nodig is?

P= vooral denk ik wel landen die getroffen zijn ook door de oorlog of door een bepaalde rampen.

I= en dus eigenlijk ik hoor je niet per se noemen deelnemen aan gevechten of echt ja het land verdedigen... Dat is volgens jou niet perse een kerntaak?

P= ja Ik denk dat dat wel kerntaak is, Maar dat is op het moment niet echt aan de orde. Omdat het gewoon zo wat ik ervan hoor, gebeurt dat niet echt. en ja Ik weet niet of of iets van terrorismebestrijding of dat ook echt bij het leger hoort, maar...

I= wat denk jij?

P= Ik denk dat als er een echte dreiging is op een gegeven moment dan denk ik wel dat dat het leger daarbij erbij komt kijken, Maar ik denk niet dat dat het hun taak is om dat op te gaan sporen en om daar onderzoek naar te doen. ja door de inlichtingendienst wordt dat volgens mij dan gedaan, maar uiteindelijk als er iets moet gebeuren dan wordt het leger wel ingeschakeld denk ik.

I= Maar het feit bijvoorbeeld Nederland dan aanwezig is ook in landen als Afghanistan en Irak en eigenlijk met coalitietroepen van Amerika en noem maar op om al-Qaida te bestrijden bijvoorbeeld, zie je dat ook als verdediging van het land?

P= nee zo zie ik dat niet. ik zie ik zoals ik al zei, Ik weet het niet precies, Maar ik zie al-Qaida niet als directe bedreiging tegen Nederland. Ik heb niet zo'n instelling van nou wat ze daar nu aan het doen zijn dat heeft direct positieve gevolgen voor mijn vrijheid in Nederland.

I= Nee dus voor je gevoel heb je zoiets van, ja voor mijn veiligheidsgevoel hoeven ze daar niet te zitten?

P= ja precies.

I= oké even kijken. ja wat vind je van de militaire dienstplicht? heb je zoiets van ja dat zou weer ingevoerd moet worden of nee absoluut niet?

P= nou nee voor mij hoeft dat hoeft dat niet. Dat mag Iedereen gewoon zelf weten denk ik.

I= En in wat voor omstandigheden zou het eventueel kunnen veranderen?

P= daar zou ik me eigenlijk niet echt voor kunnen stellen maar als er echt een directe dreiging is voor ja voor onze eigen land. of dat er of dat er een ander land is waar

wij een bondgenootschap mee hebben die ja die zodanig zwaar In de problemen zitten dat wij daar ook last van gaan krijgen. en dan dan zou zou ik me wel voorstellen dat het dat het terugkomt.

I= en zij zeiden dan ja zou je dan begrip voor hebben en ja het leger ingaan op zo'n moment?

P= ja ik zal er wel begrip voor kunnen hebben, ja dat wel. ja ja dat wel maar ja... Als het echt moet Alleen hoor maar... maar niet zo snel, ik zou niet als eerste In de rij staan.

I= nee want Het is sowieso niet dat jij dat je ambities hebt om het leger in te gaan dus?

P= nee ja nee. hoewel ik daar wel denk dat aan de andere kant een dienstplicht zou sowieso op zich ook wel gewoon goed zijn aan bepaalde kant. Ik denk dat wel van Van alle Mensen waarvan ik gehoord heb die ja die gewoon in dienst zijn geweest vroeger, Dat is toch wel, Ik weet niet Ik denk dat veel Mensen daar wel iets van kunnen leren zeg maar. Ja vooral die discipline eigenlijk en... Ik denk dat dat iets is waar uiteindelijk veel Mensen nog hun hele leven iets aan hebben gehad na die dienstplicht. maar goed Dat is maar een detail van wat een voordeel zou kunnen zijn.

I= Dus dat vind je wel een belangrijke waarde, discipline? Is dat iets dat je graag meer In het dagelijks leven, of in Nederland de maatschappij, wat meer zou willen zien terugkomen?

P= ja ja dat dat Mensen gewoon een beetje... af en toe zijn Mensen ook gewoon een beetje slappes of zo weet je wel. Mensen doen al heel snel moeilijk over iets, er wordt al heel snel geklaagd over dingen. ja Als je dan een dienstplicht moet en je gaat gewoon ja Je moet in een tent slapen en je wordt om 05.00 uur je bed uitgeschreeuwd en dan moet je 10 push-ups gaan doen enzo... Ik weet niet, Als je dat eenmaal meegemaakt ,dan dan ja zijn andere dingen In het leven opeens een stuk makkelijker, lijkt me. ja en dan doe je niet zo snel meer ergens moeilijk over, dan klaag je niet zo snel ergens over, Omdat je zoiets zelf hebt en meegemaakt.

I= dus ja dat zou een groot deel van de Mensen wel goed doen?

P= ik denk het wel.

I= is discipline ook een waarde die je terug ziet komen in oorlogsfilms?

P= ja ja eigenlijk altijd wel. Dat is wel altijd iets wat... wat wel heel erg terugkomt. ja gewoon ja discipline en een beetje het leven volgens, echt gewoon volgens de code en ja discipline.

I= En zijn er nog andere waarden of eigenschappen die je eigenlijk ziet terugkomen bij personages in oorlogsfilms waarvan je denkt, Dat is wel een duidelijke boodschap die ze overdragen?

P= ja een beetje het dat ja dat broederschap zeg Maar. dat is wel iets wat je vaak terug ziet komen... dat ja dat dat Mensen gewoon voor voor elkaar opkomen en een ander proberen proberen mee te dragen als als ja als iemand bijvoorbeeld in z'n is been geraakt wordt iemand meesleuren en dat soort dingen, dat is wel een boodschap die veel oorlogsfilms wel proberen over te vragen denk ik. gewoon een beetje dat voor elkaar zorgen... broederschap eigenlijk.

I= ja en dat zijn dus waarden die jou opvallen zeg maar aan die films, doet dat ook iets met jou In het dagelijks leven?

P= ja dat vind ik lastig om te zeggen, dat weet ik niet ik. Maar het is, Het is wel ja, Het is wel zeker Als je een film... misschien onbewust. zeker Als je een film ziet en die heeft indruk op je gemaakt, dan kan ik me voorstellen dat dat wel dingen zijn waar je onbewust daar toch over na gaat denken en Ik denk dat het bij veel Mensen wel zo werkt. dat Mensen zich daar toch anders naar gaan gedragen.

I= en die discipline, Dat is iets wat je graag wat meer zou willen terugzien In de samenleving... denk je dat oorlogsfilms Misschien indirect zouden kunnen bijdragen dat dat ook In de samenleving een belangrijkere waarde wordt?

P= ja ik denk dat dat wel helpt, Omdat oorlogsfilms zijn toch iets dat wel vaak dingen, dingen waar Mensen toch over praten en dat als er films zijn waar waar ik dan vaak nog over terugdenk dan zijn het wel oorlogsfilms... en Ik denk dat als ze die die boodschap op de juiste manier over kunnen brengen, dus Het gaat inderdaad om om die discipline dat je zo film echt kunt Laten zien wat het wat het belang is van die eigenschappen, dan denk ik dat het wel effect heeft op onze samenleving.

I= Ja dus het kan het kan inderdaad ook dat het direct wordt overgenomen door kijkers die mogelijkheid is er wel... denk je dat het ook geldt voor het geweld dat is te zien? denk je dat het ook een effect kan hebben op de op de kijker?

P= ja wat ik al zei, dat dat ligt denk ik toch een beetje een beetje aan de persoon die daar naar kijkt en ja aan de ene kant het kan het zou zo Natuurlijk aan de ene kant echt schokkend kunnen zijn voor Mensen die gewoon ja.... die het gewoon echt niet leuk vinden om om te zien, Maar ik denk dat dat ook ervoor zou kunnen zorgen dat dat Mensen een verkeerd beeld krijgen bij geweld of dat het bepaalde manier genormaliseerd wordt... ja zoals ik er dan weer naar kijk, zie ik het juist als iets positiefs en iets waar je waar je iets van kunt leren. Maar Ik vind het moeilijk om te zeggen hoe het meeste Mensen daar naar kijken.

I= ja oke maar in jouw geval je hebt zoiets van oké dat geweld ja, daar haal jij lering uit op die manier dat je het eigenlijk afkeurt Als ik het zo goed begrijp?

P= Ja, klopt

I= ja want je noemt net wel die waarden als discipline en broederschap, die films Laten zien dat dat belang heeft, dat belangrijke waarde en een bepaald doel dienen, maar geldt dat dan ook voor het geweld dat wordt gebruikt?

P= Dat is een lastige vraag... dus ja dat ligt een beetje aan hoe je daar naar kijkt Natuurlijk. dat heeft toch echt te maken met met hoe je daar naar kijkt want je zou inderdaad kunnen zeggen in zo'n film van bijvoorbeeld met de aanslag op Pearl Harbor met die aanvalt en nou heeft Amerika uiteindelijk Natuurlijk hebben ze twee jaar atoombommen op Japan gegooid en ja je zou dan je zou dan kunnen zeggen van nou Dat was Dat was essentieel geweld, want Dat is gewoon Dat was gewoon gewoon gewoon nodig. maar je zou je zou dan ja je zou ook kunnen zeggen ja Er zijn wel zoveel Mensen doodgegaan... maar ja Er zijn bij Pearl Harbor zijn er ook fucking veel Mensen doodgegaan en wanneer het dan goed is of niet ja Dat is Dat is wel heel moeilijk... maar ja je wilt Natuurlijk ook wel ook wel een beetje een neutraal beeld ervan geven in een oorlogsfilm dus je wilt denk ik de kijker ook niet opleggen zoveel nou Dit is goed en Dit is fout. Ik denk dat je wel gewoon zoveel mogelijk veelzijdig beeld daarvan moet moet geven en dat je dan nou Dat zegewoon de kijker zelf moeten Laten bepalen wat ze daarvan vinden. dus Ik denk dat dat wel een belangrijke taak is.

I= ja dus veel makers hebben een bepaalde morele verantwoordelijkheid?

P= ja, het moet niet het moet niet eenzijdig zijn. Dat is wel heel belangrijk bij een oorlogsfilm. en dat zie je bij heel veel Amerikaanse oorlogsfilms, daar vind ik toch wel een beetje eenzijdig.

I= ja wat denk je dat dat het dus kan zijn dat Mensen eigenlijk geweld te rechtvaardigen vinden? Omdat het Omdat het dan als er zo'n eenzijdig beeld wordt getoond?

P= ja dat denk ik wel en Ik denk dat dat in heel veel films niet niet ja da's nog niet zo goed gedaan wordt. dat kan dat kan wel wel beter. nou Dat is Natuurlijk ook moeilijk om Als je een film maakt over ja over concentratiekampen enzo en en nog een stukje oorlog erbij... ja dan wil je eigenlijk Natuurlijk gewoon ja die bijvoorbeeld de Nazi's, die wil hier Natuurlijk zo slecht mogelijk neerzetten, maar ja Ik denk niet dat dat moet. Ik denk dat het gewoon wel belangrijk is dat je gewoon zo duidelijk mogelijk laat zien wat er gebeurd is en wat er van beide kanten gebeurd is en dat Mensen daar zelf iets over mogen vinden.

I= dus eigenlijk inderdaad zo waarheidsgetrouw mogelijk?

P= Ja.

I= oké en geldt dat dan ook voor want ja tegenwoordig zie je dus heel veel geweld inderdaad op op films, maar ook je ziet vaak ook veel meer, dus waar waar in vroegere veelal zwart-wit films was er geen spatje bloed te zien en In de meeste films van nu vliegen de darmen je om de oren zeg maar, om het zo te zeggen. vind je dat een goede verandering of niet?

P= ja eigenlijk wel want ja sowieso is zo is het eenmaal gebeurd en ja wat ik ook In het begin al zei, gewoon een ding om om de aandacht van Mensen te trekken is toch een beetje om Mensen te te schokken en ja Als je darmen ziet vliegen en allemaal bloedspeeters ja Dat is, Dat is wel echt schokkend zeg maar. dus wat dat betreft ja... weet je Ik denk niet dat het voor alle leeftijden moet, Ik denk dat dat Natuurlijk ook wel gewoon voor dat er gewoon voor kinderen nog wel gewoon toegankelijke oorlogsfilms moeten zijn en ja dan hoeft niet perse de nadruk te liggen op op de gevechten, maar dan kan het inderdaad ook zijn wel wat er wat er echt onder de burgers zich afspeelt ofzo... maar weet je, Ik heb wel zoiets Als je dan echt een scene maakt met die met die gevechten dan is het of... dan moet je het ook zo duidelijk mogelijk Laten zien hoe het gebeurd is. ja en dat kan dan dat kan schokkend zijn.

I= maar die gevechten die dragen dus wel bij aan aan de boodschap die een film wil overdragen over het algemeen?

P= Ja.

I= oké en en als als Als we inderdaad hebben over die gevechten echt, is er dan is er dan een beeld of een scène van een oorlogsfilm die gelijk in je opkomt?

P= ja toch wel in 1917 zag ik dat wel echt wel veel dat ja altijd ook vooral heel gewoon losse losse ledematen en gewoon... dat Mensen ... dat gewoon niet dat hij met zijn buik helemaal openligt enzo ja gewoon veel bloed en dat was dan vond ik dat wel heel duidelijk duidelijk te zien en ook bijvoorbeeld in even denken... welke film was het nou... ook wel een beetje in Pearl Harbor dat gewoon dat op dat moment dat ze aangevallen worden dat je wel dat je echt heel duidelijk gewoon die chaos ziet en dat iedereen alle kanten op rent en dat er zoveel vliegtuigen overheen komen en dat de Mensen neergeschoten worden, vliegtuigen die ontploffen, nou een beetje die die chaos.

I= ja wat deed dat met jou als kijker?

P= ja dat Dat is ook weer iets wat ja wat is nou een beetje kan Laten schrikken, dat je echt er echt een beetje vol... ja beetje een gevoel van ongeloof, zo van zo... Dat was wel echt de dat het wel echt een enorme chaos was. dat je er ook een beetje van, ja beetje van schrikt en ook een beetje het ongeloof van wat gebeurt er nou, dat het ook een beetje overweldigend is.

I= oké oké Dat is ook wel belangrijk aspect inderdaad ook dat shockeren weer dus... en hoe belangrijk vind jij vind je een een verhaal? dus bijvoorbeeld dat het dat het goed afloopt voor hoofdpersonage dat soort aspecten, hoe belangrijk vind je dat?

P= ja dat ligt er ook een beetje aan met wat voor een met wat voor een intentie ik naar een film ga kijken. Je wil Natuurlijk ook wel een beetje... ja af en toe wil je Natuurlijk ook gewoon wel een beetje geëntertaind worden en Het is, je wil Natuurlijk ook wel wat makkelijker soms naar een film kijken... maar soms soms wil je ook gewoon ja, ga je ook wel echt naar een oorlogsfilm kijken Omdat je er iets van wilt leren dus of ja ja... op zich ja ik... een beetje geromantiseerd verhaal kan Ik kan ik wel leuk vinden. Maar het mag ook wel een beetje... ja een beetje rot aflopen. Bijvoorbeeld bij 1917 Dat was ja toch wel een semi... ja slecht einde zeg maar. Ja en en en droeg dat bij aan jouw waardering voor de film?

P= Het is wel de ja juist daardoor tot wat hij eigenlijk niet niet helemaal goed is afgelopen... en dan blijf je ja dan zit dan loop je toch een beetje de de bioscoop met een rotgevoel, zo van ja kut ja en ja of dat Ik weet niet of dat goed of slecht is. Misschien ja Als je kijkt Als je dan weer hebt over een beetje over dat shockeren ja wat dat betreft is

dat wel gewoon goed. Maar het hoeft het hoeft voor mij niet per se een goed einde te hebben. Het is wel een lastige vraag zeg.

I= want blijft het je wel beter bij op het moment dat het slecht afloopt misschien?

P= ja dat dat dat sowieso. dat blijft wel gewoon... dat blijft je wel beter bij want je gaat er toch altijd wel een beetje vanuit dat het wel gewoon goed einde is dus ja. Dat is wel moeilijk... aan aan Natuurlijk aan de andere kant, een oorlogsfilm ja loopt Natuurlijk nooit echt goed af zeg maar. Als je dat zo ziet... het is Natuurlijk, Er zijn Natuurlijk altijd vervelende dingen gebeurd is in zo'n film en ja Het is Natuurlijk altijd het einde het einde is nooit echt goed zeg Maar. het is Het is altijd gebeurt uiteindelijk iets ja ze doen wel altijd iets waardoor waardoor ze de kijker toch wel een beetje met een goed gevoel achter willen Laten zeg maar. in ja 1917 is is dat Natuurlijk wel uiteindelijk dat ze toch gewonnen hebben maar ja in die gast die is dus wel wel gesneuveld. dus ja dan heb je een beetje een dus wat dubbel gevoel...

I= ja want de slag is gewonnen dus Het is in lijn met het hogere doel namelijk het winnen van de oorlog was Het was het eigenlijk positief maar op individueel niveau... ja was het minder.

P= precies en weet je wat Het is je krijgt gewoon gaandeweg met de film, dat doen ze Natuurlijk expres, dan dan krijg je Natuurlijk, dat hebben ze in 1917 ook heel goed gedaan, dat je heel erg mee gaat leven op een gegeven moment die personages Omdat ze van alles over zichzelf vertellen en je ziet er allemaal dingen die ze meemaken... dus ja uiteindelijk weet je wel de sneuvelen veel meer Mensen in die film, want je ziet gewoon ja je In de slag die je in naar de andere omvallen, maar ja Het gaat Natuurlijk om... juist Omdat Omdat je zo mee hebt geleefd met dat personage en dat hij dan ineens doodgaat dan dat maakt het... dan kom ik weer terug Op dat schokkende... en dat en dat maakt het ook een een beetje een slecht einde als ze dat op een andere manier hadden weergegeven dan wordt het een heel andere... dan was de film ook heel anders verlopen.

I= ja precies en dat ja dat heeft er Natuurlijk ook mee te maken dat het waar gebeurd is of moet zijn of deels is? en dat het inderdaad gewoon waar is dat de oorlog voor sommige gewoon simpelweg niet goed afliep en voor anderen wel.

P= Ja het is ook maar net hoe ze dat Laten zien.

I= en ben je het wel eens dat de dat oorlogsfilms vaak vanuit het perspectief van de winnaar getoond?

P= ja dat denk ik wel.

I= en hoe komt dat?

P= nou Ik denk niet dat je dat je graag een... als verliezer van een oorlog een oorlogsfilm wil gaan maken over... ja dan ja hoe ga je dat dan dan ga je ook weer weet je wel de winnaar... die ga je dan ook een beetje op een negatieve manier neerzetten denk ik en ja weet je... dat zie je Natuurlijk heel veel bij Amerikaanse films en Dat is Natuurlijk ook iets typisch Amerikaans om zichzelf wel gewoon neer te Laten zetten van nou kijk wij hebben gewonnen, Wij hebben dit allemaal zo zo gedaan. ja Het is gewoon een beetje gewoon een beetje toch een stukje nationalisme een beetje.

I= dus dat nationalisme is wel iets wat ook wel wat ook wel terugkomt in oorlogsfilms?

P= dat denk ik wel. Dat is wel... Dat is wel echt zo. Ik heb bijvoorbeeld nog nooit echt een Japanse oorlogsfilm gezien of zo, maar kan me voorstellen dat het ook wel op een andere manier...

I= ja wat vind je ervan, dat nationalisme is Dat is dat een goed iets of slecht of?

P= Ik denk... ja ik snap het, Maar ik denk niet dat het goed is. nee nee Ik denk dat er wel gewoon... ja wat ik al zei Je moet gewoon een duidelijk realistisch beeld geven van wat Er is gebeurd en ja, Als je dat een beetje vanuit zo een en nationalistisch perspectief laat zien dan is dat ja... dan klopt het gewoon niet. Maar je kijkt er ook vaak wel doorheen een beetje hoor moet ik zeggen. dat ja sommige dingen wordt dan even extra overdreven gedaan... ja ik kan niet echt een voorbeeld noemen maar ja ja gewoon vooral in Amerikaanse oorlogsfilms dan moet je ook wel een beetje doorheen kijken.

I= hoe doe je dat?

P= Het is lastig ja... Omdat je toch wel ja je hebt toch wel een beetje geschiedenis gehad en je weet toch wel wel een beetje hoe bepaalde dingen zijn gegaan en je merkt wel als als er een bepaalde scene en extra nadruk wordt gelegd op dat ze gewonnen hebben of dat dat er echt gewoon te veel wordt te veel beelden worden Laten zien vanuit het... ja dan in dit geval dan vanuit het Amerikaanse perspectief, dan dan heb je dat wel een beetje door denk Ik. denk je dat Iedereen dat zo ziet? dat weet ik niet... ik Ik denk zeker Als je Als je echt nog verder niks over de oorlog weet dan denk ik dat je dat

wel... dat het wel een beetje een vertekend beeld kan geven. en dat ze Mensen dat wel verkeerd kunnen zien.

I= En denk je dat ze in Amerika nationalistischer zijn dan in Nederland?

P= ja sowieso.

I= vind je dat Nederland wel eens een nationalistische mag zijn of of?

P= nee Ik vind Ik vind nationalisme sowieso niet echt iets belangrijks. een manier om ongewoon om er voor te zorgen dat oorlog een keertje stoppen Dat is toch om gewoon om wat dichter naar elkaar toe te groeien en nationalisme dat helpt daar niet echt bij zeg maar.

I= nee precies oké ja dat vind ik op zich een mooie afsluiter. heb je nou nog iets, nog dingen die naar boven zijn gekomen die je graag zou willen toevoegen?

P= even denken... nee verder niet nee. Alles is wel gezegd denk ik.

I= Dan stop ik de opname, dankjewel.

Bijlage 4e. Transcript interview met Participant 5

TRANSCRIPT 5 – INTERVIEW MET PARTICIPANT 5

I = interviewer

P = participant

I= Welkom. Wat is de wat is de meest recente oorlogsfilm die hebt gezien?

P= Dat is Apocalypse Now. Die gaat over de Vietnamoorlog en een luitenant die een speciale missie krijgt om volgens mij een... Ik heb 'm nog niet helemaal afgekeken maar... die een missie krijgt om een losgeslagen generaal zo te elimineren, van eigen kant. Als het goed is.

I= goed duidelijk ja wat vond je ervan tot nu toe?

P= Aparte film. hij was een beetje rommelig had ik het idee. ja Je kent Natuurlijk wel die die oneliner van "I love the smell of napalm in the morning". ja die heb ik Alleen nog maar op... als tekst gezien, maar ik vond 'm niet zo episch Als ik had verwacht, nee.

I= Ik snap wat je bedoelt, hij kwam ook vrij onverwachts hè. Oké, Als ik het zo hoor nou je bent nog een beetje... ja Je moet 'm dus nog afkijken... ga je 'm afkijken denk je of dat niet eens?

P= ja Als ik 'm weer op Netflix kan vinden of prime of iets dan wel ja want ik houd er niet van om films niet af te kijken. nee ik zag dat hij 3 uur duurde dat ik dacht van nou dan ga ik opdelen in termijnen hè.

I= maar ja oké en ja Er zijn veel Mensen die omschrijven Apocalypse Now eigen een beetje Als een anti-oorlogsfilm. Kan je dat begrijpen?

P= ja dat kan ik wel goed begrijpen want het wordt wel... af en toe was een beetje komedie-achtig had ik het idee. Ze nemen het een beetje op de hak ja, alle al die Mensen die daarheen gestuurd worden die die het wordt echt geportretteerd als die moeten daar heen en die willen dat allemaal niet dus die zitten daar allemaal gewoon een beetje te rond te hannesen en en er zitten ook van die gekkies... eigenlijk is Iedereen een beetje gek daar die daar rondloopt ja dan denk ik.

I= in hoeverre denk je dat het waarheidsgetrouw is?

P= nou ja dat dit moment je daarheen gestuurd werden Zonder dat ze er zin in hadden dat dat geloof ik wel en het was een iets minder heilige missie denk ik dan bijvoorbeeld de bevrijding in de Tweede Wereldoorlog. ja Ik denk dat daar zeker wel wat in zit. wat denk ik ook al scheelde is dat... dit was dan de Apocalypse Now Redux,

dus dus dan heb je het gewoon het beeld en zo ziet allemaal fijner uit, je hebt niet het idee dat je een film uit 1984 aan het kijken bent. Maar de manier hoe het gefilmd is wel. dus dus die technieken die ze gebruiken en dat soort dingen en het acteren en.. hoe ze het verhaal vertellen Dat is dan een beetje rommelig en dat verwacht je dan niet bij het beeld dat je ziet. Ik denk dat dat voor mij in mijn hoofd niet helemaal klopte.

I= ja ja dus dat had eigenlijk eigenlijk een negatief effect op je op de waardering voor de film vanuit jou?

P= niet per se negatief, Maar het was wel een beetje... moest er wel een beetje door schakelen.

I= oké en ja dit ja je begrijpt dat dit anti-oorlogsfilm wordt genoemd... heb jij ook, bij het woord pro-oorlogsfilm, heb je daar heb je daar een film bij in je hoofd?

P= Dat is goeie... een pro-oorlog... nee ja dat lijkt me een beetje vreemd want Er zijn niet zoveel Mensen die pro-oorlog zijn. Want ik snap dat het anti-oorlog is want de oorlog die daar gevoerd wordt is die wordt daar gewoon zo geporteerd van, het was fout en op die manier neem ik aa toch? Trouwens ik heb wel American sniper gezien en Dat is denk ik een pro-oorlogsfilm.

I= oké en waar ligt dat aan?

P= ja daar is alles Natuurlijk een soort van gebaseerd op een waargebeurd verhaal dan, en ja Dit is gebaseerd op een waargebeurd verhaal van die van die sniper die dan recordaantal oorlogsdoden op zijn naam had als sniper en die werd daar wel heel erg verheerlijkt. Echt er werd een verheerlijkt beeld van een weergeven, wat volgens mij niet een heel fijne man had ik later gelezen en daar werd het wel op neer gezet dat dat de oorlog in Afghanistan was dat volgens mij en dat werd daar wel geportretteerd van het is heel goed wat we daaraan doen zijn. en al zaten er natuurlijk ook nare kantjes aan; op een gegeven moment moest die besluiten om een kind volgens mij neer te schieten of iets... Maar dat werd dan meer zo geporteerd van dit was een moeilijke keuze voor hem in plaats van dit was slecht om te doen want Het is oorlog. Het was juist een goed nieuws dat dat hij het dan uiteindelijk deed. Ik weet niet meer of hij het deed eigenlijk.

I= maar op welke manier zag je nog meer concreet hoe hij verheerlijkt werd? dat je denkt ok Dit is wel duidelijk verschil met hoe de hoofdpersonen in Apocalyps Now nou is neergezet Misschien?

P= nou omdat ik die film nog niet helemaal afgekeken heb vind ik dat moeilijk om te zeggen, maar van wat ik nog weet van American Sniper is dat ja vooral de Amerikaanse manier van Van een geromantiseerd beeld ergens van maken... dat hadden ze wel van die hoofdpersoon gemaakt ondanks dat het ja... volgens mij waren het niet allemaal heel goede dingen die hij had gedaan daar en die de Amerikanen hebben gedaan daar... Maar met zo'n film werd dat wel neergezet alsof dat allemaal... alsof ze echt Mensen hebben mee geholpen.

I= ja en wat vind je daarvan dat het zo wordt neergezet?

P= ja ik Ik weet er natuurlijk niks van, dus in zekere zin zou ik zeggen dat is een beetje propaganda dat je zo'n film maakt want ja dat is dan het enige wat je er ongeveer van ziet behalve dat je later in het nieuws een keertje leest dat er ook wel heel veel oorlogsmisdaden zijn mogelijk zijn gepleegd daar. Maar dat wordt in zo'n film dan niet niet Uitgelicht.

I= nee en zou je vinden dat dat wel zou moeten?

P= Als je zegt dit is een waargebeurd verhaal dan zou je wel meerdere kanten belichten. Maar de makers die kunnen zeggen Natuurlijk schuilen achter 'Dit is gebaseerd op'... en dan kan je het zo nauw nemen als je zelf wil of helemaal niet.

I= Wat doet dat met jou als kijker dat een film is waargebeurd of gebaseerd op een waargebeurd verhaal is?

P= Ik vind... het geeft wel iets extra's mee, even los van oorlogsfilms bijvoorbeeld Intouchables, dat wel heel leuk, Alleen op het laatste had je dan nog een scène dat je die echte Mensen dat je die dan zag en dat vond ik storend omdat ik dacht ze lijken er echt totaal niet op... en en dat brak een beetje mijn... ja als kijker klopte dat dan weer niet helemaal ofzo, terwijl het wel een ontzettend goede film is. Ik vond Der Untergang vond ik heel erg tof, Omdat daar heel erg is gekeken naar hoe zat de oorlog in elkaar en wat gebeurde er allemaal en daar is echt heel erg waarheidsgetrouw naar gekeken en dat vond ik heel tof. maar ja Ik ben ik op zich niet zo heel erg fan van oorlogsfilms naast het oorlogsthema... als achtergrond vind ik dat heel mooi, maar echt die veldslagen en zo van kijk hoe luguber het toen was dat dat trekt mij minder.

I= waar komt dat door dat het je minder trekt?

P= weet ik niet ,Ik denk Misschien wel Omdat het dan toch iets te echt is en dan... want Als het bijvoorbeeld in andere tv shows zoals zoals The Boys... Ik weet niet of je

dat kent? het staat op prime, echt een aanrader. Maar dat is toetsen best wel cory zeg maar dus dat kan best heftig zijn en dat vind ik dan niet erg want het is gewoon maar een serie, Alleen Als ze het echt heel erg echt zitten te maken... dus ik vond dat bij Forrest Gump, wat niet eens echt een oorlogsfilm is, vond ik dat al heftig dat op een gegeven moment heb je die beetje zo'n veldslag in in Vietnam dan liggen er ook allemaal Mensen uit elkaar en daar ga ik dan heel slecht op Omdat het op dat punt wel een echt waargebeurd verhaal is zeg maar, zo had het kunnen zijn. Als ook met Apocalypse Now zie je dat heel weinig eigenlijk, maar bij dat napalm stukje bij die bij die aanval op zo'n kustdorpje dan zie je zo'n soldaat met een half been liggen en daar ja dat vind ik dan weer minder prettig om te zien...

I= ja dus het visuele is eigenlijk... daar heb jij niet zo'n behoefte aan wat dat betreft?

P= ja en met 1917 was dat ook dat hij op een gegeven moment bij die loopgraven rond loopt en bij zo'n veldhospitaal lagen ook allemaal Mensen met nare dingen en daar ging ik dan ook even slecht op.

I= Maar heb je wel het idee dat het iets toevoegt aan een film?

P= in zekere mate wel. je kan ook overdrijven dat dus iemand... ingewanden eruit ziet hangen en zo, dat kan je dan van wat mij betreft ook half of heel even Laten zien, of half in beeld weet je wel. want het schept wel de situatie van, Het is heel erg en je kan er heel erg aan toe zijn, Maar dat ja dat kan ook op een andere manier... In 1917 doen ze dat goed en Laten ze even zien dan zou dat hij door dat veldhospitaal loopt en daar een enorme ravage ziet en dan ook nog nare dingen die toen in de Eerste Wereldoorlog werden gebruikt... om naar zijn broer te zoeken dus dat had ook echt nog wel toegevoegde waarde.

I= dus als het belangrijk is voor het verhaal dat dat dat getoond wordt dan mag het volgens jou?

P= ja of als de setting ernaar is.

I= want hoe vond je dat in Hacksaw Ridge bijvoorbeeld?

P= Ja die vond ik echt super intens die film. gewoon ik vond het wel vet dat die in twee delen was opgedeeld en heel rustig heel mooi het verhaal verteld en rustige opbouw en ik dacht dit is helemaal geen oorlogsfilm, Dit is leuk om te zien... en daarna werd het heel intens en was het voor mijn gevoel anderhalf uur lang Alleen maar oorlog

en en... heel brutaal was dat en dat hebben we expres gedaan lijkt mij om echt te laten zien van dit was echt een vreselijk iets wat wat daar is voorgevallen.... ja ik vond het wel een hele goeie film Maar ik weet niet ja ik zag niet Zomaar nog een keertje kijken Dat is het vooral.

I= oké oké en waar ligt dat dan aan?

P= Ja hij was echt te intens voor mij.

I= ja want het was inderdaad best een groot stuk ja... eigenlijk zeg je dat de tweede helft van de film was eigenlijk ja super intens constant die veldslag... ja kan je wat meer ingaan op wat wat wat dan eigenlijk deed met jou als kijker? zo intens en zoveel spektakel?

P= nou het was ook In de bios dus ik zat ook ik zat eigenlijk constant met mijn billen geklemd in die stoel... het effect was er zeker wel en... maar normaalgesproken zou ik niet naar dat soort films gaan. Maar dat komt puur Omdat ik... ik ga ook niet in achtbanen of zo, dat vind ik ook niet fijn. Dat is een beetje hetzelfde gevoel dat het gewoon zo'n heftige film is, dat allemaal constant doorgaat Zonder adem pauze eigenlijk...

I= ja ja en naderhand heb je dan ook dat je naderhand nog wel lang Misschien lichamen iets doet of het lang in je hoofd blijft hangen?

P= ja bij die was dat volgens mij wel, moest ik wel even een halfuurtje bijkomen. maar maar nee ik kan films best goed uit mijn hoofd zetten of zo. Ik houd er geen nachtmerries aan over al heb ik wel even gedroomd over die film van gisteravond, Apocalypse Now. Ik weet dat het langs is gekomen Maar ik weet er echt verder niks meer over.

I= ja oke dus het kan onbewust wel kan het wel terug komen dus. en kan het invloed hebben op je handelen ofzo? dus dat je dat je na het zien van een bepaalde film oh ja Misschien anders over iets gaan denken of of Misschien zelfs anders anders bent gaan handelen op een bepaald opzicht?

P= Ik word er niet agressiever van of zo...

I= nou Er zijn heel veel voorbeelden bijvoorbeeld van wat ik... uit de theorie in ieder geval, van iemand die dan je dan Vikings had gezien, die serie en daardoor dacht van oké ik Ik ga... het vriest, ik ga zwemmen want ja, een bepaalde krachtmeting, bepaald doorzettingsvermogen. ja die is gewoon geïnspireerd geraakt door door het

kijken van die serie. Dat is dan is dat een heel concreet voorbeeld maar is er iets wat jij ook hebt meegemaakt dat je daar wat je met zoiets kan vergelijken?

P= Ah zo. nee ik vind dat vrij drastisch, maar als je er zo'n fan van bent ja en je wil dat proberen... kan. nee Ik heb het meer met Als een film is gebaseerd op een waargebeurd verhaal dan ga ik wel checken daarna ok maar wat hoe zit dat dan verder want soms... je kunt niet een heel leven van iemand erin terug laten komen... bijvoorbeeld American Sniper moet ik nu even aan het denken want Ik had van tevoren, ik ging er een beetje biased in want Ik had van tevoren al gehoord of gelezen ergens dat het niet helemaal netjes de werkelijkheid vertoont, dus.. en heb ik daar nog meer over zitten lezen van oké maar wat dat dan precies was dat dan een soort van parallel liep niet maar niet helemaal netjes lijkt... snap je?

I= ja ja

P= Ja dus Ik ga wel echt extra inlezen van wat was het nou dat dat anders was en hoe zat dat verder een beetje, wie was deze persoon en wie was die persoon en hoe zat die oorlog verder een beetje in elkaar bijvoorbeeld.

I= ja dus het triggert je wel om meer informatie op te zoeken en eigenlijk de waarheid te pogen te achterhalen?

P= ja Ik denk wel een beetje ja ja.

I= en ja in dit geval zeker American Sniper, nou ja eigenlijk alle films die We hebben besproken zijn vooral waargebeurde verhalen, en heb je het idee dat dat jouw wereldbeeld of jouw beeld over oorlog In het algemeen beïnvloed?

P= ja weet ik niet zo goed... veel hiervan gaat over over oude oorlogen van vroeger en die oorlogsvoering is natuurlijk hartstikke gewoon enorm veranderd... Maar ik laat mijn mijn beeld van een van oorlogen niet zozeer schetsen denk ik door films.

I= maar heb je wel bijvoorbeeld Aop het moment dat je een... stel je hebt een geschiedenisles of je je leest iets bijvoorbeeld over de oorlog in Afghanistan of Irak, dat je dan wel beelden voor je ziet die die uit de film komen.

P= ja Ik denk dat dat wel gewoon dat je de beelden uit de media overneem en film is best wel indrukwekkende media... dus dat Ik denk zeker dat je dat wel een beetje overneemt ja. en dan heb je Natuurlijk heel veel verschillende... Ik heb trouwens Jarhead ook een keer gezien. Die gaat over... ik kan me herinneren dat daar niet super veel bijzondere actie in voor kwam en zo maar... nee ik weet eigenlijk helemaal niets meer.

Het was volgens mij een beetje een rustige oorlogsfilm dacht ik. ja het is echt lang geleden/

I= maar was het iets wat je wat je kon waarderen dat die rustig was?

P= ik vond het zelf niet fantastisch.

I= ja en je hebt wel Als je... ja je bent wel iemand die dus eigenlijk de waarheid wil achterhalen of in ieder geval ja niet niet zomaar aanneemt dat er in die film gebeurt, dat het waar is dus jij weet dat toch wel dat films geromantiseerd worden... heb je heb je het idee dat je dat dat je dat dat je die romantisering in films die wel redelijk kan herkennen?

P= Ja sowieso als er daarvoor bij de titel zegt Van 'gebaseerd op een waargebeurd verhaal' dan ben ik wel een beetje sceptisch... want ik zou wat ik net ook al zei ze kunnen het rekken of zo nauw mogelijk ja... ze hebbe dezelfde naam en setting dus Daarom ben ik van te voren sceptisch en denk ik snel van dit is wel een geromantiseerd beeld. ja dat vond ik bij Der Untergang heb je volgens mij af en toe dus die Mensen die dat allemaal echt hebben meegemaakt die spreken dan even wat in tussendoor volgens mij... en aan het eind dan dan hoor je ze nog een keertje praten over hoe het toen was en dat vond ik wel heel tof want dan maak je ook wel echt gewoon wat echter. Dus die heb ik wel zo aangenomen van, zo was het echt.

I= ja en dat vind je dus wel even zo belangrijk dat het zo dicht mogelijk bij wat er echt is gebeurd blijft?

P= ja Als je zegt Van dit zijn echt... Als je dat pretendeert van Dit is hoe Het was... en Dit is allemaal hoe het gegaan zou zijn, dan vind ik wel dat je er dicht bij moet blijven maar je hebt ook Natuurlijk echt gewoon geromantiseerde verhalen binnen dat thema zoals Jojo Rabbit is dan meer een parodie-achtige film en dat vond ik wel fantastisch. daar hou ik zelf ook wel wat meer van, dat het gewoon In het... het oorlogsthema op zich prima. En dan vind ik het wel mooi als er dan een heel verhaal tussendoor loopt.

I= Zou je Jojo Rabbit een oorlogsfilm noemen?

P= ja dat vind ik dus moeilijk... het is een film binnen het oorlogsthema. Het is eerder een komedie, drama.

I= zou je verwachten dat zo'n film bij het oorlogsgenre terecht komt, dat wel?

P= Ik denk dat dat een van die genres, dat zijn er meestal meerder natuurlijk, dus Ik denk dat een daarvan wel oorlog zal zijn. Net als Forrest Gump dat is een beetje een

komedie en Het is een beetje oorlog en dat maakt hem ook zo sterk, dat dat zo goed afwisselt daarbij.

I= ja nou ja precies, dus wat ik hieruit op kan maken is dat jij geweld of hè actie en daarmee bedoel ik inderdaad veldslagen, dat dat niet per se onderdeel te zijn om het een oorlogsfilm om te kunnen noemen.

p= ja dan denk ik ja ja denk ik wel. maar het ligt ook aan je voorkeuren Natuurlijk want ik ik kijk liever een drama film dan een actiefilm, puur omdat ik meestal wel gefocust ben op het op het verhaal en ja niet het aantal vechtscènes. nee precies nee, maar Als je dan kijkt naar... de afgelopen jaren, de afgelopen 10, 20 jaar is de hoeveelheid zichtbaar geweld in oorlogsfilms toegenomen. wat vind je daarvan? denk je dat dat dat dat dat logisch te verklaren is of is dat eigenlijk raar?

P= ja dat heeft Natuurlijk ook gewoon te maken met met budgetten. Ik weet dat ik vroeger dat ik met m'n vader een film aan het kijken was, een zwartwitfilm, Ik heb geen idee over wat en... was echt een hele oude en dan hoor je dus een beetje schietgeluiden die totaal niet van die kant kwamen zeg maar van Van de poppetjes met met geweren. en die vielen gewoon om als ze een soort van geraakt werden en je zag nergens een impact echt of bloed of wat dan ook... dus ook met ja Dat is het budget dat ze ertegenaan hebben gegooid en daarnaast Natuurlijk is tegenwoordig veel meer mogelijk. Dus Ik denk dat dat wel een grote oorzaak is, Maar dat zou ik ook wel een andere oorzaak bij liggen... dat het tegenwoordig wel meer geaccepteerd is, we vinden het wat normaler allemaal.

I= ja ja Ik wil ook wel problematisch is dat geweld een beetje genormaliseerd wordt?

P= nee ik denk dat Mensen best wel goed inschattingen kunnen maken van wat film is en realiteit. Uiteindelijk maak je gewoon zelf een bewuste keuze om een film te gaan kijken dus ja kan gebaseerd op iets echts zijn en dan zou het je Alleen maar Als het goed is moeten afschrikken, van oh wat is dit erg, dus Ik denk niet dat het zeer problematisch is nee.

I= want voor jou persoonlijk is het wel zo dat als dat dat dat die hoeveelheid geweld jou juist... ja eigenlijk een afkeer tegen geweld dat dat dat Dat is wat het bij jou oproept? in plaats dat je denkt van oh ik wel Het is best wel moreel verantwoord af en toe, wat best wel te rechtvaardigen valt.

P= ja Dat is wel een andere discussie, een filosofische discussie zelfs dan, is ook wanneer er geweld gerechtvaardigd is... ja weet ik niet, vind ik lastig met oorlog...

I= ja nee snap ik Het is een andere discussie, Maar ik kan me voorstellen dat nou ja nu in het algemeen zeker in Nederland meer de oorlogsfilms komen waar ook veel zichtbaar geweld is dat en toch ook veel Hollywoodfilms ja die eigenlijk het Amerikaanse of het of het geallieerde perspectief Laten zien, dat er daardoor door de kijkers wel wordt gedacht van oh ja dat wat zij hebben gedaan is heel goed, zij hebben geweld ingezet om om Europa te bevrijden, dus dat dat eventueel Misschien oorlogen die nu gevoerd worden dat dat invloed heeft op het draagvlak vanuit de bevolking. Ik weet niet wat jij daarover denkt of dat kan?

P= ja Dat was die propaganda gedachte die er achter zit. Dat is zeker wel op zijn plaats want al die oorlogsfilms die worden wel Natuurlijk in hollywood wordt gemaakt en vanuit Amerikaans perspectief en dan dan ga je het wel op een bepaalde manier neerzetten. volgens mij is dat... Ik heb Pearl Harbor nooit gezien maar volgens mij is dat wel bekend voorbeeld daarvan dat dat pro-Amerikaanse is geframed en er was eigenlijk trouwens Hacksaw Ridge vond ik dat ook.

I= ja Maar vind je ervan dat dat gebeurt, is dat slecht?

P= ik vind dat niet gek, dat dat wel gebeurt is best logisch, maar met een beetje journalisten die dan al biased zijn... die dan heel gefocused bepaalde vraag gaan stellen dus je kan het verwachten. Dus het is wel logisch...

I= denk je dat dat dat filmmakers eigenlijk een bepaalde morele verantwoordelijkheid hebben wanneer ze dus een film maken Omdat Omdat het dus eventueel... het draagvlak kan vergroten? dat dat een filmmaker er wel rekening mee moet houden wanneer ze een film maken?

P= nee denk ik niet want Ik vind dat ze die vrijheid moeten hebben. Maar het echt Amerikaanse dat ze dan erdoorheen hebben gedrukt bij American Sniper vond ik juist één van de mindere punten van die film, dat ze niet niet heel volledig netjes op beeld hadden overgebracht... verder wel goede film. En ik stoor me er niet mateloos aan.

I= nee en je hebt ook wel het gevoel dat je dat je er wel doorheen kan prikken om het zo te zeggen?

P= ja ik denk het wel. of je prikt er niet doorheen en dan heb je er ook geen last van. Denk dat er niets mis is met mensen die er zo naar kijken, toch?

I= nee nee dat klopt, dat klopt. maar het kan Natuurlijk wel bijdragen aan nou ja in Amerika aan... Amerika is best wel veel betrokken geweest de afgelopen jaren in bepaalde interventie oorlogen enzo en Natuurlijk wel bij... die films dragen daar waarschijnlijk wel aan bij denk je niet?

P= ja dat denk ik wel. Ik denk het niet in brede zin, of wereldwijde zin kan dat schadelijk zijn. ja ja Als ze er echt een heel krom beeld van Laten zien dat echt de werkelijkheid niet goed portretteert dan kan dat inderdaad wel schadelijk zijn als het tenminste verkocht wordt als 'Dit is de waarheid'. dan is het ja dan is het wel schadelijk denk ik ja. Ik denk dat Mensen gewoon wel goed capabel zijn In het inschatten van nou Dit is Dit is een film, dit is niet hoe het werkelijk is.

I= ja oké dus over het algemeen hebben consumenten van films wel door dat dit dat het een medium is dat niet per se representatief is voor de werkelijkheid?

P= nee maar soms wordt dat wel zo verkocht en dan kan het schadelijk zijn, want het gebeurt ook best wel onbewust natuurlijk. Het is niet zo dat Mensen de bios uitlopen en dan zeggen oh ja Dit is dus hoe het gebeurd is.

I= nee precies want, zeker in Nederland, We hebben er nog nooit met oorlog te maken gehad dus onze enige visuele input is zijn eigenlijk films...

P= ja ja zeker.

I= dan zou je kunnen vinden dat er wel een bepaalde morele verantwoordelijkheid bij komt kijken als je een film aan het publiek vertoond waarvan je weet dat het de enige bron is van informatie is, van visuele informatie in ieder geval.

P= ja maar Misschien is dat iets voor over 100 jaar ofzo want nu... het is altijd de winnaar die de geschiedenisboeken schrijft, Alleen op een gegeven moment, zoals nu, zijn we dus ook heel erg aan het kijken naar wat hebben we in achttienhonderd wel niet aan foute dingen gedaan en waarschijnlijk 100 jaar geleden vonden we dat fantastisch wat we hebben gedaan en werd het allemaal verheerlijkt. dus Ik weet het niet, Ik denk dat dat zich In de toekomst Misschien wel weer terug... wat meer echt trekt zo. Dat is dan weer terug gaan kijken en dan durven ze wel te zeggen Van nou wat wij hier hebben gedaan is ook niet zo netjes.

I= ja je denkt dat ze Misschien over zoveel jaar de films van nu zien en denken van jeetje wat was dat propaganda ofzo?

P= ja Misschien wel. kijk ik zeg niet sowieso maar ik houd het wel voor mogelijk.

I= dat is wel interessant ja dat ja Dat is wel grappig. oké en wat vind jij In het algemeen van Van de Nederlandse krijgsmacht, van Defensie?

P= Ik ben verder wel een beetje anti-oorlog en volgens mij was het laatst in het nieuws dat iedereen weggaat uit Afghanistan en daar zag ik een praatprogramma over en daar gingen ze een beetje opnoemen wat daar voor positieve veranderingen waren en toen dacht ik van nou Misschien was het toch wel echt heel nuttig en dan... Maar het oorlogvoeren ben Ik denk ik wel het meest anti-oorlogvoering ben. Maar de hulp en de steun die Defensie in het buitenland dus kan bieden denk ik Dat dat best wel heel erg nuttig kan zijn. Het opleiden in andere landen...

I= ja en dat vind je dat dat een kerntaak is van Defensie?

P= Ik weet niet wat hun andere taken zouden moeten eigenlijk...

I= ja ik ook niet. Ik weet ook niet wat hoe het echt hoe het echt gaat maar wat zou jij willen dat ze doen, laat ik zo zeggen?

P= ja dan begin je wel heel erg denken aan wat hebben wij nodig aan aan Defensie in in Nederland en dan denk ik wel erg aan cyber crime, want verder is er niet echt een reële... hoe noem je dat een threat, een bedreiging van een buitenland die ons gaan aanvallen, dus dan ga je al heel gauw over de grens kijken van wat kunnen ze daar betekene... envolgens mij die van vanuit de EU is er een andere regeling dus je zoveel procent aan een defensie moeten uitgeven en daar zitten wij systematisch onder en dat vind ik wel goed ding, want Ik vind dat best veel. En dan kijk je naar Amerika en die zit daar ver boven en die doen ook volgens mij... ver boven hun, wat ze eigenlijk zouden moeten doen in In de wereld aan defensie dus meer 'offense' wat zij aan het doen zijn vaak en dat kan wel minder. dus Ik ben blij dat het dat we niet hier Amerikaanse standaarden aanhouden.

I= maar vind je dat we die 4% van bijdrage aan de NAVO niet zouden moeten halen?

P= nee dat vind ik prima dat we dat niet halen want Ik denk Wij zijn een super klein land, moeten wij militairen gaan leveren of zo... vind ik een beetje onzin. Het is prima een soort standaard is maar Als je daar een beetje van afwijkt dan denk ik niet dat dat zo'n groot probleem is. maar daarnaast Ik heb er ook niet super veel verstand van, waarschijnlijk zal er iemand zijn die als hij dit zou horen heel veel goede argumenten

kunnen geven. Waarom dat wel zou moeten meer geld naar defensie moet komen, dus ja...

I= maar voor jouw gevoel hoeft dat dus niet? want want ja. Dat is belangrijkste jij voelt je dus eigenlijk veilig en je hebt het idee van ja dat dat hoeft ja hoeft niet... er is niet meer geld voor nodig om dat om dat te verbeteren of zo.

P= nee nee nee ja dan hoor je ook heel veel dingen. Natuurlijk nu over, van dat het allemaal oud materiaal is en zo, maar ik denk ook van ja... volgens mij was dat 5 jaar geleden, toen gingen ze weer allemaal die jets kopen enzo en dan denk ik ja waarom heb je dat nodig. En er was dan ook allemaal drama mee dat dat levering niet klopte en die dingen die waren dan uiteindelijk toch niet goed en daar betaal je dan wel een paar miljard voor dus dat vind ik belachelijk. die dingen heb je helemaal niet nodig. Ga je ergens anders op focussen. maar ja er is niet echt een goede analyse gemaakt denk ik dan van oké maar wat kunnen wij er wel wat op welke manier kunnen wij met dit budget de meeste impact maken. En ik denk niet dat 3 fighter jets daar heel veel verschil in gaan maken. Dat is ook een beetje gewoon, waar het aan uitgegeven wordt dat vind ik wel belangrijk.

I= ja ja ja maar Als ik zo hoor heb je niet zo heel veel vertrouwen in het financieel beleid van Van defensie op het moment.

P= Hmm het is meer dat ik nu terugdenk aan toen en ik dacht van oh ja. Dat was het 5 jaar geleden gewoon een beetje gekloot met met die aankoop van die vliegtuigen en 10 jaar geleden ook al... want toen wilden ze ook al van die dingen, want die waren nu alweer gedateerd. Dan denk ik ja, waarom doe je dit en waar wordt dit voor ingezet, dus... ook een beetje het gebrek aan transparantie wat eigenlijk ook wel logisch is, want je kan niet alles gaan verkondigen maar en nu klagen over dat er te weinig geld is voor die kleine materialen... ja Ik heb gewoon ook lang niet alle feiten dus... Alleen hoe dit op mij overkomt nu heb ik daar wel mijn twijfels bij.

I= ja en wat vind je in het algemeen over de aanwezigheid van Nederland in in andere landen eigenlijk?

P= nou Ik denk dat er fysiek niet heel hier te verdedigen valt, of je moet denken aan de marechaussee, Ik weet niet of dat onder defensie valt, want dan zou je kunnen kijken om dat wat uit te breiden en en zeg Maar de landmacht wat minder uit te breiden en de luchtmacht te schrappen... want Dat is wel belangrijk en dan kan je ook weer

denken aan dingen zoals wereldwijde criminaliteit en en grensbewaking en dat soort dingen, qua drugs bijvoorbeeld.

I= Dat is Dat is wel nodig vind je?

P= nou volgens mij heeft ons land enorm drugsprobleem en Ik denk dat heel veel Mensen daar aan meehelpen maar ja Dat is dan maar zo. Ik denk niet dat je Het gaat aanpakken door de door de bevolking gebruikers aan te pakken, maar eerder waar het probleem echt ligt

I= ja en terrorismebestrijding bijvoorbeeld?

P= nou ja wat ik toen hoorde van die vrouw in dat programma die daar zei wat ze allemaal gedaan en dat dat... Met IS enzo dat het allemaal verminderd was, en dan denk ik wat goed maar hoe groot aandeel willen we hierin hebben als klein landje. Prima dat je dat je daar ook een beetje aan tactisch aan meewerkt maar wij moeten niet degene zijn die de boel helemaal oplost. Denk beter dat de Verenigde Naties dat zou oplossen denk ik ook ja dus dat dat vereist meer internationale samenwerking, ja dat denk ik wel.

P= Voel jij zelf een terrorismedreiging?

P= ja nee zelf eigenlijk niet. Het is een beetje een ver van je bed show.

I= ja zeker maar denk je dat als Nederland zich totaal niet zo richten op terrorismebestrijding en zich inderdaad uit ook land waar ze actief zijn, om bijvoorbeeld al Qaida of IS te bestrijden, als ze zich daar zouden terugtrekken denk je dat het dan meer kans is in Nederland... ja dat je je dan minder veilig zou voelen?

P= nou Ik denk dat het ook al veel scheelt als je gewoon intern in je eigen land erop focust... want het zijn dan die kleine brandhaartjes in bepaalde plaatsen die dan... waar dat bijvoorbeeld in bepaalde moskeeën heel erg wordt verheerlijkt bijvoorbeeld. Misschien niet direct terroristen maar wel die gedachtegangen. ja nou Ik weet er verder ook niet zo heel veel van, dit is wel echt zo'n onderwerp waar ik me ook niet heel erg druk om maak

I= nee, dat zegt ook al veel of in ieder geval Dat is ook wel ja Dat is ook wel interessant Natuurlijk. oké oké gaan we even terug, het de laatste onderdeel weer even terug naar de films... wat zijn elementen die jou een goed verhaal maken In de film?

P= o tja dat is wel heel breed en specifiek tegelijkertijd...

I= om een voorbeeld te noemen, vind je belangrijk dat het goed afloop voor de hoofdpersoon?

P= nee want ik hou eigenlijk wel van... ik Ik vind dat een beetje dramatisch aflopen vind ik eigenlijk wel wat hebben... gewoon, Ik denk dat het belangrijk is dat je een beetje meegesleept wordt door de hoofdpersoon of hoofdpersonen. Ik vind het wel... muziek is dan heel belangrijk. eigenlijk gewoon geluid. ik hou wel van Van dialoog, dus script zeg maar en in mindere mate wel de zeg Maar... dat ik wat belangrijker dan dat er heel veel actie in zit of zo... maar als die actie is dan moet het Natuurlijk wel gewoon goed eruit zien anders dan vind ik het moeilijk om het serieus te nemen, tenzij het gewoon geen serieuze film... moet het trouwens over oorlogsfilms gaan?

I= nou nee Dit is meer In het algemeen, wat wat jou aantrekt In het verhaal, In de film. dus dat kan alles zijn.

P= ja ik kan moeilijk zeggen, Dit is precies wat een film goed maakt, ja dat weet ik eigenlijk niet...

I= maar inderdaad er hoeft dus niet per se heel veel spektakel in te zitten volgens jou?

P= nee

I= en vind je het belangrijk dat je je kan identificeren met de hoofdpersoon?

P= Ik denk dat dat het wel makkelijker maakt. Maar ik denk dat het vooral belangrijk is dat heel dat de hoofdpersoon heel echt wordt gemaakt zodat je er altijd wel iets in terug ziet wat je herkent. ja je kan Natuurlijk ook een heel Hollywood figuur er gewoon neerzetten waarbij Iedereen denkt oh dat is best cool, Maar het is totaal niet... het geeft totaal niet weer een werkelijkheid weer die wij kennen en ik vind dat wel belangrijk ja

I= het moet een herkenbare werkelijkheid zijn dus?

P= ja een beetje realistisch. Maarja je hebt ook van die sciencefictionfilms en zo maar heb je ook best wel goeie van zoals Arrival is dan best wel... ja hebben ze zo realistisch mogelijk de komst van aliens bijvoorbeeld Laten zien. Als je dat vergelijkt met Independence Day bijvoorbeeld dan zit daar toch wel een heel groot verschil in. Independence Day is gewoon heel actiegericht en 'kijk wat cool we vechten tegen aliens' en de ander pakt veel meer de menselijke componenten van Van hoe zouden we daar als samenleving mee omgaan en ook op individu... hoe gaat zo iemand daarmee om. Amy Adams speelt daarin volgens mij, die is wel heel goed.

I= zijn zijn er dan dat soort films... niet per se sciencefiction maar films met een herkenbare werkelijkheid en herkenbare personages, volgens de natuurwetten zeg maar, gebeurt het wel eens dat dat jou inspireert In het dagelijks leven op een bepaalde manier?

P= dat weet ik niet goed.

I= nee je kan niet je kan niet een concrete film, of moment of scène bedenken waarvan je denkt ja Dat is Dit is mij is wel een soort van... levensles of levenswijsheid... Ik wil niet zeggen dat het dan altijd aanwezig is, Maar dat je denkt daar heb ik toch wel echt op een bepaalde manier iets van geleerd ofzo.

P= oja ja Ik denk dat best wel vaak heb en Ik vind dat heel mooi altijd in je films die echt puur om dialoog gaan, dan dan kan ik altijd wel heel goed opgaan in de karakters en Ik denk dat je er altijd wel iets van Van... op op nahoudt als Als het een film is die je echt grijpt, dan dan... en die hebben altijd wel een beetje zo'n mooi moreel einde of zo, zoals In de film Her, dat gaat ook heel erg over over loslaten en een beetje vrede met jezelf hebben enzo... tenminste dat idee kreeg ik er uiteindelijk bij. en dat is echt een fantastische film.

I= Dat is wel iets inderdaad dat je een soort van ja iets wat je wil meenemen in je leven, die boodschap die eruit heb gehaald.

P= ja, nou niet per se dat je zegt Van daar heb ik echt... door die film gezien te hebben, dat heeft mij echt veranderd of zo, Maar dat zijn allemaal wel die kleine stukjes die je bij je draagt ja precies zo zie ik films wel en dat heb ik dus met een actiefilm minder, dan zie je gewoon die actie en dat ziet er wel tof uit maar uiteindelijk ja... wat doe je ermee, niet zoveel. dus Ik denk dat dat inderdaad voor mij wel belangrijk is.

I= maar zijn er wel bepaalde oorlogsfilms waar je dat over kan zeggen?

P= nou niet echt, Omdat dan draait het vaak heel erg actie enzo en en het geweld en kijk hoe erg het toen was... Ik heb dat met Der Untergang, die heb ik volgens mij op vrij jonge leeftijd dan nog gekeken en dat heeft wel echt indruk op mij gemaakt ook gewoon met... het heeft mij zeg maar best wel een levendig beeld gegeven van hoe hoe de Tweede Wereldoorlog toen was. Dat heeft wel een soort van indruk gemaakt. maar niet, geen levenslessen ofzo. in mijn beleving is een oorlogsfilm meer voor de actie.

I= ja dus je hebt niet perse idee dat daar vaak een hele belangrijke boodschap in zit?

P= ja dat denk ik wel je kan bijvoorbeeld die propaganda boodschap erin gooien of ja dat kan twee kanten op, van kijk hoe goed onze oorlog was en dat we dat hebben gedaan, Maar het kan ook de andere kant zijn zoals bij Apocalypse Now van kijk hoe slecht deze oorlog was dat we dit hebben gedaan. dus dat is dan de boodschap. ja verder kun je dan dus ook weer gaan gaan kijken naar van wat noem je nou een oorlogsfilm en wat noem je nou geen oorlogsfilm. speelt binnen het thema oorlog of is het echt een film over oorlog... en en Ik denk Als je het binnen binnen het thema oorlog... dan kan je er van alles ingooien en dan kan je er inderdaad een romantische komedie van maken bijvoorbeeld, of drama of... dus dus dan kan van alles. maar Als je echt puur oorlogsfilm om een oorlogsfilm, dan gaat het denk ik heel erg om de actie en de spanning die je ervaart als kijker... van oeh hij kan elk moment doodgeschoten worden. Ik denk dat het heel erg is.

I= Oké, maar heb je ook dat je juist door die spanning en vaak ook een beetje shockeren en dus vaak inderdaad wat je ook zegt intense beleving, dat je Misschien ook juist wel gaat waarderen dat dat bij ons niet zo is? dat wij in een in een democratisch en vredig land leven?

P= zo heb ik er eigenlijk nooit bewust over nagedacht nee. Ik zag trouwens wel dat er nu een film is of online staat, een Nederlandse film over Srebrenica, en ik dacht misschien wil ik die wel gaan kijken want daar hebben ze echt zo goed mogelijk gekeken naar wat de waarheid... er zat zo'n militair in zo'n praatprogramma en die zei dat ze echt maar twee dagen pakten uit twee weken bezetting ofzo... maar dat ze dat wel goed hadden gedaan. En dat is wel echt interessant want daar weet ik bijna niks van over die oorlog, terwijl dat best wel erg is geweest en wat is het, 40 jaar geleden?

I= ja Dat is 1995 of zo, dus valt juist wel mee, het is juist best kort geleden.

P= Ah ja goed punt, maar 25 jaar of zo. gewoon een volkenmoord, dus Dat is dan gek dat je daar dan gewoon niet zo heel veel vanaf weet.

I= en dan zie je zo'n film wel als als een betrouwbare bron om daar meer over te leren

P= ja en Dat is wel puur Omdat ik dus heb gehoord van dus Mensen die dat meegemaakt hebben die dan zeggen Van dat geeft wel een goed beeld. Maarja er zat ook een blauwhelm bij in dat programma die werd er juist een beetje boos van omdat dingen erger waren gemaakt dan echt toen was. Die zei wel echt van ja maar Dit is niet gebeurd.

Dus je moet het wel echt met een korreltje zout nemen. Maar het scheidt wel een beeld en ik denk ook echt dat een film de de een soort van heel veel mensen kan beïnvloeden en veranderen. Volgens mij is er een theorie of zoiets dat door de komst van de film Bambi heel veel mensen meer empathie hebben gekregen voor dieren... heb ik ergens een keer gelezen, vond ik wel heel boeiend. Ja dat was voor het eerst dat die herten door de geanimeerde gezichten en zo die kregen echt gevoelens en dat werd dan zo in de bios uitgezonden. Volgens mij heeft dat dan zo'n psychologische invloed gehad, op de gehele bevolking, want iedereen heeft die film gezien. Dat waren zeg maar de eerste stappen naar dat... dat er nu allemaal paarden worden doodgeschoten op heide voor het ecosysteem, de populatie zeg maar.

I= ja en denk je dat dat dan eventueel zou kunnen gelden voor oorlogsfilms?

P= Je dat beïnvloedt wel zeker de publieke opinie. We horen altijd al hoe slecht oorlog is... en misschien dat het in Amerika zelfs wel heel handig is, want daar hebben ze al tientallen jaren gehoord van oorlog is soms nodig en goed. Wij hebben een veel andere kijk daarop. En dat komt ook gewoon door hoe de media het ons laat zien.

I= Oké, ja goed. Ik ben er wel een beetje doorheen denk ik. Heb je nu nog iets dat je zou willen toevoegen?

P= nee, maar ik had wel tijdens het gesprek bij veel vragen van oh, hier had ik nog niet over nagedacht. Het zette me wel aan het denken, dus dat is goed.

I= Nou, super. Heel erg bedankt.

Bijlage 5. Verklaring kennisneming regels m.b.t. plagiaat

VERKLARING KENNISNEMING REGELS M.B.T. PLAGIAAT

Fraude en plagiaat

Wetenschappelijke integriteit vormt de basis van het academisch bedrijf. De Universiteit Utrecht vat iedere vorm van wetenschappelijke misleiding daarom op als een zeer ernstig vergrijp. De Universiteit Utrecht verwacht dat elke student de normen en waarden inzake wetenschappelijke integriteit kent en in acht neemt.

De belangrijkste vormen van misleiding die deze integriteit aantasten zijn fraude en plagiaat. Plagiaat is het overnemen van andermans werk zonder behoorlijke verwijzing en is een vorm van fraude. Hieronder volgt nadere uitleg wat er onder fraude en plagiaat wordt verstaan en een aantal concrete voorbeelden daarvan. Let wel: dit is geen uitputtende lijst!

Bij constatering van fraude of plagiaat kan de examencommissie van de opleiding sancties opleggen. De sterkste sanctie die de examencommissie kan opleggen is het indienen van een verzoek aan het College van Bestuur om een student van de opleiding te laten verwijderen.

Plagiaat

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Je moet altijd nauwkeurig aangeven aan wie ideeën en inzichten zijn ontleend, en voortdurend bedacht zijn op het verschil tussen citeren, parafraseren en plagiëren. Niet alleen bij het gebruik van gedrukte bronnen, maar zeker ook bij het gebruik van informatie die van het internet wordt gehaald, dien je zorgvuldig te werk te gaan bij het vermelden van de informatiebronnen.

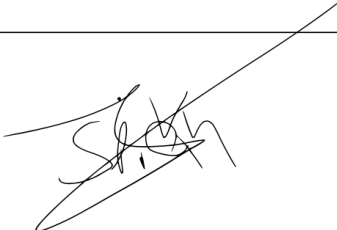
De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrasen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtengoed van de student;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

De plagiaatregels gelden ook voor concepten van papers of (hoofdstukken van) scripties die voor feedback aan een docent worden toegezonden, voorzover de mogelijkheid voor het insturen van concepten en het krijgen van feedback in de cursushandleiding of scriptieregeling is vermeld.

In de Onderwijs- en Examenregeling (artikel 5.15) is vastgelegd wat de formele gang van zaken is als er een vermoeden van fraude/plagiaat is, en welke sancties er opgelegd kunnen worden.

Onwetendheid is geen excuus. Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag. De Universiteit Utrecht gaat ervan uit dat je weet wat fraude en plagiaat zijn. Van haar kant zorgt de Universiteit Utrecht ervoor dat je zo vroeg mogelijk in je opleiding de principes van wetenschapsbeoefening bijgebracht krijgt en op de hoogte wordt gebracht van wat de instelling als fraude en plagiaat beschouwt, zodat je weet aan welke normen je je moeten houden.

Hierbij verklaar ik bovenstaande tekst gelezen en begrepen te hebben.	
Naam: Jorim Spiekhout	
Studentnummer: 6451489	
Datum en handtekening: 03-05-2021	

Dit formulier lever je bij je begeleider in als je start met je bacheloreindwerkstuk of je master scriptie.

Het niet indienen of ondertekenen van het formulier betekent overigens niet dat er geen sancties kunnen worden genomen als blijkt dat er sprake is van plagiaat in het werkstuk.